-Yusu a -tı, -tɛ SAAN -mɔ -bı, ɛ nu la 'a 'cıcrıı

Nyiblo -mʊ', -ɛ mɔ Nyısʊa a Win

1-2 Yı-hɛ-nyrɛ, 'tı- Nyısʊa 'mʊ la 'a -nɛ dededede nu mɔ mu, nyiblo -mʊ', -ɛ mɔ Nyısʊa a Win, ɛ nı la 'klɔ. 'Kı ɛ nı la 'ʊ Nyısʊa 'hʊı. 'A 'mumu, ɛ mɔ Nyısʊa nıɔ -wɛ. 3 Ɛ nɔ- Nyısʊa naa 'lı, 'ɛ nu 'a -nɛ dɛ. Ɛ 'yı dededede -kɔ, Nyısʊa bʊ nu, bʊ 'yı 'lı -Yusu 'lı -naa -nı. 4 Nyiblo a 'mʊ, ɛ nɔ- yı nyibli 'klɔ yrayrʊ -nyi, -ɛ 'yɛ nı -wɛ 'lı. 'Klɔ yrayrʊ a 'mʊ, ɛ nɔ- yı nyibli -nyrɛ -nyi. 5 -Nyrɛ a 'mʊ, ɛ yı 'nı wlın, 'kı 'lı halɔ 'nyı, halɔ 'yı 'klı dʊ -kɔ, 'kı bʊ jrɔ -nyrɛ a 'mʊ.

6 Ɛ kɔ la nyiblo dʊ, -ɛ kɔ 'nyrɛ -mɔ Saan Batisı. Nɔ- Nyısʊa lee la -nı, 7 'kı bʊ lee -nyrɛ a 'mʊ a -tı nyibli lɛ, nyibli a 'mʊ, ʊ 'mʊ Nyısʊa a Win wlʊ yı -kuo -nı. 8 Saan a 'mʊ, ɛ 'yı la -nyrɛ a 'mʊ 'pa-, kɛɛ, ɛ nɔ- -mɔ -bı, ɛ di la nı, 'kı ɛ 'mʊ la -nyrɛ a 'mʊ 'a -tı -mɔ lɛ na. 9 -Nyrɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ sɛyı a -nyrɛ, -ɛ di 'nɛ- 'klɔ 'kwli, -ɛ die nu, nyibli a pɛpɛ 'mʊ lɛ yru.

10 Nyiblo a 'mʊ, -ɛ mɔ Nyısʊa a Win, ɛ mɔ han-tı, ɛ nɔ- kɔ 'mʊ Nyısʊa naa 'lı, 'ɛ nu 'klɔ. Kɛɛ, -tɛ ɛ di la 'nɛ- 'klɔ 'kwli, 'klɔ 'kwli a nyibli 'yı lae -yru. 11 Ɛ di la 'nɛ-, 'a dıɔnʊ a dakɔ, -ʊ mɔ -Juukʊɛ* 'nyı, kɛɛ, ʊ 'yı laea kʊa 'ble. 12 Kɛɛ, 'kı 'lı nʊ 'nyı, ɛ kɔ nyibli -bı, 'ʊ 'blee kʊa, 'tı- 'ʊ kuo nɛ wlʊ yı. Nyibli a 'mʊ, -ʊ kuo nɛ wlʊ

yı, ɛ -nyi ɓnʊ 'hru, 'kı bʊ -hɛ Nyısʊa a 'yonʊ. 13 Ʊ
'yı Nyısʊa a 'yonʊ -hɛ, ɓwı yı, -tɛ -tonyiblo ni, 'ɛ
yı 'a 'baı a 'yu -hɛ. Kɛɛ, Nyısʊa a ɓgbɛtʊ, nɔ- -nyi
ɓnʊ 'klɔ yrayrʊ.
14 Nyiblo a 'mʊ, -ɛ mɔ Nyısʊa a Win, ɛ -hɛ
-tonyiblo, 'ɛ 'ti la 'nɛ- -a mʊ 'nyı, ɓa 'ye 'a -tı a
'yi'bʊbʊa, -ɛ mɔ -tı a 'yi'bʊbʊa -mʊ', Nyısʊa -nyi
'a 'Yu nı -do. Nʊelɛ, kɔ nyaı a yuyruo, kɔ -tı a
-tɛɛ, nʊ- 'yii la 'lıɓı 'lı. 15 Nyiblo a 'mʊ, ɛ nɔ- kɔ
-tı Saan hla la, 'kı 'ʊ nyibli ye'. Kɛ- ɛ pı la: «Ɛ
nɔ- di 'ʊ 'mʊ ke' kʊɛ, kɛɛ, ɛ nɔ- nı 'ʊ 'mʊ 'lu yı, -ɛ
nuɓo, ɛ nɔ- -mɔ -bı, ʊ 'yɛ la 'mʊ nı kʊɛ, 'ɛ nı la
'klɔ.»
16 Nyiblo a 'mʊ, ɛ 'cibi 'ʊ, 'ɛ ni -a mʊ ɓhaan-tɛblı
-mɔ, 'kı 'lı dadʊke 'kwli. ɓHaan-tɛblı, ɛ nu -a
mʊ 'yi ɓhlɔn lɛ, ɛ -hʊ nı dıakı. 17 Nyiblo a
'mʊ, ɛ nɔ- mɔ -Yusu 'Klısʊ. 'Kı Nyısʊa naa 'lı 'a
winwlɔn-hanyɔ* Moise 'mʊ, 'ɛ -nyi -a mʊ 'a tete,
kɛɛ, 'kı 'lı -Yusu 'Klısʊ 'lı, 'kı ɛ naa 'lı, 'ɛ nu -a
mʊ ɓhaandɛ -mɔ, 'kı 'lı dadʊke 'kwli, 'ɛ tɔɔ nɛ -a
mʊ -tı a -tɛɛ. 18 Nyiblo ɓdʊ 'yı -hʊan Nyısʊa nı
'ye. Kɛɛ, a 'Yu nı -do -mʊ', -ɛ mɔ Nyısʊa -wɛ, 'tı-
-ɛ nı 'ʊ -aan 'Baı Nyısʊa 'hʊı, ɛ nɔ- tɔɔ nɛ -a mʊ
Nyısʊa a 'mʊ.

-Tı -mʊ', Saan Batisı hla la, 'kı 'ʊ 'a dıɔnʊ a -ta' (Matie 3.1-12; Makı 1.1-8; Luku 3.1-18)

19 -Nyrɔwɔ ɓdʊ 'kwli, -Juukʊɛ* a 'blʊ a nyibli
-mʊ', -ʊ nı 'lı Jrusrɛdıɔ 'kwli, nʊ- le Nyısʊa a
-cɔhlʊnpinyʊ*, kɔ Lefipʊ a ɓtugba a nyibli, 'kı bʊ
mu 'lı Betanidıɔ 'kwli, bʊ 'bɛti Saan, nyiblo a 'dı
-bı ɛ pa 'mʊ. -Tɛ ʊ nyre 'lı Saan -mɔ, ʊ wɛn: «ɓBı
-mɔ mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyısʊa pʊ la lɛ, ɛ di la ya?»
20 Ɛ nɔ- mɔ bʊ -hıhıa ɓnʊ klɛ, 'kı 'lı -tɛɛke 'kwli,

ɛ wɛn: «'Ʊʊn-, 'n 'yı Wanyɔ a 'mʊ 'pa-, -kɔtı a hlɛ.» 21 Kɛ- ʊ pı de, ʊ wɛn: «Bı -mɔ mɔ Nyısʊa a winwlɔn-hanyɔ Eli?» Ɛ wɛn: «'Ʊʊn-, 'n 'yı Eli 'pa-.» -Ɛ -bı ʊ 'bɛtie nı de, ʊ wɛn: «'A -tı, bı -mɔ mɔ Nyısʊa a winwlɔn-hanyɔ gbagbʊ -mʊ', Moise pʊ la lɛ, Nyısʊa di la ya?» Ɛ wɛn: «'Ʊʊn-, 'n 'yı winwlɔn-hanyɔ a 'mʊ 'pa-.» 22 Ʊ 'tıɛ gbɛ 'a lɛ'bɛtilɛ 'lu -mɔ: «Nyiblo a 'dı -bı -pa 'mʊ 'lı? -Hıhıa -a mʊ klɛ, -ɛ die nu, nyibli -bʊ, -ʊ lee 'nɛ- -a mʊ, -a 'mʊ 'waa klɛ-hıhıalɛ yi.» 23 -Ɛ -bı kɛ- ɛ pı nʊ yı, ɛ wɛn: «Nyısʊa a winwlɔn-hanyɔ Esai 'crı lae nı, 'kı 'lı Nyısʊacrıɛn 'kwli, -ɛ mɔ:
Nyısʊa wɛn 'nı:
Ɛ di kɔ nyiblo dʊ, ɛ 'mʊ 'lı
-tıtɛ -mʊ' 'dʊ bi 'lı yı 'ti.
'Bʊ yı nı hle, ɛ 'mʊ 'lı win 'lı 'yaa -nı.
Nyibli -mʊ', -ʊ die nʊa yı bʊ pʊ,
kɛ- ɛ di nʊ yı pʊ:
Ba 'sii 'ʊ Kʊkɔnyɔ a 'hru yı,
'tı- Kʊkɔnyɔ a 'mʊ, ɛ 'mʊ di.
Ɛ 'wı yı, 'aan 'klɔ bʊ 'sii 'ʊ yı,
-ɛ die nu, a 'mʊ -mɔ -wɛ,
'tı- Kʊkɔnyɔ 'mʊ di.»
Kɛ- Saan pı lɛlenyʊ a 'mʊ yı de: «Nyiblo a 'mʊ, -kɔtı Nyısʊa hla la, 'mɔ nıɔ.» 24 Lɛlenyʊ a 'mʊ, -ʊ di 'nɛ- Saan -mɔ, Falisitumu* a nyibli nı 'lı nʊ 'nyı. 25 Kɛ- ʊ pı 'kı, 'ʊ yı Saan 'bɛti -nı, ʊ wɛn: «-Wɛn 'nı, yı Wanyɔ -mʊ' 'pa-, Nyısʊa pʊ la lɛ, ɛ di la ya, kɔ, yı Eli 'pa-, kɔ, -wɛn 'nı, yı Nyısʊa a winwlɔn-hanyɔ -mʊ', -kɔtı Moise hla la 'pa-. 'A -tı, nyiblo a 'dı -bı -nyi 'kı -mʊ 'klı, 'kı -bʊ pʊ nyibli 'nie 'lu lɛ 'lı?» 26 -Ɛ -bı ɛ wɛn: «'Mɔ -bı, 'nie, nɔ- 'n pı nyibli 'lu lɛ. Kɛɛ, 'kı 'lı 'a mʊ 'nyı,

nyiblo nɪ 'lɪ. Nyiblo a 'mʊ, a 'yɛ□ɛ nɪ yi. 27 Ti -mʊ' -kɔ 'yri 'n di 'ʊ -kʋan 'lu -yraa -nɪ, 'kɪ nyiblo a 'mʊ, ɛ di 'ʊ 'a -kʋan -wlu □tuu -nɪ, 'kɪ 'nɛ- 'a mʊ 'nyɪ. 'Na 'mumu, 'n 'cɪmɪ nɪ dɪakɪ, 'kɪ 'ʊ□ʊ -mɔ', 'kɪ □bʊ di 'a -kʋandɛ □dʊ nu.» Kɛ- Saan pʊ lɛlenyʊ a 'mʊ yɪ. 28 -Tɛblɪ a pɛpɛ a 'mʊ, 'kɪ 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', -ɛ mɔ Betani 'kwli, 'kɪ ɛ muu 'lɪ 'lu -mɔ. 'Dɪɔ a 'mʊ, 'kɪ ɛ nɪ 'lɪ 'nie -mʊ', -ɛ mɔ Sudɛn a 'nikɪ. 'Kɪ Saan pɪɪ 'lɪ nyibli 'nie 'lu lɛ.

-cɔhlʊn -mʊ', Nyɪsʊa -ha, -ɛ di 'klɔ 'kwli a nyibli a dɛ 'kuku 'wʊwla -nɪ*

29 -Tɛ -nyrɔwɔ nɪ -do -hi, -ɛ -bɪ Saan 'ye -Yusu nɪ. -Yusu a 'mumu, 'ɛ mi 'lɪ□ɪ -mɔ yɪ. -Ɛ -bɪ Saan wɛn: «Ba 'ye kɛ, nyiblo -bʊ, -ɛ yɪ 'lɪ di, ɛ nɔ- mɔ -cɔhlʊn -mʊ', Nyɪsʊa -ha, -ɛ 'wɪ- 'blayu yɪ, ʊ yɪ Nyɪsʊa -pie -nɪ. -cɔhlʊn a 'mʊ, ɛ nɔ- di 'klɔ -bʊ kɪ a nyibli a dɛ 'kuku 'wʊwla -nɪ. 30 Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'n hla mɔ, -ɛ mɔ: Nyiblo di kʋɛ 'ʊ 'mʊ ke', kɛɛ, ɛ nɔ- nɪ 'ʊ 'mʊ 'lu yɪ, -ɛ nu□o, ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, -tɛ ʊ 'yɛ la 'mʊ nɪ kʋɛ, ɛ nɪ la 'klɔ. 31 -Tɛ 'n hlɛ mɔ□ɔ, nyiblo bʊ di 'mʊ pa, 'n 'yɪ mɔ□ɔ -yi. Kɛɛ, 'n di nɪ, 'mʊ nyibli 'nie 'lu lɛ pʊ, -ɛ di□e nu, nyiblo, ɛ -mɔ, dakɔ, -ʊ mɔ Yisraɛkʋɛ, ʊ 'mʊ□ʊ yi.»

32-33 -Ɛ -bɪ kɛ- Saan pɪ de: «Nyiblo bʊ di la' pa, -tɛ 'n 'yɛ la□a nɪ yi, -ɛ -bɪ Nyɪsʊa -mʊ', -ɛ lee la 'mʊ, 'kɪ □bʊ mu la nyibli 'nie 'lu lɛ pʊ, ɛ wɛn: -Di 'ye 'na -Hihiu*, ɛ 'mʊ 'ʊ nyiblo □dʊ 'lu □tɪɪ -nɪ, ɛ 'mʊ 'ʊ□ʊ ke' nɪ. Nyiblo a 'mʊ, nɔ- di nyibli 'na -Hihiu -nyi. 'Ɛ mɔ -tɛɛ, 'n 'ye la Nyɪsʊa a -Hihiu a 'mʊ nɪ, 'ɛ □tɪɪ la 'ʊ nyiblo a 'mʊ 'lu, □wɪ yɪ, -tɛ -plija, ɛ 'yɛ nɪ □tɪɪ 'ʊ□ʊ 'lu, ɛ 'mʊ 'ʊ□ʊ ke' nɪ.

34 'N 'ye dɛ a 'mʊ nɪ. Ɛ nɔ- nu□o, 'nɪ hlɛ□ɛ, -ɛ mɔ, nyiblo a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsʊa a 'Yu.»

*-Tɛ -Yusu da la 'a yɪ-hɛ-nagbopʊ**

35 -Tɛ -nyrɛ -nyɛ, -ɛ -bɪ 'kɪ 'ʊ -tɪtɛ nɪ -do a 'mʊ, 'kɪ Saan Batisɪ di 'ʊ de, ɛ kɔ 'a -nagbopʊ nɪ 'hʊɛn -bɪ 'hʊɛn-. 36 'Kɪ ɛ nɪ 'ʊ bʊ, -ɛ -bɪ ɛ 'ye -Yusu nɪ, 'ɛ yɪ -hi. -Tɛ ɛ 'ye□e, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Ba 'ye kɛ nyiblo -bʊ, -ɛ 'yɪ 'lɪ di, ɛ nɔ- mɔ -cɔhlʊn* -mʊ', Nyɪsʊa -ha, -ɛ 'wɪ- 'blayu yɪ, ʊ yɪ Nyɪsʊa -pie -nɪ.» 37 -Tɪ a 'mʊ, Saan -hla, 'a -nagbopʊ nɪ 'hʊɛn -mʊ', -ʊ nɪ -tuo kɪ, ʊ 'wɪn nɪ. -Tɛ ʊ 'wɪn, ɛ nɔ- mɔ bʊ 'du ye', bʊ kʊɛ -Yusu □wien. 38 -Tɛ ʊ yɪ nɪ mi, -ɛ -bɪ -Yusu □hɪan -mɔ. Bʊ 'ye 'kɪ□ɪ, -ɛ mɔ, ʊ yɪ kʊɛ□ɛ □wien, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Bʊ kla nɪ, -ɛ kɔ 'mɔ a yɪ □wien kʊɛ 'lɪ?» -Ɛ -bɪ ʊ □tu□o □wɔn, -ɛ mɔ: «-Bɪ' □tii yɪ 'lɪ, Rabi?» -ɛ □hɛn 'nyrɛ tɔɔnyɔ, 'kɪ 'lɪ -Juukʊɛ* a 'bliwin 'kwli. 39 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Ba kʊɛ 'mʊ □wien, a di dɛ 'nɪ 'ye,» 'ʊ kʊɛ□ɛ □wien, -tɪtɛ, ɛ nɪ 'ʊ, 'ʊ 'yee 'ʊ. 'Kɪ ʊ nɪ 'ʊ□ʊ 'hʊɪ bʊ, kʊɛ 'ʊ 'yrʊ-hiilɛ 'yie bʊ, -bʊ yɛ 'tɔ a -wʊnwɔn kɪ. 40 -Nagbopʊ nɪ 'hʊɛn a 'mʊ, -ʊ 'wɪn Saan a 'mʊ a win, 'tɪ- -ʊ kʊɛ -Yusu □wien, -ɛ -bɪ a 'nyrɛ mɔ Adre. Adre a 'mʊ, ɛ mɔ Simɔ Piɛlɪ a 'dɪayɪ □nɪɔ. 41 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Adre a 'mʊ, ɛ mu 'lɪ 'a 'dɪayɪ Simɔ Piɛlɪ -mɔ, ɛ wɛn: «-A 'ye Wanyɔ -mʊ' nɪ, Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la ya, 'kɪ 'ʊ 'a dakɔ a wʊwa a -ta',» 42 'ɛ gba 'lɪ□ɪ -Yusu 'hʊɪ. -Yusu bʊ 'ye 'kɪ□ɪ, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «-Mɔ mɔ Simɔ, Saan a 'yu. Kʊɛ 'kɪ mɔ bʊ, 'bʊ yɪ -mʊ nɪ dɛ, kɛ- ʊ di pʊ: Sefasɪ». Sefasɪnyrɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ Piɛlɪ, -ɛ □hɛn 'nyrɛ 'hɪɔ.

*-Tɛ -Yusu da la Filipʊ kɔ Natanaɛlɪ, 'kɪ bʊ -hɛ 'a -nagbopʊ**

43 -Tɛ -nyrɛ -nyɛ, -ɛ -bɪ -Yusu pʊ 'lɪ◌ɪ nɪ, 'kɪ bʊ
mu 'lɪ Galileblʊgba 'kwli. -Tɛ ɛ yɪ nɪ mi, -ɛ -bɪ ɛ
kɔ nyiblo ◌dʊ 'hʊɛn-, ʊ ◌ŋmee nɪ. Nyiblo a 'mʊ,
'a 'nyrɛ mɔ Filipʊ. -Yusu wɛn: «Kʊɛ 'mʊ ◌wien,
◌mʊ 'na -nagbopi -hɛ,» 'ɛ kʊɛ◌ɛ ◌wien. 44 Filipʊ
a 'mʊ, 'kɪ ɛ kɔ 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', -ɛ mɔ Bɛtɪsaida 'kwli.
'Kɪ Adre kɔ Piɛlɪ 'hʊɛn-, ʊ kɔ 'lɪ -wɛ. 45 -Tɛ
dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'kɪ Filipʊ mu 'lɪ nyiblo
-bɪ -mɔ. Nyiblo a 'mʊ, 'a 'nyrɛ mɔ Natanaɛlɪ.
-Ɛ -bɪ Filipʊ wɛn: «Wanyɔ -mʊ', -kɔtɪ Moise kɔ
Nyɪsʊa a winwlɔn-hanyʊ* -bɪ 'hʊɛn-, ʊ 'crɪɪ la
'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -a 'ye◌e nɪ. Wanyɔ a 'mʊ,
'a 'nyrɛ mɔ -Yusu. 'A 'baɪ, nɔ- mɔ Sosɛfʊ, -ɛ nɪ
'lɪ Nasalɛtɪdɪɔ 'kwli.» 46 Natanaɛlɪ wɛn 'nɪ: «'Kɪ
'lɪ Nasalɛtɪdɪɔ 'kwli, ◌haandɛ 'yɪ 'lɪ◌ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ
-hɔn 'lɪ -wlu.» Filipʊ wɛn: «'De -ba mu, -na
'mumu ◌mʊ◌ʊ 'ye.»

47 -Tɛ ʊ yɪ ◌nɛ yrɛ nɪ 'mʊɛ -nɪ, -ɛ -bɪ -Yusu 'ye◌e
nɪ, ɛ wɛn: «Nyiblo -bʊ, -ɛ yɪ 'lɪ di, ɛ 'sii 'ʊ yɪ. Ɛ
mɔ ◌Haanyisraɛkʊɛyu ◌nɪɔ.» 48 -Ɛ -bɪ Natanaɛlɪ
wɛn: «-Bɪ' -nu 'na 'yiye 'lɪ?» -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «-Tɛ
-nɪ wɛn 'ʊ pepeklɔɔtu -mʊ' ◌hlɔn, ʊ dɛɛ figie, 'tɪ-
Filipʊ 'mʊ wɛn -mʊ da mɔ mu, 'n 'ye wɛn -mʊ
nɪ.» 49 -Ɛ -bɪ Natanaɛlɪ wɛn: «Tɔɔnyɔ o, ɛ mɔ
◌han-tɪ, -mɔ Nyɪsʊa a 'Yu ◌nɪɔ, ◌nɪ mɔ Yisraɛkʊɛ
a bodɪɔ -wɛ.» 50 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «◌Bɪ -tɛ 'n pʊ lɛ, 'n
'ye wɛn -mʊ nɪ, 'kɪ 'lɪ pepeklɔɔtu bʊ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ
◌nɪ pʊ lɛ, -kuo 'mʊ ◌wlʊ yɪ? Nu gbe, -di 'ye -tɛblɪ
gbagbɪ -bɪ, -ɛ di 'ʊ 'a dɛ -bʊ, ◌ye kɛ 'ʊ -hi.» 51 -Ɛ
-bɪ ɛ wɛn 'nɪ de: «'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, a
di yakɔ nɪ 'ye, ɛ 'mʊ wlɔn -ki, Nyɪsʊa a lɛlenyʊ
'mʊ 'lɪ Nyɪsʊa -mɔ -hɔn, ʊ 'mʊ 'ya, ʊ 'mʊ ◌tɪ, 'kɪ
'ʊ 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo 'lu yɪ.»

2

'Blı a pʋpa a lɛ'mimle nı 'lı Kanadıɔ 'kwli

1 -Nyrɔwı nı 'hʋɛn bʋ -hi, -ɛ -bı 'blı a pʋpa a
lɛ'mimle, nɔ- mii 'lu -mɔ, 'kı 'lı Galileblʋgba 'kwli.
'Kı ʋ daa 'lı -Yusu a 'dii, 2 'ʋ da -Yusu -wɛ, 'kı 'lı
'blıpaalɛ a 'mʋ kı. 3 Ti nı -do a ti 'yri, nɔ, ʋ 'nɛ
wɛn, ɛ -wɛ nı. -Ɛ -bı kɛ- -Yusu a 'dii pı͡ı yı: «Nɔ
a pɛpɛ -wɛ nı.» 4 Ɛ nɔ- mɔ -Yusu bʋ -hıhıa͡a klɛ,
-ɛ mɔ: «'Na 'dii o, -ha 'mʋ mɛ lɛ, ɛ 'yı -mɔ 'pa-,
͡nı -lee͡e 'mʋ nı, -kʋan 'n kɔ ͡bʋ nu. Ti -mʋ' -kɔ
'yri 'n di 'ʋ ͡wlılɛkɛɛdɛ -nuu -nı, ti a 'mʋ, ɛ 'yɛɛ
'ʋ 'ʋ nı nyre.» 5 Bʋ pʋ 'kı lɛ, -ɛ -bı kɛ- 'a 'dii pı
nyibli -mʋ', -ʋ ͡glɛ -tɛblı yı, ɛ wɛn: «-Tı a pɛpɛ
-bʋ, ɛ di 'a mʋ -lee -nı, nɔ- ba nu.»

6 Kɛɛ, 'kı yı gbagbı nı ͡hlon-do, ʋ nu 'hı, ʋ -nu,
-ɛ kɔ 'kwli ʋ pı 'lı 'nie lɛ nı 'ʋ, 'kı 'ʋ bʋı a lɛyıyra
a -ta', ͡wı yı, -tɛ -Juukʋɛ* a tete ni 'a -hʋhʋa. Yı a
'mʋ, 'a 'yɛ nı -do gbɛ 'litayrıı a ͡wlı nı ͡hun. 7 Kɛ-
-Yusu pı -tɛblı͡glanyʋ a 'mʋ yı, ɛ wɛn: «Ba nu
'nie, ba 'yii 'lı ͡nʋ lɛ,» 'ʋ 'yii 'lı͡ı lɛ -tɛɛ. 8 -Ɛ -bı ɛ
wɛn: «Ba 'pi 'kı 'a dɛ gbe, ba gba͡a -tɛblı͡glanyʋ
a nyiblo gbagbʋ yı,» 'ʋ gba 'lı͡ı, 'ɛ ͡tɛ͡ɛ wlɔn.
9 Bʋ ͡tɛ 'kı͡ı wlɔn, -ɛ -bı ɛ -hɛ nɔ. -Bı' nɔ a 'mʋ,
bʋ di yı -hɔɔn -nı, ɛ 'yı 'ʋ -yi. Kɛɛ, -tɛblı͡glanyʋ
a 'mʋ, ʋ nʋ- yi͡e. Ɛ nɔ- mɔ nyiblo gbagbʋ a 'mʋ,
bʋ da 'blıpanyɔ, 10 ɛ wɛn: «'A -nɛ nyiblo 'bʋ da
lɛ'mimle, ͡haannɔ, ɛ nɔ- ʋ yı 'hru 'nyɛɛ -nı, ʋ
pı. Nyibli 'bʋ 'na 'kı͡ı -tɛɛ, 'tı- nɔ -mʋ', -ɛ 'yı
͡haannɔ 'pa-, 'ʋ pı͡ı -wɛ. Kɛɛ, -mɔ -bı, kʋɛ wɛn
'lı bʋ, ͡haannɔ, nɔ- ͡tu bʋ.»

11 Kɛ- -Yusu nu 'a yı-hɛ͡wlılɛkɛɛdɛ a nunuo,
'kı 'lı Galileblʋgba a 'dıɔ -mʋ', -ɛ mɔ Kana 'kwli.

Kɛ- ɛ -nu, 'ɛ tɔɔ nɛ 'a -nagbopʊ* 'klı -mʊ', Nyısʊa -nyi□e. Dɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- nu□o, 'ʊ kuo □nɛ □wlʊ yı. 12 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bı 'kı ɛ mu 'lı Kapɛnaɔdıɔ 'kwli, ɛ kɔ 'a 'dii, kɔ 'a 'dıayınʊ, kɔ 'a -nagbopʊ 'hʊɛn-, -ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ 'lı -nyrɔwı gbi 'lı -hi.

-Tɛ -Yusu bla la -tɛblıplonyibli lɛ, 'kı 'lı Nyısʊa a 'kagbaʊ a -yaa 'kwli

(Matie 21.12-13; Makı 11.15-17; Luku 19.45-46)

13 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bı -Juukʊɛ* a lɛ'mimle gbagbʊ -mʊ', ʊ dɛɛ Pakı, ɛ 'mʊɛ yrɛ. Ɛ nɔ- nu□o, -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʊɛn-, 'ʊ mu 'lı Jrusrɛdıɔ 'kwli. 14 -Tɛ ʊ nyre 'lı Nyısʊa a 'kagbaʊ a -yaa 'kwli, 'kı ʊ yɛɛ 'lı puplonyibli bʊ, -ʊ ple blo, kɔ blablı, kɔ -hungbo 'hʊɛn-, -ɛ di□e nu, -tonyibli 'mʊ□ʊ -tɔ, ʊ 'mʊ□ʊ nu, ʊ 'mʊ -cɔhlʊn* pi. 'Kı 'ʊ -tıtɛ nı -do a 'mʊ, 'kı ʊ yɛɛ 'ʊ 'wli'cıcınyibli bʊ -wɛ, 'ʊ nı 'lı 'waa 'teble ye' blɛ, 'ʊ yı hıapʊwli 'cıcı -nı. 15 -Tɛ -Yusu 'ye □nʊ, ɛ nɔ- mɔ, bʊ nu lɔkɔ, bʊ bla □nʊ lɛ pɛpɛ, 'ʊ -hɔn 'lı Nyısʊa a 'kagbaʊ a -yaa a 'mʊ 'kwli, ʊ kɔ 'waa 'wlugba-tɛblı a 'mʊ 'hʊɛn-, 'tı- 'ɛ 'wla 'wli'cıcınyʊ a 'wli bʊ, 'kı 'ʊ -tʊtʊ kı, 'ɛ □jri 'waa 'teble yı blɛ. 16 -Ɛ -bı kɛ- ɛ pı, 'ɛ yı -hungboplonyʊ -mʊ' -lee -nı, ɛ wɛn: «Ba -ha 'nɛ--tɛblı -bʊ! A 'nı 'nuo 'lı 'na 'Baı Nyısʊa a 'kayu puplokayu -mɔ!» 17 -Yusu a -nagbopʊ -mʊ', -ʊ nı 'ʊ, -tı -mʊ', ʊ 'crıı la 'lı Nyısʊacrıɛn 'kwli, ɛ bi 'lı □nʊ 'kwli. -Tı a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ: «Nyısʊa o, 'n nʊɛ -na 'kayu nı dıakı. -Tɛ 'n nu 'a nʊɛlɛ, ɛ 'wı- na yı, -ɛ yı wlın, 'kı 'lı 'na 'hʊı 'kwli, -ɛ yı 'mʊ lɛ hien.»

18 Ɛ nɔ- mɔ, -Juukʊɛ a nyibli gbagbı -mʊ', -ʊ nı -tuo kı, bʊ 'bɛti□e, ʊ wɛn: «Nyiblo a 'dı -bı -mɔ, □nı blɛ □nʊ lɛ 'lı? Nu □wlılɛkɛɛdɛ, -ɛ di -a mɔ□ɔ

-tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, 'klɪ -mʊ', -ɛ kɔ 'kwli -blɛɛ 'lɪ ŋnʊ lɛ, 'kɪ ɛ kʋɛ 'lɪ Nyɪsʋa -mɔ bʊ.» 19 -Ɛ -bɪ -Yusu
ŋtu ŋnʊ ŋwɔn, ɛ wɛn: «Dɛ 'n di nu, ɛ nɔ- -bʊ:
Ba 'wla Nyɪsʋa a 'kagbaʊ -bʊ, 'n di 'duŋo ye' de,
'kɪ 'lɪ -nyrɔwɪ nɪ ta 'kwli.» 20 -Ɛ -bɪ ʊ wɛn: «ŋBɪ
'kayu -bʊ, ʊ -pʊ, 'kɪ 'lɪ 'yrɪ a (46) -wlɪ nɪ 'hʋɛn
ŋtu 'ʊ ŋhlon-do 'kwli, ɛ nɔ- -pɪ lɛ, -di ye' 'du, 'kɪ
'lɪ -nyrɔwɪ nɪ ta 'kwli?»

21 Kɛɛ, Nyɪsʋa a 'kagbaʊ -mʊ', -Yusu ŋhɛn 'nyrɛ,
ɛ nɔ- mɔ 'a dɪɔnʊ a -plahʊɪ. 22 -Tɛ ɛ -hie ti
-hʊɔhʊɪ, ti -mʊ' -kɔ 'yri ɛ 'kʊ, 'tɪ- ɛ 'hrɪ 'klɔ, 'kɪ
ɛ bi 'lɪ 'a -nagbopʊ 'kwli, -ɛ mɔ, 'a -plahʊɪ a -tɪ
ɛ hlɛ la, ɛ 'yɪ la Nyɪsʋa a 'kagbaʊ 'pa-, ɛ 'yɪ laŋa
'nyrɛ ŋhɛn. -Tɪ a 'mʊ, ʊ 'crɪɪ la 'lɪ Nyɪsʋacrɪɛn
'kwli, yɪ-hɛ-nyrɛ a ti 'yri, ɛ kɔ -tɪ a pɛpɛ -mʊ',
-Yusu lee la ŋnʊ, ʊ kuo ŋnɛ ŋwlʊ yɪ.

-Tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ -tonyiblo a ŋwlʊ kɪ, -Yusu yiŋe nɪ

23 Ti -mʊ', -ɛ kɔ 'yri -Yusu 'tɪɛ nɪ la 'lɪ lɛ'mimle
-mʊ', -ɛ mɔ Pakɪ kɪ, 'kɪ 'lɪ Jrusrɛdɪɔ 'kwli, ɛ ni
la ŋwlɪlɛkɛɛ-tɛblɪ -hʊɔhʊɪ. Nyibli -hʊɔhʊɪ bʊ yɪ
ŋwlɪlɛkɛɛ-tɛblɪ a 'mʊ nɪ 'ye, ɛ nɔ- nuŋo, 'ʊ pʊŋʊ
ŋhan-tɪ, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʋa pʊ
la lɛ, ɛ di la ya. 24 Kɛɛ, -Yusu 'yɪ ŋnʊ ŋwlʊ yɪ
-kuo -nɪ, -ɛ nuŋo, -tɛ 'waa ŋwlɪ nɪ 'mʊ, ɛ yiŋe nɪ.
25 -Yusu 'nɪ ŋmʊɔ lɪŋɪ lɛ, 'kɪ nyiblo ŋdʊ bʊ lee ŋnɛ,
-tɛ -tonyibli a ŋwlɪ nɪ 'mʊ, -ɛ nuŋo, 'a ŋgbɛtʊ, ɛ
yi -tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ -tonyiblo a ŋwlʊ kɪ
nɪ.

3

-Tɛ Nikodɛmʊ mu la 'lɪ -Yusu -mɔ

1 Ɛ kɔ la nyiblo ◻dʋ. 'A 'nyrɛ mɔ la Nikodɛmʋ.
Ɛ mɔ la Falisi◻tumu* a nyiblo ◻nıɔ. Ɛ mɔ la
-Juukʋɛ* a ye'nanyɔ -bı -wɛ. 2 Nikodɛmʋ a 'mʋ,
ɛ nɔ- 'tɔlʋwɔ ◻dʋ 'kwli, -ɛ mu la 'lı -Yusu -mɔ,
ɛ wɛn: «Tɔɔnyɔ, -a yi◻e nı, -ɛ mɔ, Nyısʋa, nɔ-
lee 'nɛ- -mʋ -a mʋ 'nyı, ◻mʋ -a mʋ -tɔɔ -nı, -ɛ
nu◻o, ◻wlılɛkɛɛ-tɛblı -mʋ', -ni, nyiblo ◻dʋ 'yı 'lı
'a nunuo 'lı -wɛ, 'bʋ mɔ, Nyısʋa 'bʋ 'yı 'ʋ◻ʋ -mɔ
nı.» 3 -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «'N yı -mʋ 'nı -lee -nı, -ɛ
mɔ, nyiblo ◻dʋ 'yı 'lı◻ı 'lı -wɛ, bʋ pa 'lı Nyısʋa a
'klɔ yrayrʋ 'kwli, 'bʋ mɔ, 'bʋ 'yı kɔɔwı nı 'hʋɛn
-nu.» 4 -Ɛ -bı Nikodɛmʋ wɛn: «-Tonyiblo -bʋ, -ɛ
-ku, -bı' ɛ wɛ 'lı bʋ nu kɔɔwı nı 'hʋɛn a nunuo
'lı? Ɛ mɔ, ɛ 'yı 'lı◻ı 'lı -wɛ, bʋ pa 'lı 'a 'dii 'kwli,
'tı- bʋ kɔ◻ɔ de.»

5 -Ɛ -bı ɛ wɛn: «'N yı -mʋ 'nı -lee -nı -tɛɛ, nyiblo
'bʋ nu kɔɔwɔ nı -do, ɛ 'yı 'lı◻ı 'lı -wɛ, bʋ pa 'lı
Nyısʋa a 'klɔ yrayrʋ 'kwli. Kɛɛ, ɛ -hʋɛ◻ɛ nı, 'kı
Nyısʋa a -Hihiu* bʋ -nyi◻e 'klɔ yrayrʋ, 'tı- ɛ 'mʋ
'lı Nyısʋa a 'klɔ yrayrʋ a 'mʋ 'kwli pa. 6 -Tonyibli,
nʋ- ni◻e, 'ʋ kʋɛ -tonyiblo yrayrʋ, kɛɛ, Nyısʋa a
-Hihiu, nɔ- ni◻e, -tonyiblo 'ɛ kʋɛ 'klɔ yrayrʋ, -ɛ
'yɛ nı -wɛ 'lı. 7 Ɛ 'nı 'kɛɛ 'lı -na ◻wlı lɛ, 'bʋ mɔ,
'nı pʋ lɛ, a kɔ ba nu kɔɔwı nı 'hʋɛn. 8 -Tɛ pepe
-hʋɛ bʋ mu 'lı, 'kı ɛ -hui 'lı, ◻yı 'a -hihiwin 'nı
'wın, kɛɛ, -tıtɛ, ɛ -hʋɛn 'lı, kɔ, -tıtɛ, ɛ mi 'lı, ◻yı 'a
◻dededede -yi. Kɛ- Nyısʋa a -Hihiu nı 'mʋ. Nyiblo
-mʋ', -Hihiu a 'mʋ, ɛ di 'klɔ yrayrʋ -nyi, ◻yı◻ı -yi.»

9 -Ɛ -bı Nikodɛmʋ wɛn: «-Bı' dɛ a 'mʋ, ɛ -wɛ 'lı
bʋ nu 'lu-mɔmumuo 'lı?» 10 -Ɛ -bı ɛ wɛn: «-Mɔ
-bʋ, -ɛ mɔ tɔɔnyɔ gbagbʋ, 'kı 'nɛ- -Juukʋɛ a 'bli,
-mɔ 'yı -tɛblı a 'mʋ -yi. 11 Dɛ -bʋ, 'n 'ye, ɛ kɔ dɛ
-bʋ, 'n -yi, ɛ nɔ- kɔ -tı 'n hlɛ. Kɛɛ, a 'nı -pʋ◻ʋ

'mʊ ɲhan-tɪ. 12 -Tɛblɪ -bʊ, -ɛ mii 'nɛ- -tʊtʊ kɪ 'lu -mɔ, 'bʊ mɔ, 'nɪ yɪ 'a -tɪ -mɔ lɛ nɪ nɛ, a 'nɪ -pʊɲʊ lɪɲɪ ɲhan-tɪ. 'Ba 'yɛ nɪ pʊɲʊ ɲhan-tɪ, -ɛ -bɪ -tɛblɪ -mʊ', -ɛ mi 'lu -mɔ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, 'bʊ mɔ, 'nɪ yɪ 'a -tɪ -mɔ lɛ nɪ nɛ, a 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, ba pʊ 'a -tɪ ɲhan-tɪ -wɛ. 13 -Tonyiblo ɲdʊ 'yɪ -hʊan 'lɪ yakɔ 'kwli nɪ mi, 'bʊ yɪ 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo 'pa-. 'Mɔ -bʊ, 'mɔ -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli. 'A -tɪ, 'hru pɛ 'ʊ bʊ, 'kɪ ɲbʊ na yakɔ 'kwli a -tɪ -mɔ lɛ. 14 Bʊ bi 'lɪ -mʊ 'kwli, ti -mʊ' -kɔ 'yri Yisraɛkʊɛ nɪ la 'hru wlɔn, 'kɪ 'lɪ 'pʊwɔnblʊgba kɪ, ti -hi la a ti 'yri, Moise 'du la 'plɪdɛ ye', 'ɛ nu la hre, 'tɪ- 'ɛ 'bɛ la tugbɛ. Nɔ- kɔ 'lu ɛ 'ba la 'ʊ hre a 'mʊ bʊ, -ɛ diɲe nu, 'a -nɛ nyiblo, 'bʊ 'wla la 'yi wla, 'bʊ taa la 'lɪ hre 'a mʊ -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ ɲwlʊ a yɪkuolɛ 'kwli, ɛ 'nɪ ɲha la 'kʊ. Kɛ- ɛ di 'mʊ ɲti, 'kɪ 'ʊ 'mɔ -bʊ -mɔ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo. *Ʊ* di 'ba 'ʊ 'mʊ tugbɛ 'yie bʊ, 15 -ɛ diɲe nu, 'a -nɛ nyiblo, 'bʊ taa 'lɪ 'mʊ -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ 'na ɲwlʊ a yɪkuolɛ 'kwli, Nyɪsʊa 'mʊɲʊ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ -nyi.

16 Ɛ mɔ ɲhan-tɪ, Nyɪsʊa nʊɛ -tonyibli a pɛpɛ nɪ dɪakɪ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ -ha 'a 'Yu nɪ -do, -ɛ diɲe nu, 'a -nɛ nyiblo, 'bʊ kuo ɲnɛ ɲwlʊ yɪ, ɛ 'nɪ ɲha 'wan, kɛɛ, Nyɪsʊa a 'mʊ, ɛ 'mʊɲʊ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ -nyi. 17 Nyɪsʊa 'yɪ 'nɛ- 'a 'Yu -tʊtʊ kɪ tɛ, -ɛ diɲe nu, ɛ 'mʊ -tonyibli -bati lɛ -pʊʊ -nɪ, kɛɛ, ɛ 'mʊ ɲnʊ wa a -tɪ ɲnɪɔ, ʊ 'nɪ ɲha 'wan. 18 Nyiblo -bʊ, 'bʊ kuo Nyɪsʊa a 'Yu ɲwlʊ yɪ, Nyɪsʊa a -bati 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, bʊ klɔɲɔ. Kɛɛ, nyiblo 'bʊ 'yɪɲɪ ɲwlʊ yɪ -kuo -nɪ, Nyɪsʊa a -bati -wɛ 'a kʊklɔ -mɔ, -tɛ ɛ -nu 'kɪ, ɛ 'yɪ Nyɪsʊa a 'Yu a 'mʊ ɲwlʊ yɪ -kuo -nɪ. 19 -Tɛ Nyɪsʊa ni nyibli a -bati a lɛpʊʊlɛ, ɛ nɔ-

-bʊ: Ɛ mɔ ʋhan-tɪ, -nyrɛ, -ɛ mɔ Nyɪsʊa a 'Yu, 'ɛ di 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, kɛɛ, nyibli 'yɪ -nyrɛ a 'mʊ -hʊa. Halɔ, nɔ- ʊ -hʊɛ, -ɛ nuʋo, 'waa nunu-tɛblɪ nyre yɪ. 20 Nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, 'bʊ yɪ dɛ -hʊan nɪ ni, 'a ʋwlʊ yraa -nyrɛ nɪ. Halɔ 'nyɪ, 'kɪ ɛ yɪ 'lɪ bʊ nɪ, -kɔtɪ ɛ yɪ pie hʊannʊ, 'kɪ 'a nunu-tɛblɪ -hʊɪn bʊ bi pepe'. 21 Kɛɛ, nyiblo 'bʊ yɪ ʋhaandɛ nɪ ni, ɛ yɪ 'mʊɛ -nyrɛ lɛ, -ɛ diʋe nu, nyibli 'mʊʋʊ 'ye, -ɛ mɔ, 'a nunu-tɛblɪ, ɛ ni, ɛ kwlɛɛ Nyɪsʊa kɪ.»

-Yusu 'Klɪsʊ a 'nyrɛ bʊ 'bʊa

22 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʊɛn-, 'kɪ ʊ mu 'lɪ Sudeblʊgba 'kwli. 'Kɪ 'lɪ -tɪtɛ a 'mʊ, ɛ -hii 'lɪ ti gbi, 'ɛ pɪ nyibli 'nie 'lu lɛ. 23 Saan pɪ nyibli 'nie 'lu lɛ -wɛ. Ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, 'kɪ ɛ nɪ 'lɪ Ɛnɔdɪɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ Salimʊdɪɔ 'hʊɪ, -kɔtɪ 'kɪ 'ʊ -tɪtɛ a 'mʊ, 'nie -hʊʊ 'ʊ nɪ, nyibli 'ʊ mi 'lɪʋɪ -mɔ lɛ, 'ɛ pɪ ʋnʊ 'nie 'lu lɛ. 24 Ti a 'mʊ 'yri, ʊ 'yɛʋɛ ʋjɪ' nɪ pɪ.

25 -Ɛ -bɪ, Saan a -nagbopʊ -bɪ, kɔ -Juukʊɛ* a ye'nanyɔ -bɪ 'hʊɛn-, ʊ nʊ- pɪ toto, 'kɪ 'ʊ nyiblo a bʊɪ a lɛyɪyra a -ta', 26 'ʊ mu 'lɪ Saan 'hʊɪ, ʊ wɛn: «Tɔɔnyɔ, ʋbɪ ɛ yɪ bi 'lɪ -mʊ 'kwli, nyiblo -mʊ', -ɛ kɔ -mʊ 'hʊɛn- a nɪ mɔ 'lɪ 'nie -mʊ', -ɛ mɔ Sudɛn a 'nikɪ, -kɔtɪ -lee la -a mʊ, ʋnɪ pʊ la lɛ, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la ya? -Ɛ -bɪ 'kɪ, nyiblo a 'mʊ, ɛ pɪ nyibli 'nie 'lu lɛ -wɛ, 'tɪ- nyibli a pɛpɛ -mʊ', -ʊ di wɛn 'nɛ- -mʊ -mɔ di, 'kɪ ʊ mi 'lɪʋɪ -mɔ, 'ɛ pɪ ʋnʊ 'nie 'lu lɛ.»

27 Saan ʋtu ʋnʊ ʋwɔn, ɛ wɛn: «Nyɪsʊa -bʊ, -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ɛ nɔ- yɪ -a mʊ 'a -nɛ -kʊandɛdʊ, -a di nu -nyi. 28 'Mɔ Saan, 'na -kʊan, 'n -kɔ, ɛ nɔ- mɔ ʋbʊ tɔɔ Wanyɔ a 'mʊ nyibli, -ɛ diʋe nu, nyibli

'mʊ 'lɪ◌ɪ -mɔ mu. 'Aan 'mumu, a yi◌e nɪ, 'n lee la 'a mʊ, -ɛ mɔ, 'n 'yɪ Wanyɔ -mʊ' 'pa-, Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la ya. 'Mɔ -bɪ, 'n 'nyɛɛ 'hru, -ɛ di◌e nu, 'mʊ 'a mʊ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, Wanyɔ a 'mʊ, ɛ yɪ 'lɪ 'nɪ di. 29 ◌Bʊ pʊ◌ʊ 'blɪ a pʊpa a dɛ yɪ. Nyɪbɛhɪan -mʊ', -ɛ pʊɛ 'blɪ, nʊgba -mʊ', -ɛ kɔ◌ɔ 'hʊɛn-, -ʊ pʊɛ 'blɪ, nɔ- kɔ nʊgba a 'mʊ. Ɛ 'yɪ 'blɪpanyɔ a nɪnatumu 'pa-, ɛ 'yɪ nʊgba a 'mʊ -kɔ. Kɛɛ, 'kɪ ɛ yɪ 'ʊ 'blɪpanyɔ 'hʊɪ bʊ nɪ, 'ɛ pɪ◌ɪ nʊa yɪ bʊ, kɔ, 'ɛ ni dɔdʊ, 'bʊ yɪ 'a win nɪ 'wɪn. -Yusu 'wɪ- 'blɪpanyɔ yɪ, 'mɔ ◌wɪ 'a nɪnatumu yɪ, 'a dɔdʊ mɔ 'na dɔdʊ. Ɛ nɔ- 'yii 'lɪ 'mʊ. Nyibli 'wɪ- 'blɪpanʊgba yɪ. Ɛ nɔ- nu◌o, 'ʊ mi 'lɪ -Yusu -mɔ. Ɛ 'yɪ 'mɔ 'pa-, ʊ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bʊ di 'nɛ- -mɔ. 30 Ɛ nɔɔ 'ʊ lɛ, 'kɪ -Yusu a 'nyrɛ bʊ 'bʊa, 'mɔ -bɪ, 'na 'nyrɛ bʊ ◌tɪɪ 'lɪ.»

Nyiblo -mʊ', -ɛ -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli

31 'Kɪ -Yusu -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli. Ɛ nɔ- nu◌o, 'ɛ nɪ 'ʊ nyibli a pɛpɛ 'lu yɪ. -A mʊ -mɔ -bɪ, 'kɪ -a kɔ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, ◌a yɪ -tʊtʊ kɪ a -tɛblɪ kɪ -hlee -nɪ. Ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, 'kɪ ɛ -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli. 32 -Tɛblɪ -mʊ', ɛ 'ye, kɔ, ɛ 'wɪn, ɛ nɔ- kɔ -tɪ ɛ nɛ -mɔ lɛ. Kɛɛ, nyibli -mʊ', -ʊ kuo ◌nɛ ◌wlʊ yɪ, ʊ 'yɪ -hʊ. 33 Kɛɛ, nyibli a 'mʊ, -ʊ kuo ◌nɛ ◌wlʊ yɪ, ʊ hlɛ◌ɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɪ a pɛpɛ -mʊ', Nyɪsʊa hlɛ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ◌nɪɔ. 34 -Yusu a 'mumu, Nyɪsʊa lee 'nɛ- -a mʊ -mɔ, Nyɪsʊa a win, nɔ- ɛ nɛ -mɔ lɛ, -ɛ nu◌o, Nyɪsʊa -nyi◌e 'a -Hihiu* a pɛpɛ nɪ. 35 Nyɪsʊa nʊɛ nɛ 'a 'Yu a 'mʊ nɪ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ -nyi◌e -tɛblɪ a pɛpɛ, -ɛ di◌e nu, ɛ 'mʊ◌ʊ win kɪ -kɔɔ -nɪ. 36 Nyiblo 'bʊ kuo Nyɪsʊa a 'Yu a 'mʊ ◌wlʊ yɪ, -ɛ -bɪ ɛ kɔ 'klɔ yrayrʊ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. Kɛɛ, nyiblo 'bʊ 'yɪ◌ɪ ◌wlʊ yɪ -kuo -nɪ, 'tɪ- 'bʊ 'yɛ

nɪ □tuu 'ʊ□ʊ, nyiblo a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'klɔ yrayrʊ a 'mʊ
-kɔ, kɛɛ, Nyɪsʊa a yrʊ, nɔ- di□e klɔ.

4

-Tɛ -Yusu hlee la 'lɪ Samalikʊɛyrɔlʊ -mɔ

1 Falisi□tumu* a nyibli 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu
ni□e nɪ, nyibli 'ʊ yɪ□ɪ □wien kʊɛ, kɔ, 'ɛ pɪ □nʊ
'nie 'lu lɛ. Nyibli a 'mʊ, ʊ -hʊ nɪ, 'ʊ -hi 'ʊ Saan a
nyibli 'ʊ. 2 Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ -tɪ a -tɛɛ a hɪhla 'kwli, -Yusu
a 'mʊ, ɛ 'nɪ -pʊ□ʊ nyibli 'nie 'lu lɛ. 'A -nagbopʊ*,
ʊ nʊ- pɪ nyibli 'nie 'lu lɛ. 3 -Tɪ -mʊ', nyibli -hla,
-tɛ -Yusu 'wɪn, -ɛ -bɪ ɛ -hɔn 'lɪ Sudeblʊgba 'kwli
nɪ, ɛ kɔ 'a -nagbopʊ 'hʊɛn-, 'ʊ mi 'lɪ Galileblʊgba
'kwli. 4 'Tɪ- ʊ 'mʊ 'lɪ Galileblʊgba 'kwli nyre, ʊ kɔ
bʊ 'bɛɛ 'lɪ Samaliblʊgba 'kwli □tɪɔ.

5 Bʊ yɪ 'kɪ 'lɪ Samaliblʊgba 'kwli □tɪɔ nɪ 'bɛɛ -nɪ,
-ɛ -bɪ ʊ nyre 'ʊ 'dɪɔ □dʊ □hlɔn. 'Dɪɔ a 'mʊ, 'a 'nyrɛ
mɔ Sisalɪ. 'Kɪ -Juukʊɛ* a 'baɪ gbagbʊ Sakɔbʊ a
-ci nɪ 'ʊ -tɛ a 'mʊ, -ɛ -mʊ', ɛ -nyi la 'a 'yu Sosɛfʊ.
6-8 'Kɪ 'lɪ -ci a 'mʊ 'kwli, 'kɪ Sakɔbʊ 'bluu la 'ʊ
'niebutɪɔ. -Tɛ ʊ nyre 'kɪ 'ʊ 'niebutɪɔ a 'mʊ wien,
-ɛ -bɪ 'kɪ -Yusu a -nagbopʊ hie 'ʊ□ʊ bʊ, 'ʊ mu 'dɪɔ,
-ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ didi-tɛblɪ -tɔ. -Yusu -mɔ -bɪ, 'a
'klɪ -wɛ 'lɪ nɪ, 'dagba -mʊ' a -tɪ. Ɛ nɔ- nu□o, 'ɛ nɪ
'ʊ 'niebutɪɔ a 'mʊ wien bʊ. Ti a 'mʊ 'yri, -ɛ -bɪ
'yrʊ nyra bʊ.

Ɛ nɪ -do bʊ nɪ 'kɪ 'ʊ bʊ, -ɛ -bɪ Samalikʊɛyrɔlʊ
□dʊ, ɛ nɔ- di 'nie 'pi mɔ. -Ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ□ɪ
yɪ, ɛ wɛn: «-Nyi 'mʊ 'nie, □bʊ 'na.» 9 -Ɛ -bɪ
nʊgba a 'mʊ, ɛ □tu□o □wɔn, ɛ wɛn: «'Hebe,
-mɔ -Juukʊɛyu, -mɔ -hʊɛ 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ Sama-
likʊɛyrɔlʊ 'nie.» 'Ɛ mɔ □han-tɪ, -Juukʊɛ kɔ

Samalikʋɛ 'hʋɛn-, ʋ 'nɪ 'wɪnwɪnŋɪ win' lɛ. 10 -Ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪŋɪ yɪ, ɛ wɛn: «'Bʋ mɔ, ŋnɪ yi wɛn dɛ -mʋ', Nyɪsʋa yɪ nyibli -nyi, kɔ, 'bʋ mɔ, ŋnɪ yi wɛn 'mɔ -bʋ, -ɛ -hʋɛ -mʋ 'nie, -ɛ -bɪ -mɔ di wɛn 'mʋ 'nie -hʋa. 'Mɔ -bɪ, 'niedʋ -mʋ', -ɛ yɪ nyibli 'klɔ yrayrʋ -nyi, ɛ nɔ- 'n di wɛn -mʋ -nyi.»

11 -Ɛ -bɪ nʋgba a 'mʋ, ɛ wɛn: «Nyɪbɛyu o, ŋyɪ 'nie'piidɛ -kɔ, 'tɪ- 'niebutɪɔ -bʋ, ɛ hlɔ 'kwli bʋ. -Bɪ' -wɛ 'lɪ -bʋ nu 'nie a 'mʋ, 'a 'pipie 'lɪ? 12 -Aan 'baɪ gbagbʋ Sakɔbʋ, ɛ nɔ- hie -a mʋ 'niebutɪɔ -bʋ lɛ. 'A 'mumu, ɛ 'na 'a 'nie nɪ, ɛ kɔ 'a 'yonʋ 'hʋɛn-, 'a 'wlugba-tɛblɪ 'na 'a 'nie a 'mʋ nɪ -wɛ. ŋBɪ -pʋŋʋ ŋhaan-tɪ, -mɔ nɪ 'ʋŋʋ 'lu yɪ?» 13 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Nyiblo -mʋ', -ɛ di 'niebutɪɔ -bʋ a 'nie 'na, 'nie'natʋ 'tɪɛ diŋe nu. 14 Kɛɛ, nyiblo 'bʋ nɪ 'ʋ, 'bʋ yɪ 'niedʋ -mʋ', 'n diŋe -nyi nɪ 'nɛ, 'nie'natʋ 'yɪ 'lɪŋɪ 'lɪ -wɛ bʋ nu 'kɪŋɪ de yuyru, -ɛ nuŋo, 'niedʋ -mʋ', 'n diŋe -nyi, ɛ di 'wɪ- 'nie -mʋ' yɪ, -ɛ yɪ 'lɪ -tʋtʋ 'kwli 'hrɪ ti a pɛpɛ, -ɛ yɪ nyiblo a 'mʋ 'klɔ yrayrʋ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ -nyi.»

15 -Ɛ -bɪ nʋgba a 'mʋ, ɛ wɛn: «-Nyi 'mʋ 'niedʋ a 'mʋ, -ɛ diŋe nu, 'nie'natʋ 'nɪ ŋha 'kɪ 'mʋ nu de, kɔ, 'nɪ ŋha 'kɪ 'nɛ- 'niebutɪɔ -bʋ wien di de, 'nie'pi-tɪ.» 16 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Mu -bʋ da -na nyɪbɪʋ, ɛ kɔ -mʋ 'hʋɛn-, ba di 'lɪ.» 17 -Ɛ -bɪ nʋgba a 'mʋ, ɛ wɛn: «'N 'yɪ nyɪbɪʋ -kɔ.» -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «ŋHaan-tɪ ŋnɪɔ. ŋYɪ nyɪbɪʋ -kɔ, 18 -ɛ nuŋo, -bʋ kɔ nyɪbɪʋ, -bʋ kɔ nyɪbɪʋ, ɛ -wɛ 'kɪ 'lɪ nyɪbɛpʋ nɪ ŋhun nɪ, 'tɪ- nyiblo -mʋ', -ɛ kɔ -mʋ 'hʋɛn-, a nɪnɪ 'hʋɪ, -tɛ ti nɛ -bʋ, ɛ 'yɪ -na nyɪbɪʋ 'pa-.»

19 -Ɛ -bɪ nʋgba a 'mʋ, ɛ wɛn: «'N yɪŋɪ 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, -mɔ Nyɪsʋa a winwlɔn-hanyɔ* ŋnɪɔ. 20 -A mʋ Samalikʋɛ, 'kɪ 'lɪ dʋgba -mʋ' 'lu, 'kɪ -aan 'baɪnʋ

dɛɛ la 'lı Nyısʊa, kɛɛ, 'a mʊ -Juukʊɛ, a wɛn 'nı, Jrusrɛdıɔ nı -do, ɛ nɔ- mɔ Nyısʊa a daalɛ.» 21 -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «Nʊgba o, -tı 'n hlɛ, pʊ̃ʊ ̃han-tı. Ti di 'ʊ 'nı nyre, -ɛ kɔ 'yri a 'yɛ nı di 'ʊ -aan 'Baı Nyısʊa nı -daa -nı, 'kı 'lı dʊgba -mʊ' 'lu, kɔ 'kı 'lı Jrusrɛdıɔ 'kwli. 22 'A mʊ Samalikʊɛ, Nyısʊa -mʊ', a dɛ, a 'yı̃ı -yi. Kɛɛ, -a mʊ -bʊ, -ʊ mɔ -Juukʊɛ, Nyısʊa -mʊ', -a dɛ, -a yi̇̃e nı, -ɛ nu̇̃o, 'kı Nyısʊa nɛɛ 'lı -Juukʊɛ 'mʊ, 'ɛ wɛ nyibli. 23-24 Ti di 'ʊ 'nı nyre, 'tı-, ɛ -wɛ 'ʊ nyinyre -mɔ, -ɛ kɔ 'yri Nyısʊa a -Hihiu* di 'ʊ nyibli 'klı -nyii -nı, -ɛ di̇̃e nu, ʊ 'mʊ Nyısʊa da, 'kı 'ʊ 'a -nɛ -tıtɛ ̃dʊ. Nyısʊa a -Hihiu, nɔ- tʊɛ nyibli -tı a -tɛɛ. -Tɛ -aan 'Baı Nyısʊa -hʊɛ nyibli bʊ nu 'a dıda, kɛ- ɛ nı 'mʊ. Nyısʊa mɔ -Hihiu ̃nıɔ. Nyibli -mʊ', -ʊ -hʊɛ -bʊ da Nyısʊa, Nyısʊa a -Hihiu kɔ bʊ nı 'ʊ ̃nʊ ke'. Nyısʊa a -Hihiu a 'mʊ, ɛ tʊɛ ̃nɛ̃ɛ -tonyibli, -tɛ -mʊ', Nyısʊa a 'mʊ, ɛ nı 'mʊ.»

25 -Ɛ -bı nʊgba a 'mʊ, ɛ wɛn: «'N yi̇̃e nı, -ɛ mɔ, Wanyɔ -mʊ', Nyısʊa pʊ la lɛ, ɛ di la -a mʊ yı ya, ɛ kɔ bʊ di. 'Bʊ -di, ɛ nɔ- di -a mʊ -tɛblı a pɛpɛ klɛ -hıhıa -nı.» 26 -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «'Mɔ, nɔ- -bʊ, -ɛ kɔ -mʊ 'hʊɛn- -yı hle.»

27 Ti nı -do a ti 'yri, -ɛ -bı -Yusu a -nagbopʊ, -ʊ mu wɛn 'dıɔ, ʊ nyre 'ʊ nı. Ɛ mɔ 'waa ̃wlılɛkɛɛdɛ, -tɛ -Yusu kɔ nʊgba 'hʊɛn-, ʊ pı toto. Kɛɛ, 'waa nyiblo ̃dʊ 'yı 'bɛti -nı, -ɛ mɔ: «-Tı a 'dı -bı -yı̃ı 'bɛti -nı 'lı?» ɛ kɔ, «-Tı a 'dı -bı, ɛ kɔ -mʊ 'hʊɛn-, a hlɛ 'lı?»

28 Nʊgba -mɔ -bı, ɛ hie 'ʊ 'a 'nıya bʊ, 'ɛ gba cigbɛ 'dıɔ, 'ɛ lee nɛ 'a nyibli, -ɛ mɔ: 29 «Ba di 'lı, a 'mʊ nyiblo ̃dʊ 'ye. Nɔ- lee 'mʊ, -tɛblı a pɛpɛ -mʊ', 'n -nu. ̃Bı Wanyɔ -mʊ', Nyısʊa pʊ la lɛ, ɛ

di la -a mʊ yɪ ya, ɛ nɔ- ɲnɪɔ a 'gbɛ?» 30 Nɔ- mɔ
nyibli a 'mʊ bʊ -hɔn 'lɪ 'dɪɔ 'kwli, bʊ mu 'lɪɲɪ 'hʊɪ.
31 -Tɛ nyibli a 'mʊ, ʊ 'yɛ nɪ nyre, -ɛ -bɪ -Yusu a
-nagbopʊ -tʊa -Yusu a lɛnyaalɛ, ʊ wɛn: «Tɔɔnyɔ
o, di dɛ 'tɪ-.» 32 Kɛɛ, ɛ ɲtu ɲnʊ ɲwɔn, ɛ wɛn: «'N
kɔ diidɛ ɲdʊ, a 'yɪ -yi.» 33 -Ɛ -bɪ 'a -nagbopʊ -tʊa
'waa dɪɔnʊ a lɛ'bɛtilɛ, ʊ wɛn: «ɲBɪ nyiblo ɲdʊ
yaɲa diidɛ yɪ?» 34 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'Na diidɛ, nɔ- mɔ
ɲbʊ nu Nyɪsʊa, -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ 'klɔ kɪ a kɪwɛɛnlɛ,
ɛ ɲhɛn 'nyrɛ, -kʊan -mʊ', ɛ -nyi 'mʊ, ɲbʊ nu, ɲbʊ
-yraɲa 'lu. 35 -A 'blikʊɛ wɛn 'nɪ: ɲNɪ 'dɔ -kʊbʊ,
ɲhɔnpʊɪ nɪ -hɛn 'bʊ ɲcɛ, -ɛ -bɪ -yɪɲɪ 'nɪ 'cɛ. Kɛɛ,
'mɔ -bɪ, 'n yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ: Ba 'du 'lu ye', ba
ta 'lɪ -ci klɛ. -Kʊbʊ -wɛ ɲhuhluo -mɔ. Ɛ -wɛ 'lɪ
'cɪcɛ.» (Ɛ 'wɪ yɪ, nyibli -mʊ', -ʊ mi 'lɪɲɪ 'hʊɪ, -ʊ
-wɛ -mɔ, 'kɪ -bʊ kɔ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ
'lɪ, ʊ nʊ- kɔ -tɪ ɛ hlɛ.) 36 «-Kʊannunyɔ -mʊ', -ɛ yɪ
-kʊbʊ 'cɛ, ɛ kɔ 'a -nɛ 'pɛɛlɛ nɪ. 'A -kʊan a 'mʊ, ɛ
nɔ- niɲe, nyibli 'ʊ kʊɛ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ
-wɛ 'lɪ. -Ɛ -bɪ 'kɪ, nyiblo -mʊ', -ɛ 'dʊɛ -kʊbʊ, ɛ kɔ
nyiblo -bɪ -mʊ', -ɛ yɪɲɪ 'cɛ, ʊ di bibi 'yi lɛ, ʊ 'mʊ
dɔdʊ nu. 37 'Ledʊ -mʊ', -ɛ pɪ lɛ, -ɛ mɔ: -Ʊ -bɪ 'dʊɛ
-kʊbʊ, -ʊ -bɪ 'ʊ yɪɲɪ 'cɛ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɲnɪɔ. 38 -Ci
-bɪ, -ɛ kɔ -kʊan a 'yɪ -nu, -ɛ kɔ kɪ 'n lee 'lɪ 'a mʊ,
ɛ nɔ- kɔ -kʊbʊ a yɪ 'kɪ 'cɛ. Nyibli -bɪ, nʊ- nu -ci a
'mʊ a -kʊan, 'a mʊ -mɔ -bɪ, 'a yɪ 'kɪ 'a -kʊbʊ 'cɛ.»
39 Samalikʊɛ -nɪ wɛn, -ʊ nɪ 'lɪ Sisalɪdɪɔ -nɪ wɛn
'kwli, 'waa nyibli -hʊɔhʊɪ, nʊ- kuo -Yusu ɲwlʊ yɪ,
-kɔtɪ kɛ- nʊgba -mʊ', ɛ pʊ ɲnʊ yɪ: «Nyiblo -bʊ,
ɛ nɔ- lee 'mʊ -tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', 'n -nu, 'kɪ 'lɪ 'na
'klɔ 'kwli.» 40 Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, -tɛ Samalikʊɛ a 'mʊ, ʊ
nyre 'kɪ 'ʊ -Yusu 'hʊɪ, 'ʊ -tʊa 'a lɛnyaalɛ, 'kɪ bʊ
nɪ 'lɪ ɲnʊ -mɔ, 'ɛ mɔ ɲhan-tɪ, ɛ -wɛn, 'ɛ -hi 'ʊ ɲnʊ

-nyrɔwɪ nɪ 'hʋɛn 'hʋɪ. 41 Nyibli -hʋɔhʋɪ -bɪ kuo
-Yusu ꞏwlʋ yɪ, 'kɪ 'ʋ -tɪ -mʋ', ɛ -hla a -ta'. 42 Kɛ- ʋ
pɪ 'kɪ nʋgba 'a mʋ yɪ, -ɛ mɔ: «Ɛ 'yɪ -tɪ -bʋ, -lee nɛ
-a mʋ -tɛ ti nɛ -bʋ a -tɪ 'pa-, -a 'yɪꞏɪ ꞏwlʋ yɪ kuo
-nɪ. Kɛɛ, -aan ꞏgbɛtʋ, -a 'wɪn 'a win nɪ, ɛ nɔ- kɔ
-tɪ, ꞏa kuo ꞏnɛ ꞏwlʋ yɪ, 'tɪ- ꞏhɪan -mɔ de, -a kɔ
'a yiyie, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- mɔ Wanyɔ, -ɛ -wɛ 'klɔ -bʋ a
nyibli.»

-Tɛ -Yusu nu laꞏa, nyiblo gbagbʋ ꞏdʋ a 'yu a 'kʋɛ 'ɛ -wɛ la

43 -Tɛ ɛ -hi 'ʋ -nyrɔwɪ nɪ 'hʋɛn -tɪtɛ a 'mʋ, -ɛ -bɪ
'kɪ ɛ mu 'lɪ Galileblʋgba 'kwli. 44 'A ꞏgbɛtʋ, ɛ hla
laꞏa nɪ, -ɛ mɔ: «Nyɪsʋa a winwlɔn-hanyɔ* 'bʋ
nɪ 'lɪ 'a 'blikʋɛ 'nyɪ, ɛ 'yɪ 'lɪ 'ʋꞏtuulɛ -kɔ.» 45 Kɛɛ,
Galileblʋgba a nyibli a 'mʋ, ʋ mu la lɛ'mimle, -ɛ
mɔ Pakɪ kɪ, 'kɪ 'lɪ Jrusrɛdɪɔ 'kwli, 'ʋ 'ye la -tɛblɪ
a pɛpɛ -mʋ', -Yusu nu la. Ɛ nɔ- nuꞏo, -tɛ -Yusu
nyre 'lɪ Galileblʋgba 'kwli, nyibli a 'mʋ, 'ʋ 'bleꞏe
kʋa -tɛɛ. 46 -Ɛ -bɪ 'kɪ ɛ mu 'lɪ 'dɪɔ -mʋ', -ɛ mɔ
Kana 'kwli. 'Dɪɔ a 'mʋ, ɛ nɔ- kɔ 'kwli ɛ nuu la 'lɪ
'a yɪ-hɛꞏwlɪlɛkɛɛdɛ, 'nie 'ɛ -hɛ la -wiin.

Ɛ kɔ la nyɪbɛhɪan ꞏdʋ. Ɛ mɔ la 'blʋgba a
'kɪɪn a -kʋannunyɔ gbagbʋ ꞏnɪɔ la, 'ɛ nɪ la 'lɪ
Kapɛnaɔdɪɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ Galileblʋgba a 'mʋ 'kwli.
Nyɪbɛhɪan a 'mʋ, ɛ kɔ la 'yu nyɪbɛhɪan. 'Yu
nyɪbɛhɪan a 'mʋ, ɛ nɔ- kɔ 'hʋɪ -yɪ la hren. 47 -Tɛ
nyiblo gbagbʋ a 'mʋ, ɛ 'wɪn, -ɛ mɔ, 'kɪ -Yusu -hɔn
'lɪ Sudeblʋgba 'kwli, 'ɛ mu 'lɪ Galileblʋgba 'kwli,
-ɛ -bɪ ɛ -hɔn 'lɪ 'a 'dɪɔ 'kwli nɪ, 'ɛ mu 'lɪ -Yusu -mɔ,
'ɛ -tʋa 'a lɛnyaalɛ, ɛ wɛn: «'N nyaa -mʋ lɛ, di 'lɪ
'na 'dɪɔ Kapɛnaɔ 'kwli, ꞏmʋꞏʋ nu, 'na 'yu a 'kʋɛ
'mʋ -wɛ. Ɛ -hʋɛ bʋ 'kʋ.»

48 -Ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ͡ɪ yɪ, ɛ wɛn: «'Bʊ mɔ, 'ba
'yɛ nɪ 'ye ͡wlɪlɛkɛɛ-tɛblɪ gbagbɪ -mʊ', 'n ni, a 'yɪ
'lɪ͡ɪ 'lɪ -wɛ, ba kuo 'mʊ ͡wlʊ yɪ.» 49 -Ɛ -bɪ nyiblo
gbagbʊ a 'mʊ, ɛ ͡tu͡o ͡wɔn, ɛ wɛn: «Tɔɔnyɔ o,
di 'lɪ 'na 'dɪɔ 'kwli, 'na 'yu 'nɪ ͡ha 'kʊ.» 50 -Ɛ -bɪ
-Yusu yɪ͡ɪ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ: «-Wɛ 'lɪ -bʊ mu nɪ.
-Na 'yu 'tɪɛ di 'klɔ nɪ.» -Tɪ a 'mʊ, -Yusu lee ͡nɛ, ɛ
kuo ͡nɛ ͡wlʊ yɪ, 'ɛ -mu.

51 Ɛ nɪ 'hru wlɔn, 'a -kʋannunyibli 'ʊ di͡e ye'
'bɛ mɔ, 'ʊ lee ͡nɛ: «-Na 'yu nɪ 'klɔ.» 52 -Ɛ -bɪ ɛ
'bɛti ͡nʊ nɪ, ɛ wɛn: «Ti a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yri 'a 'hʊɪ
'kee -nɪ 'lɪ?» -Ɛ -bɪ ʊ wɛn: «-Tɛ -dina bi 'tʊ 'lɪ,
'a -haawɔ nɪ -do -hi 'tʊ, 'kɪ 'a 'hʊɪ 'kee 'tʊ 'ʊ nɪ.»
53 -Ɛ -bɪ ɛ 'ye͡e nɪ, -ɛ mɔ, ti -mʊ' -kɔ 'yri -Yusu
lee 'tʊ 'ʊ͡ʊ, -ɛ mɔ, 'a 'yu 'tɪɛ di 'klɔ nɪ, ti nɪ -do
a 'mʊ 'yri, 'kɪ 'a 'yu a 'mʊ a 'hʊɪ 'kee 'tʊ 'ʊ -nɪ. Ɛ
nɔ- mɔ, ɛ kɔ 'a 'kayubʊkʊɛ 'hʊɛn-, bʊ kuo -Yusu
͡wlʊ yɪ.

54 -Yusu bʊ -hɔn 'lɪ Sudeblʊgba 'kwli, bʊ mu 'lɪ
Galileblʊgba 'kwli, bʊ nu ͡wlɪlɛkɛɛ-tɛblɪ, 'a 'wɪ
nɪ 'hʊɛn a dɛ, nɔ- -bʊ.

5

-Tɛ -Yusu nu la͡a, lɛ-yɪyrɛnyɔ a 'kʋɛ 'ɛ -wɛ la

1 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Juukʋɛ* mi lɛ'mimle
kɪ, 'kɪ 'lɪ Jrusrɛdɪɔ 'kwli. 'Kɪ 'lɪ -tɛ a 'mʊ, 'kɪ
-Yusu mu 'lɪ -wɛ. 2 Paalɛ ͡dʊ nɪ 'ʊ, 'ʊ dɛɛ ͡nɛ
Blablɛ a Paalɛ. Ɛ nɔ- kɔ 'yri ʊ nɛɛ 'ʊ, 'ʊ pʋɛ 'lɪ
Jrusrɛdɪɔ 'kwli. 'Kɪ 'ʊ paalɛ a 'mʊ 'hʊɪ, 'kɪ 'wlo
͡dʊ, nyibli 'blu la, ɛ nɪ 'ʊ. 'Wlo a 'mʊ, 'a 'nyrɛ
mɔ Betesada, 'kɪ 'lɪ -Juukʋɛwin 'kwli. Ɛ nɔ- kɔ
wien, ʊ pʊ 'ʊ papʊɪ nɪ ͡hun. 3 'Kɪ 'lɪ papʊɪ a 'mʊ

bʊ, 'hʊɪhrennyʊ -hʊɔhʊɪ, nʊ- pɛ 'lɪ blɛ, 'yii'dɔnyʊ, bʊɪklanyʊ, kɔ lɛ-yɪyrɛnyʊ. [Dɛ, ʊ yɪ -ple, ɛ nɔ-mɔ, 'nie bʊ ꞉gbuta -nɪ, 4 -kɔtɪ ɛ kʋɛ ti, Nyɪsʊa a lɛlenyɔ ꞉dʊ, 'ɛ yɪ 'lɪ ꞉tɪɪ -nɪ, 'ɛ yɪ꞉ɪ ꞉gbuta -nɪ. 'A -nɛ ti, Nyɪsʊa a lɛlenyɔ 'bʊ ꞉gbuta꞉a, yɪ-hɛhʊɪhrennyɔ, -ɛ di 'lɪ ꞉tɪ, 'ye ꞉bɪɪ -tɛ 'a 'kʋɛ nɪ 'mʊ, ɛ kɔ bʊ -wɛ.]

5 Ti nɪ -do a 'mʊ 'yri, ɛ kɔ 'hʊɪhrennyɔ -bɪ, 'ɛ nɪ 'lɪ 'a 'bio 'nyɪ. -Tɛ 'a 'hʊɪ -tʊa la 'lɪ hinhren, ɛ -wɛ 'lɪ 'hrɪ a (38) -wlʊ ꞉tu 'ʊ -pu ꞉tu 'ʊ ꞉blɪɛn꞉blɪɛn nɪ. 6 -Tɛ -Yusu nyre 'ʊ, -ɛ -bɪ ɛ 'ye nyiblo a 'mʊ nɪ, -ɛ pɛ bʊ. Ɛ yi꞉e nɪ, -ɛ mɔ, -tɛ 'a 'hʊɪ -tʊa la 'lɪ hinhren, ɛ -wlɛn 'ʊ bʊ. -Ɛ -bɪ ɛ 'bɛti꞉e nɪ, ɛ wɛn: «꞉Bɪ -hʊɛ꞉ɛ nɪ, -na 'kʋɛ bʊ -wɛ?» 7 -Ɛ -bɪ 'hʊɪhrennyɔ a 'mʊ, ɛ wɛn: «Tɔɔnyɔ o, 'n 'yɪ nyiblo ꞉dʊ -kɔ, -bʊ ꞉tɪɔ 'lɪ 'mʊ 'nie -mɔ, ti -mʊ' -kɔ 'yri ɛ yɪ ꞉gbuta -nɪ. 'Bʊ mɔ, 'nɪ -hʊɛ ꞉bʊ ꞉tɪ wɛn 'lɪ, -ɛ -bɪ nyiblo -bɪ -hi 'mʊ ye'.» 8 Kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ, ɛ wɛn: «'Du ye', -bʊ 'du -na kɔ ye', ꞉mʊ na.» 9 Ti nɪ -do a ti 'yri, -ɛ -bɪ 'a 'kʋɛ -wɛ nɪ, 'ɛ 'du 'a kɔ ye', 'ɛ -tʊa nɪna.

Kɛɛ, dɛ a 'mʊ, -Juukʋɛ a -wuwle-nyrɔwɔ* 'kwli, 'kɪ ɛ mu la 'lɪ 'lu -mɔ. 10 -Juukʋɛ a ye'nanyʊ, ʊ 'ye nyiblo a 'mʊ nɪ, -ɛ kɔ 'kʋɛ -wɛ, 'ʊ lee ꞉nɛ, ʊ wɛn: «Kɪkɛ a -nyrɔwɔ -bʊ, ɛ mɔ kɛ -wuwle-nyrɔwɔ. 'A -tɪ, ꞉yɪ wɛn yɪ -blɛɛ -nɪ, -bʊ 'ble wɛn -na kɔ -wuwle-nyrɔwɔ a 'mʊ, ɛ mɔ -kʋan ꞉nɪɔ, 'tɪ- ɛ ꞉ŋa nɪ.» 11 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Nyiblo -mʊ', -ɛ nu꞉o, 'na 'kʋɛ, 'ɛ -wɛ, ɛ nɔ- lee 'mʊ, ꞉bʊ 'du 'na kɔ ye', ꞉bʊ na.» 12 -Ɛ -bɪ ʊ wɛn: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ɛ lee -mʊ, -bʊ 'du -na kɔ ye', -bʊ na 'lɪ?» 13 Nyiblo a 'mʊ, -ɛ kɔ 'kʋɛ -wɛ, ɛ 'yɪ -Yusu -yi, -ɛ nu꞉o, -Yusu mu nɪ 'wʊwlɪ, nyibli -hʊɔhʊɪ -mʊ', -ʊ nɪ 'ʊ a -tɪ.

14 -Tɛ ɛ gba ti gbi, -ɛ -bɪ 'kɪ -Yusu yɛɛ 'lɪ□ɪ
Nyɪsʊa a 'kagbaʊ bʊ. Kɛ- ɛ pɪ□ɪ yɪ, ɛ wɛn: «'Ye
kɛ, -na 'kʊɛ -wɛ nɪ. □Nɪ 'nuo 'kɪ dɛ 'kuku de, -ɛ
di□e nu, □hɪʊɛn a 'yiye -bʊ, -ɛ -hi 'a dɛ -bʊ wlɔn,
ɛ 'nɪ □ha -mʊ nu de.» 15 -Ɛ -bɪ nyiblo a 'mʊ, ɛ mu
nɪ, 'ɛ lee -Juukʊɛ a ye'nanyʊ, -ɛ mɔ, -Yusu, nɔ-
nu□o, 'a 'kʊɛ 'ɛ -wɛ.
16 Kʊɛ 'ʊ ti a 'mʊ 'yie bʊ, -ɛ -bɪ ʊ -tʊa -Yusu a bʊɪ
a lɛ□mʊmʊɔ, -tɛ ɛ nu□o, nyiblo a 'kʊɛ 'ɛ -wɛ, 'kɪ
'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli a -tɪ. 17 Ɛ nɔ- mɔ -Yusu
bʊ -hɪhɪa □nʊ klɛ, -ɛ mɔ: «'A -nɛ ti, 'na 'Baɪ ni
-kʊan. 'Na 'mumu, dɛ nɪ -do a 'mʊ, ɛ nɔ- 'n ni.»
18 -Tɛ -Yusu pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ -Juukʊɛ a ye'nanyʊ
a 'mʊ, ʊ □mʊɛ 'hru lɛ de, 'kɪ bʊ 'la□a, -ɛ nu□o, ɛ
hla□a nɪ de, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa, nɔ- mɔ 'a 'Baɪ, ɛ □hɛn
'nyrɛ, ɛ wɛn 'nɪ, ɛ kɔ Nyɪsʊa 'hʊɛn-, ʊ wɛɛn nɪ. Ɛ
'yɪ bʊ 'wla -wuwle-nyrɔwɔ a tete nɪ -do a -tɪ 'pa-,
ʊ 'nɪ □mʊɔ□ɔ lɪ 'a 'lɪla lɛ.

Nyɪsʊa -nyi 'a 'Yu 'klɪ a pɛpɛ nɪ

19 -Tɪ -mʊ', -Juukʊɛ* a ye'nanyʊ yɪ -Yusu -yɛɛ
-nɪ, ɛ nɔ- ɛ -hɪhɪɛ □nʊ klɛ, ɛ wɛn: «'N yɪ 'a mʊ
'nɪ -lee -nɪ, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ Nyɪsʊa a 'Yu, 'n 'yɪ 'lɪ
□dededе a nunuo 'lɪ -wɛ, 'mɔ nɪ -do. Dɛ -mʊ', 'n
yɪ 'ye, 'na 'Baɪ ni, ɛ nɔ- 'na 'mumu, 'n ni -wɛ. 20 'Ɛ
mɔ □han-tɪ, 'na 'Baɪ 'ɛ nʊɛ 'mʊ. 'A -tɪ, -tɛblɪ a pɛpɛ
-mʊ', ɛ ni, ɛ tʊɛ 'mɔ□ɔ nɪ. Ɛ di 'mʊ 'nɪ -lee -nɪ,
□bʊ nu □wlɪlɛkɛɛ-tɛblɪ -bɪ, -ɛ -hi 'ʊ 'a dɛ -bʊ 'ʊ, 'n
nu 'kɪ, -tɛ ti nɛ -bʊ 'kwli, ɛ 'mʊ 'a mʊ lɛ -kɛɛ -nɪ.
21 Ɛ 'wɪ- -tɛ 'na 'Baɪ ni, 'ɛ -hɛ 'lɪ nyibli 'kʊkʊnyibli
'nyɪ, 'ɛ -hɛ □nʊ 'klɔ lɛ, kɛ- 'n ni, nyibli -mʊ', 'n
-hʊɛ □bʊ -nyi 'klɔ yrayrʊ, 'nɪ yɪ □nʊ -nyi. 22 'Ya 'ʊ
'lu de, 'na 'Baɪ 'nɪ -pʊʊ□ʊ nyiblo □dʊ -bati lɛ, kɛɛ,
ɛ -nyi 'mʊ 'klɪ a pɛpɛ nɪ, 'kɪ □bʊ pʊʊ nyibli -bati

lɛ, 23 -ɛ di͘e nu, nyibli a pɛpɛ 'mʊ 'ʊ 'mʊ 'ʊ ͘tuu -nɪ, ͘wɪ yɪ, -tɛ ʊ ni 'ʊ 'na 'Baɪ a 'ʊ͘tuulɛ. Nyiblo -bʊ, -ɛ 'yɛ nɪ ͘tuu 'ʊ 'mʊ 'ʊ, 'na 'Baɪ -mʊ', -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ 'klɔ kɪ, ɛ nɔ- ɛ 'yɛ nɪ ͘tuu 'ʊ.

24 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ: Nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, 'bʊ pʊ 'na win nʊa yɪ bʊ, kɔ, 'bʊ kuo 'na 'Baɪ Nyɪsʊa ͘wlʊ yɪ, -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ -tʊtʊ kɪ, nyiblo a 'mʊ, ɛ nɔ- kɔ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. -Bati 'yɪ 'lɪ͘ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ klɔ 'kɪ͘ɪ de, kɛɛ, ɛ -hɔn kɛ 'lɪ 'kʊkʊʊ wlɔn, 'ɛ pa 'lɪ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ 'kwli. 25 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, ti di 'ʊ 'nɪ nyre, 'ɛ -wɛ 'ʊ nyinyre -mɔ -dodo, -ɛ kɔ 'yri 'kʊkʊnyibli di 'ʊ 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ Nyɪsʊa a 'Yu a win 'ʊ 'wɪɪn -nɪ, ɛ kɔ, nyibli -mʊ', -ʊ nɪ 'klɔ, -ʊ di 'na win 'wɪn, ʊ di kɔ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. 26 'Na 'Baɪ kɔ 'klɪ, 'kɪ bʊ nu͘o, nyibli bʊ nɪ 'klɔ. 'Klɪ nɪ -do a 'mʊ, ɛ nɔ- ɛ -nyi 'mʊ, -ɛ di͘e nu, 'mʊ nyibli 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ -nyi, 27 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'ɛ -nyi 'mʊ 'klɪ -wɛ, 'kɪ ͘bʊ pʊʊ nyibli -bati lɛ. 28 Ɛ 'nɪ 'kɛɛ 'lɪ 'aan ͘wlɪ lɛ, -kɔtɪ ti di 'ʊ 'nɪ nyre, -ɛ kɔ 'yri nyibli a pɛpɛ -bʊ, -ʊ 'kʊ, ʊ ͘tu, ʊ di 'ʊ 'na win 'ʊ 'wɪɪn -nɪ. 29 'Bʊ 'wɪn 'na win a 'mʊ, ʊ di -hɔn 'lɪ 'dabi 'kwli lɛ. Nyibli -mʊ', -ʊ nu ͘haandɛ, ʊ di kɔ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, kɛɛ, nyibli -mʊ', -ʊ nu -tɛblɪ -hʊɪn, -bati di ͘nʊ 'nɪ klɔ.

30 'Mɔ nɪ -do, 'n 'yɪ 'lɪ ͘dededе a nunuo 'lɪ -wɛ, Nyɪsʊa 'bʊ 'yɪ 'mʊ 'a 'klɪ -nyi. 'Bʊ mɔ, 'nɪ yɪ nyiblo ͘dʊ a -bati nɪ 'bɛ, -tɛ Nyɪsʊa nu͘o 'na leelɛ, kɛ- 'n di͘e nu. 'N pɪ -tɛɛ a -bati, -ɛ nu͘o, Nyɪsʊa, nɔ- lee 'nɛ- 'mʊ -tʊtʊ kɪ, dɛ ɛ -hʊɛ ͘bʊ nu, ɛ nɔ- 'n ni -tɛɛ. Ɛ 'yɪ dɛ, 'na ͘gbɛtʊ, 'n -hʊɛ 'pa-, 'nɪ -nu͘o lɪ͘ɪ.»

Nyısʋa, nɔ- lee 'nɛ- -Yusu 'klɔ -bʋ kı

31 Kɛ- -Yusu pı de: «'Bʋ mɔ, 'mɔ nı -do, 'nı yı
wɛn□ɛ nı hlɛ, nyiblo a 'dı -bı 'n pa 'mʋ, -ɛ -bı
nyibli 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ, bʋ yru wɛn□ɛ, -ɛ mɔ, 'n hlɛ
wɛn -tı a -tɛɛ. 32 Kɛɛ, Nyısʋa, nɔ- hlɛ□ɛ, nyiblo
a 'dı -bı 'n pa 'mʋ, 'tı- 'n yi□e nı, -ɛ mɔ, -tı -mʋ',
ɛ hlɛ, 'kı 'ʋ 'mʋ kı, ɛ mɔ -tı a -tɛɛ □nıɔ. 33 'A mʋ
-mɔ -bı, a tɛ nyibli bʋ, 'ʋ mu 'lı Saan Batisı -mɔ,
'ɛ lee nɛ 'a mʋ -wɛ, nyiblo a 'dı -bı 'n pa 'mʋ. 34 Ɛ
'yı 'nyrɛ □hɛn, -ɛ mɔ, 'n □mʋɛ nyiblo lɛ, -ɛ hlɛ□ɛ,
nyiblo a 'dı -bı 'n pa 'mʋ. Kɛɛ, 'n ni□e nı, -ɛ di□e
nu, a 'mʋ Saan a dɛ 'lu -mɔ lɛ -hie, a 'mʋ□ʋ lɛ yru,
-ɛ mɔ, Nyısʋa -hʋɛ bʋ wa 'a mʋ. 35 Saan a 'mʋ,
ɛ 'wı la 'napı yı, -ɛ yı la wlın, -ɛ di□e nu, nyibli
'mʋ la lɛ yru. 'Kı 'lı ti gbi 'kwli, a ni la dɔdʋ, 'kı
'ʋ dɛ a 'mʋ 'a -ta'.

36 Ɛ kɔ -tɛblı -bı, 'ɛ nı 'ʋ, 'ɛ -hi Saan a pʋpʋwin
wlɔn. Nɔ- mɔ □wlılɛkɛɛ-tɛblı -mʋ', 'n ni, 'kı 'lı
'na 'Baı a 'klı 'kwli. □Wlılɛkɛɛ-tɛblı a 'mʋ, ɛ tʋɛ
□nɛ yı, -ɛ mɔ, 'na 'Baı, nɔ- lee 'nɛ- 'mʋ 'klɔ -bʋ
kı. 37 'Tı- 'na 'Baı a 'mʋ, -ɛ lee 'nɛ- 'mʋ, ɛ hlɛ□ɛ
nı -wɛ, nyiblo a 'dı -bı 'n pa 'mʋ. A 'yı -hʋan 'a
win nı 'wın, kɔ, a 'yı -hʋan□a nı 'ye -wɛ. 38 A 'nı
□tuu□o lı 'a win bʋ, 'kı 'lı 'aan □wlı kı, -tɛ a 'yı
'mʋ □wlʋ yı -kuo -nı a -tı, 'mɔ -bʋ, ɛ lee 'nɛ- 'klɔ
-bʋ kı. 39 A yı Nyısʋacrıın 'nı 'nyı, -ɛ nu□o, a yi□e
nı, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- tʋɛ nɛ 'a mʋ 'klɔ yrayrʋ -mʋ', -ɛ
'yɛ nı -wɛ 'lı. Ɛ mɔ □han-tı □nıɔ, Nyısʋacrıın a
'mʋ, nʋ- hlɛ 'na -tı. 40 Kɛɛ, a 'nı -hʋa□a ba di 'nɛ-
'mʋ -mɔ, -ɛ di□e nu, 'mʋ 'a mʋ 'klɔ yrayrʋ a 'mʋ
-nyi.

41 A wɛn 'nı, -ɛ mɔ, 'mɔ □mʋɛ□ɛ lɛ, 'kı nyibli
bʋ 'yaa 'lı 'na 'nyrɛ. Kɛɛ, ɛ 'yı 'mʋ lɛ -nı. 42 'A

mʊ -mɔ -bɪ, a nɪ 'dɔ. 'N yi□e nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ 'aan □wlɪ kɪ, a 'yɪ Nyɪsʊa -nʊɛ -nɪ. 43 'Na 'Baɪ lee 'nɛ- 'mʊ 'a mʊ 'nyɪ, kɛɛ, a 'nɪ -hʊa□a lɪ ba 'ble 'mʊ kʊa. Kɛɛ, nyiblo 'bʊ -di, 'kɪ 'lɪ 'a dɪɔnʊ a 'klɪ 'kwli, -ɛ -bɪ a 'ble□e kʊa. 44 Dɛ a nʊɛ -nɪ, ɛ nɔ- mɔ 'aan 'bio bʊ 'yaa 'lɪ 'aan 'nyrɛ. Kɛɛ, a 'nɪ □mʊɔ□ɔ lɪ□ɪ lɛ, 'kɪ Nyɪsʊa -mʊ', -ɛ mɔ Nyɪsʊa nɪ -do, bʊ 'yaa 'lɪ 'aan 'nyrɛ. 'Bʊ mɔ, 'ba nɪ 'mʊ lɛ, -ɛ -bɪ a 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, ba kuo 'mʊ □wlʊ yɪ. 45 Kɛɛ, a 'nɪ 'yee 'lɪ□ɪ, -ɛ mɔ, 'n di yɛɛ nɛ 'a mʊ -tɪ, 'kɪ 'ʊ 'na 'Baɪ ye'. 'A winwlɔn-hanyɔ* Moise -mʊ', a kuo □wlʊ yɪ, nɔ- di 'a mʊ -tɪ -yɛɛ -nɪ. 46 'Bʊ mɔ, 'bʊ mɔ wɛn □han-tɪ, 'ba kuo wɛn Moise □wlʊ yɪ, a di kuo wɛn 'mʊ □wlʊ yɪ -wɛ, -ɛ nu□o, Moise 'crɪ 'na -tɪ nɪ. 47 Kɛɛ, -tɪ -mʊ', ɛ 'crɪ, -tɛ a 'yɪ□ɪ □han-tɪ' -pʊ, a 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, ba pʊ 'na win □han-tɪ.»

6

-Tɛ -Yusu nu la□a, 'flɔɔ 'ɛ wlo la, nyibli a 'miliwɪ nɪ □hun, 'ʊ di la dɛ, 'ʊ □mla la
(Matie 14.13-21; Makɪ 6.30-44; Luku 9.10-17)

1 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʊɛn-, ʊ □ta nɪ, 'kɪ 'lɪ Galileblʊgba a 'yru a 'kɪbɪa -bɪ kɪ. 'Yru a 'mʊ, ʊ dɛɛ □nɛ Tibeliadɪ a 'yru; 2 nyibli -hʊɔhʊɪ, nʊ- yɪ -Yusu □wien kʊɛ, -ɛ nu□o, □wlɪlɛkɛɛ-tɛblɪ -mʊ', ɛ ni mɔ, 'ɛ ni mɔ□ɔ, nyibli a 'kʊɛ 'ɛ yɪ mɔ -wɛ, ʊ 'ye mɔ□ɔ nɪ. 3 -Tɛ -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ 'hʊɛn-, ʊ nyre 'lɪ, -ɛ -bɪ 'kɪ ʊ 'ya 'lɪ dʊgba 'lu, 'ʊ nɪ bʊ. 4 Ti a 'mʊ 'yri, -Juukʊɛ* a lɛ'mimle -mʊ', ʊ dɛɛ Pakɪ, ɛ 'mʊɛ yrɛ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, nyibli -hʊɔhʊɪ 'ʊ nɪ -tuo kɪ.

5 -Yusu bʊ 'du 'lu ye', -ɛ -bɪ ɛ 'ye nyibli -hʊɔhʊɪ,
'ʊ yɪ 'ʊ□ʊ 'hʊɪ di. -Tɛ ɛ 'ye □nʊ, -ɛ -bɪ ɛ 'bɛti 'a
-nagbopi Filipʊ nɪ, ɛ wɛn: «-Bɪ' -a di 'kɪ diidɛ yɪ
'yee -nɪ, -a 'mʊ□ʊ -tɔ, nyibli a pɛpɛ -bʊ, -ʊ -di, ʊ
'mʊ dɛ di 'lɪ?» 6 Ɛ 'bɛti nɪ, -ɛ di□e nu, ɛ 'mʊ□ʊ yi,
'bʊ mɔ, Filipʊ 'bʊ kuo □nɛ □wlʊ yɪ, -ɛ nu□o, 'tɪ-
ɛ 'mʊ□ʊ 'bɛti mɔ mu, dɛ ɛ di nu, ɛ -wɛ 'a yiyie
-mɔ. 7 -Ɛ -bɪ Filipʊ wɛn: «Mɔ 'ye □bɪɪ -a kɔ wɛn
'wliblɔ, -a 'yɪ wɛn 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, -ba -tɔ wɛn 'flɔɔ, 'a
'kʊtɪɔgbe bʊ di wɛn 'a -nɛ nyiblo kɪ yɛ.» 8 -Ɛ -bɪ
-Yusu a -nagbopi Adre, -ɛ mɔ Simɔ Piɛlɪ a 'dɪayɪ,
kɛ- ɛ pɪ 'kɪ -Yusu yɪ, ɛ wɛn: 9 «'Yu nyɪbɛhɪan □dʊ
nɪ mɔ, 'ɛ kɔ 'flɔɔkui nɪ □hun kɔ -hrin.yɔ nɪ 'hʊɛn.
Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪ □dededе 'lɪ -wɛ, 'kɪ 'ʊ nyibli -hʊɔhʊɪ
-bʊ -mɔ.»
10 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Ba lee nyibli a pɛpɛ -bʊ,
bʊ 'plaa blɛ.» 'Kɪ 'ʊ -tɪtɛ a 'mʊ, -piti -hʊɔhʊɪ nɪ 'ʊ.
'Kɪ 'lɪ nyibli a pɛpɛ a 'mʊ 'nyɪ, nyɪbɛpʊ -nɪ -tuo
kɪ, ʊ -wɛ 'lɪ 'miliwɪ nɪ □hun nɪ. 11 -Tɛ ʊ 'plaa 'kɪ
'ʊ -piti kɪ blɛ, -ɛ -bɪ -Yusu 'du 'flɔɔ a 'mʊ ye', 'ɛ
-nyi Nyɪsʊa 'wio, 'ɛ □gla 'flɔɔ a 'mʊ nyibli lɛ, 'ɛ
'du -hrin ye' -wɛ, 'ɛ □gla □nʊ□ʊ lɛ, nyibli a pɛpɛ
a 'mʊ, 'ʊ di 'waa □wlʊ a diidɛ, 'ʊ □mla. 12 -Tɛ ʊ
□mla 'kɪ, -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopʊ yɪ: «Ba
'tɪ 'flɔɔkɛtɪ a pɛpɛ -mʊ' lɛ, -ɛ hie bʊ, 'a □dededе
'nɪ □ha 'wan.» 13 'Flɔɔkui nɪ □hun -mʊ', -Yusu
-nu, ɛ -wlo, nyibli -di, 'a dɛ -hie bʊ, ʊ 'tɪ lɛ, ɛ 'yii
'lɪ -tʊgbɪ nɪ -pu □tu 'ʊ 'hʊɛn.
14 □Wlɪlɛkɛɛdɛ -mʊ', -Yusu -nu, -tɛ nyibli 'ye□e,
-ɛ -bɪ ʊ wɛn: «Ɛ mɔ □han-tɪ, nyiblo -bʊ, ɛ nɔ- mɔ
Nyɪsʊa a winwlɔn-hanyɔ* -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ,
-ɛ di la 'nɛ- 'klɔ kɪ di.» 15 Kɛɛ, -Yusu yru□o nɪ,
-ɛ mɔ, ʊ di□e 'nɪ klɔ, 'kɪ 'lɪ 'klɪke 'kwli, ʊ 'mʊ□ʊ

bodıɔdɛ -nyi. Dɛ a 'mʊ, ɛ 'yı -Yusu a kıwɛɛnlɛ 'pa-. Ɛ nɔ- kɔ -tı, 'ɛ hlɔɔ ŋnʊ -mɔ lɛ, ɛ nı -do, 'ɛ mu 'lı dʊgba 'lu de.

-Tɛ -Yusu na la 'yru kı
(Matie 14.22-33; Makı 6.45-52)

16 'Yrʊ bʊ mu bʊ pɛ a ti 'yri, -ɛ -bı -Yusu a -nagbopʊ* mu 'lı 'yru wien. 17 'Tɔ yı 'nı -wɔn, -Yusu 'yɛ 'lı ŋnʊ 'nyı nı mi. Ɛ nɔ- mɔ bʊ 'ya 'lı 'blagbı 'kwli, bʊ bli, 'ʊ ŋtɛ 'yru kı, 'ʊ mi 'lı 'dıɔ -mʊ', -ɛ mɔ Kapɛnaɔ 'kwli. 18 Bʊ nı 'kı 'lı 'yru kı, -ɛ -bı pepe gbagbʊ yı 'nı -hi, 'yru 'ɛ pı 'dʊı gbagbı, 19 'ʊ bli -blibli, 'ʊ nyre 'lı -kilowı nı ŋhun -ʊ'ʊ- ŋhlon-do 'yri. -Ɛ -bı ti nı -do a ti 'yri, ʊ 'ye -Yusu nı, 'ɛ nɛ 'yru kı, 'ɛ yı 'blagbı lɛ 'mʊɛ -nı. Bʊ 'ye 'kıŋı, -ɛ -bı hʊannʊ bi 'lı ŋnʊ 'kwli. 20 Kɛɛ, -Yusu wɛn: «'Mɔ ŋnıɔ, a 'nı 'pie 'lı hʊannʊ.» 21 Ʊ -hʊɛ -Yusu bʊ 'ya 'lı ŋnʊ -mɔ. -Ɛ -bı ti nı -do a ti 'yri, -tıtɛ -mʊ', ʊ mi 'lı, 'blagbı nyre 'ʊ nı, 'ʊ -kwlɛ.

-Yusu nɔ- mɔ diidɛdʊ -mʊ', -ɛ niŋe, 'tı- nyibli 'ʊ kʊɛ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nı -wɛ 'lı

22 -Tɛ -nyrɛ -nyɛ, nyibli -hʊɔhʊı -mʊ', -ʊ hie 'lı 'yru a 'kıbıa -mʊ' kı, -tıtɛ nı -do -mʊ', -Yusu wloo 'tʊ 'ʊ 'flɔɔ, nyibli a 'mʊ, nʊ- ŋmʊɛ -Yusu lɛ. Ʊ yiŋe nı, -ɛ mɔ, 'blagbı nı -do, ɛ nɔ- pɛ 'tʊ 'ʊ 'nʊwɔn 'yri bʊ, 'ʊ yiŋe -wɛ, -ɛ mɔ, -Yusu 'yı 'tʊ 'lı 'blagbı a 'mʊ 'kwli 'ya. 'A -nagbopʊ* nı -do, nʊ- 'ya 'tʊ 'lı, -ʊ mu 'tʊ. 23 'Kı 'lı 'dıɔ -mʊ', -ɛ mɔ Tibeliadı 'kwli, nyibli -bı ya 'blagbı, 'ʊ di 'ʊ -tıtɛ -mʊ', -Yusu -nyii 'tʊ 'ʊ Nyısʊa 'wio, 'ɛ wloo 'tʊ 'flɔɔ, 'ʊ di 'tʊŋʊ. 24 -Tɛ nyibli a 'mʊ, ʊ 'yeŋe, -ɛ mɔ, -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ 'hʊɛn-, ʊ 'yı 'ʊ -nı, -ɛ -bı ʊ 'ya 'lı 'waa 'blagbı 'kwli lɛ, 'ʊ mu 'lı Kapɛnaɔ, 'ʊ mu -Yusu lɛ ŋmʊɔ mɔ.

25 'Kı ʊ yɛɛ 'lı□ı 'yru a 'kıbıa -bı -mʊ' kı bʊ, ʊ wɛn: «Tɔɔnyɔ, ti a 'dı -bı -kɔ 'yri -nyre 'nɛ- 'lı?» 26 -Ɛ -bı -Yusu □tu □nʊ □wɔn, ɛ wɛn: «'N yı 'a mʊ 'nı -lee -nı -tɛɛ: □Wlılɛkɛɛ-tɛblı -bʊ, 'n ni, Nyısʊa, nɔ- -nyi 'mʊ 'klı, 'nı ni□e. Kɛɛ, ɛ 'yı □bıı ba yru dɛ a 'mʊ lɛ a -tı 'pa-, a 'nı □mʊɔ□ɔ 'mʊ lɛ. Ɛ 'wı yı, diidɛ -mʊ', a di 'tʊ, 'a □mla 'tʊ, ɛ nɔ- kɔ -tı, 'a □mʊɛ 'mʊ lɛ. 27 A 'nı 'hie 'lı diidɛ a -tı nı -do 'lu -mɔ lɛ, -ɛ 'yɛ nı -wlɛn 'ʊ, -ɛ pʊɛ, kɛɛ, diidɛ -mʊ', -ɛ ni□e, 'a kʊɛ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nı -wɛ 'lı, ɛ nɔ- kɔ -tı ba -hie 'lu -mɔ lɛ. 'Mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'mɔ -di 'a mʊ diidɛ a 'mʊ -nyi, -ɛ nu□o, 'na 'Baı Nyısʊa, nɔ- lee 'nɛ- 'mʊ 'klɔ -bʊ kı, 'kı □bʊ -nyi 'a mʊ diidɛ a 'mʊ.»

28 -Ɛ -bı ʊ wɛn: «Dɛ a 'dı -bı -a di nu, 'tı- Nyısʊa 'mʊ -aan dɛ kı wɛn 'lı?» 29 -Ɛ -bı -Yusu □tu □nʊ □wɔn, ɛ wɛn: «Dɛ Nyısʊa -hʊɛ ba nu, ɛ nɔ- mɔ, 'mɔ -bʊ, ɛ tɛ 'nɛ- 'klɔ -bʊ kı, ba kuo 'mʊ □wlʊ yı.» 30-31 -Ɛ -bı ʊ wɛn: «'Bʊ mɔ, □nı -hʊɛ -ba pʊ -na win □han-tı, -ɛ -bı nu □wlılɛkɛɛdɛ -bı, -ɛ di 'a dɛ -mʊ' yı 'wı, Nyısʊa a winwlɔn-hanyɔ* Moise ni la. 'A -nɛ -nyrɔwɔ, -nyi -a mʊ diidɛ, -a 'mʊ□ʊ di, □wı yı, -tɛ -aan 'baınʊ ni la, ti -mʊ', -ɛ -kɔ 'yri ʊ nı la 'lı 'pʊwɔnblʊgba kı, 'ʊ yı la diidɛdʊ -mʊ' di, ʊ dɛɛ manı, -ɛ -hʊɛn la 'lı yakɔ 'kwli. Dɛ nı -do a 'mʊ, ɛ nɔ- ʊ 'crıı la 'lı Nyısʊacrıɛn 'kwli, -ɛ mɔ: Ɛ -nyi □nʊ 'flɔɔ, -ɛ -hʊɛn 'lı yakɔ 'kwli.»

32 -Ɛ -bı -Yusu □tu □nʊ □wɔn, ɛ wɛn: «'N yı 'a mʊ 'nı -lee -nı -tɛɛ: -Tɛɛ a diidɛ -mʊ', -kɔtı 'n hla wɛn, ɛ 'yı Moise 'pa-, ɛ 'yı 'a mɔ□ɔ -nyi. Kɛɛ, -tɛɛ a diidɛ a 'mʊ, -ɛ -hʊɛn 'lı yakɔ 'kwli, 'na 'Baı Nyısʊa, nɔ- yı 'a mɔ□ɔ -nyi. 33 -Tɛɛ a diidɛ -mʊ', Nyısʊa yı nyibli -nyi, ɛ nɔ- mɔ diidɛdʊ -mʊ', -ɛ

-hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli, 'tɪ- -ɛ ni□e, 'klɔ -bʊ 'kwli a nyibli, 'ʊ kʊɛ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ.» 34 -Ɛ -bɪ ʊ wɛn: «Tɔɔnyɔ, -nyi -a mʊ diidɛ a 'mʊ 'a -nɛ ti.» 35 -Ɛ -bɪ ɛ yɪ 'kɪ □nʊ 'nɪ -lee -nɪ, ɛ wɛn: «'N 'wɪ- diidɛdʊ -mʊ' yɪ, -ɛ yɪ nyibli 'klɔ yrayrʊ -nyi. Nyiblo 'bʊ kuo 'mʊ □wlʊ yɪ, 'bʊ -hɛ 'na -nagbopi, ɛ 'wɪ- nyiblo -mʊ' yɪ, 'kanʊ kɔ 'nie'natʊ 'yɛ nɪ nu.

36 'N lee nɛ 'a mʊ nɪ, -ɛ mɔ, a 'ye 'mʊ nɪ, kɛɛ, a 'yɪ 'mʊ □wlʊ yɪ -kuo -nɪ. 37 Nyibli a pɛpɛ -mʊ', 'na 'Baɪ yɪ 'mʊ -nyi, ʊ di -hɛ 'na -nagbopʊ. 'Klɔ -mɔ 'klɔ, 'n 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, □bʊ bla 'waa nyiblo nɪ -do lɛ. 38 'N 'yɪ 'lɪ yakɔ 'kwli -hɔn, -ɛ di□e nu, 'mʊ 'na dɪɔnʊ a kɪwɛɛnlɛ nu, kɛɛ, Nyɪsʊa -bʊ, -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ -tʊtʊ kɪ, ɛ nɔ- kɔ kɪwɛɛnlɛ 'n kɔ □bʊ nu. 39 Dɛ Nyɪsʊa -hʊɛ, ɛ nɔ- mɔ, nyibli a pɛpɛ -bʊ, ɛ -nyi 'mʊ, 'nɪ 'waan 'lɪ 'waa 'yɛɛ nɪ -do, kɛɛ, lɛ'bɔɔ-nyrɔwɔ a ti 'yri, 'n kɔ □bʊ -ha 'lɪ □nʊ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ, □bʊ -ha □nʊ 'klɔ. 40 Ɛ mɔ □han-tɪ, dɛ 'na 'Baɪ -hʊɛ, ɛ nɔ- mɔ, 'a -nɛ nyiblo, -ɛ yru□o, -ɛ mɔ, 'mɔ -mɔ Nyɪsʊa a 'Yu, kɔ, -ɛ kuo 'mʊ □wlʊ yɪ, nyiblo a 'mʊ, bʊ kɔ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, 'tɪ- lɛ'bɔɔ-nyrɔwɔ 'kwli, 'n kɔ □bʊ -ha 'lɪ□ɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ, 'mʊ□ʊ 'klɔ -ha.»

41 -Tɛ -Juukʊɛ* a nyibli gbagbɪ 'wɪn dɛ a 'mʊ, -ɛ -bɪ ʊ -tʊa -Yusu a yrʊ a lɛpʊʊlɛ, -tɛ ɛ pʊ lɛ, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- mɔ diidɛdʊ -mʊ', -ɛ -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli. 42 Kɛ- ʊ pɪ: «□Bɪ nyiblo -bʊ, ɛ 'yɪ Sosɛfʊ a 'yu -Yusu 'pa-? -A yi 'a 'baɪ kɔ 'a dii 'hʊɛn- nɪ. -Bɪ' ɛ ni 'kɪ, 'ɛ pɪ lɛ, -ɛ mɔ, 'kɪ ɛ -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli 'lɪ?»

43 -Ɛ -bɪ ɛ □tu □nʊ □wɔn, ɛ wɛn: «Dɛ- kɔ 'mɔ a pɪɪ yrʊ lɛ 'lɪ? 44 Nyiblo □dʊ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ kuo 'mʊ □wlʊ yɪ, bʊ -hɛ 'na -nagbopi, 'bʊ mɔ, 'na 'Baɪ -bʊ, -ɛ le 'mʊ, 'bʊ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -jrii -nɪ. 'Na 'mumu

-bʊ, lɛ'bɔɔ-nyrɔwɔ 'kwli, 'a -nɛ nyiblo, -ɛ kuo 'mʊ
wlʊ yɪ, 'mɔ -di 'lɪɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ -ha, 'mʊʊ
'klɔ -ha. 45 Nyɪsʊa a winwlɔn-hanyʊ 'crɪ laa nɪ,
'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ: Nyɪsʊa, nɔ- di
nyibli a pɛpɛ -tɔɔ -nɪ. 'A -nɛ nyiblo 'bʊ yɪ 'na 'Baɪ
Nyɪsʊa nʊa yɪ bʊ nɪ pɪ, 'tɪ- 'bʊ yɪ 'a tɔɔwin kʊa nɪ
'ble, ɛ nɔ- di 'na -nagbopi -hɛ. 46 Ɛ 'yɪ 'nyrɛ hɛn,
-ɛ mɔ, nyiblo dʊ 'ye 'na 'Baɪ Nyɪsʊa nɪ, 'bʊ 'yɪ
'mɔ nɪ -do -bʊ 'pa-, -ɛ -hɔn 'lɪɪ -mɔ.

47 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, nyiblo 'bʊ kuo
'mʊ wlʊ yɪ, nɔ- kɔ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ
'lɪ. 48 'Mɔ -mɔ diidɛdʊ -mʊ', -ɛ niɛ, nyiblo 'ɛ kʊɛ
'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. 49 'Aan 'baɪnʊ,
-ʊ nɪ la 'lɪ 'pʊwɔnblʊgba kɪ, han-tɪ, 'ʊ yɪ la diidɛ
-mʊ', ʊ dɛɛ manɪ, -ɛ -hʊɛ la 'lɪ yakɔ 'kwli di, kɛɛ,
ʊ 'kʊkʊɪ la lɛ. 50 Kɛɛ, -tɛɛ a diidɛ -mʊ', -ɛ -hʊɛ
'lɪ yakɔ 'kwli, nyiblo -mʊ', -ɛ diɛe di, ɛ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ
-wɛ bʊ 'kʊ, ɛ hɛn 'nyrɛ, ɛ di kɔ 'klɔ yrayrʊ -mʊ',
-ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. 51 'Mɔ -mɔ diidɛ -mʊ', -ɛ -hɔn 'lɪ
yakɔ 'kwli, -ɛ niɛ, 'tɪ- -tonyibli 'ʊ kʊɛ 'klɔ yrayrʊ,
-ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. 'A -nɛ nyiblo, -ɛ di diidɛ a 'mʊ
di, 'a 'klɔ yrayrʊ, ɛ di kɔ, ɛ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, bʊ kɔ
'lu-yrɛɛlɛ. Diidɛ a 'mʊ, 'n di -ha, ɛ nɔ- mɔ 'na
dɪɔnʊ a 'hʊɪ. 'N -hɛ 'na 'hʊɪ a 'mʊ nɪ, -ɛ diɛe nu,
'klɔ kɪ a nyibli 'mʊ 'klɔ yrayrʊ kɔ.»

52 -Tɪ a 'mʊ, -Yusu -hla, ɛ pʊ -Juukʊɛ a ye'nanyʊ
'yrʊ dɪakɪ, 'ʊ yɪ 'waa dɪɔnʊ lɛ 'bɛti -nɪ, ʊ wɛn:
«-Bɪ' nyiblo -bʊ, ɛ -wɛ 'lɪ bʊ nu -a mʊ 'a dɪɔnʊ
a 'hʊɪ a -nyinyie, -a 'mʊʊ di lɪ?» 53 -Ɛ -bɪ -Yusu
tu nʊ wɔn, ɛ wɛn: «'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ
-tɛɛ, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'bʊ
mɔ, 'ba 'yɛ nɪ di 'na 'hʊɪ, ɛ kɔ, 'ba 'yɛ nɪ 'na 'na
-hlʊ, a 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, ba kɔ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ

'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ 'klɔ -mɔ 'klɔ. 54 Nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, 'bʊ yɪ 'na 'hʊɪ nɪ di, kɔ, 'bʊ yɪ 'na -hlʊ nɪ 'nɛ, nyiblo a 'mʊ, ɛ kɔ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, 'tɪ-lɛ'bɔɔ-nyrɔwɔ 'kwli, 'n di 'lɪ□ɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ 'nɪ -ha, 'mʊ□ʊ 'klɔ -ha. 55 'Na 'hʊɪ mɔ -tɛɛ a diidɛ □nɪɔ, 'na -hlʊ 'ɛ mɔ -tɛɛ a 'nɪnadɛ. 56 Nyiblo, -ɛ yɪ 'na 'hʊɪ di, kɔ, -ɛ 'nɛ 'na -hlʊ, ɛ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ. 57 'Na 'Baɪ -mʊ', -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ 'klɔ -bʊ kɪ, ɛ nɔ- ni□e, nyibli 'ʊ yɪ 'klɔ nɪ. Ɛ nɔ- nu□o, 'tɪ- 'na 'mumu -bʊ, 'nɪ nɪ 'klɔ. Kɛ- ɛ □ti 'mʊ, 'kɪ 'ʊ nyiblo -mʊ', -ɛ yɪ 'na 'hʊɪ di -mɔ'. 'Mɔ -ni□e, nyiblo a 'mʊ, 'ɛ yɪ 'klɔ nɪ. 58 'Mɔ -mɔ -tɛɛ a diidɛ, -ɛ -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli. Ɛ 'yɪ diidɛ -mʊ' yɪ 'wɪ, -ɛ -hʊɛn la 'lɪ yakɔ 'kwli, ʊ dɛɛ manɪ, 'aan 'baɪnʊ yɪ la di, 'kɪ 'lɪ 'pʊwɔnblʊgba kɪ. □Han-tɪ, 'ʊ yɪ la diidɛdʊ a 'mʊ di, kɛɛ, kɛ- ɛ nɪ 'mʊ, 'ʊ 'kʊkʊɪ la lɛ. Nyiblo -mʊ', -ɛ di -tɛɛ a diidɛ -mʊ', 'n pa 'mʊ di, ɛ di kɔ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ.»

59 Tɔɔwin a pɛpɛ -bʊ, -Yusu -tɔɔ -nɪ, 'kɪ ɛ tɔɔ 'lɪ□ɪ Nyɪsʊa a 'kayu -mʊ' bʊ, -ɛ nɪ 'lɪ Kapɛnaɔdɪɔ 'kwli.

-Yusu a win, nɔ- ni□e, nyibli 'ʊ kʊɛ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ

60 Nyibli -mʊ', -ʊ yɪ -Yusu □wien lɛ kʊɛ, 'waa -hʊɔhʊɪ, 'tɪ- ʊ 'mʊ 'a tɔɔwin a 'mʊ 'wɪn, ʊ wɛn: «Tɔɔwin -bʊ, ɛ nɪ 'klɪ kɪ. Nyiblo □dʊ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ wɛn□ɛ kɪ.» 61 -Yusu bʊ yru□o, -ɛ mɔ, nyibli a 'mʊ, ʊ ye' lɛ 'nɪ 'pʊplɛ -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ -tʊa 'waa leelɛ, ɛ wɛn: «□Bɪ -tɪ -bʊ, 'n -hla, ɛ yɪ 'a mʊ 'nɪ 'hran? 62 'Mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'bʊ mɔ, 'ba 'ye 'mʊ, 'nɪ yɪ 'lɪ yakɔ 'kwli nɪ mi, -tɪtɛ -mʊ', 'n -hɔn 'lɪ, -bɪ' a di 'kɪ pʊ lɪ? 63 Nyɪsʊa a -Hihiu* nɪ -do, nɔ- yɪ nyiblo 'klɔ

yrayrʊ -nyi. -Tonyibli a 'klı 'yı 'lı ◻dededе 'lı -wɛ. Win -bʊ, 'n tɔɔ nɛ 'a mʊ, ɛ nɔ- ni◻e, Nyısʊa 'ɛ yı 'a mʊ 'a -Hihiu -nyi, -Hihiu a 'mʊ, ɛ 'mʊ 'a mʊ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nı -wɛ 'lı -nyi. 64 Kɛɛ, 'kı 'lı 'a mʊ 'nyı, nyibli nı 'lı, 'ʊ 'yı 'mʊ ◻wlʊ yı -kuo -nı.» Kʊɛ la 'lı bʊ, -Yusu yi nyibli -mʊ' nı, -ʊ 'yı◻ı ◻wlʊ yı -kuo -nı, kɔ, 'ɛ yi nyiblo -mʊ', -ɛ di◻e 'a yraanyibli -jı' pʊ. 65 -Ɛ -bı kɛ- ɛ pı de, ɛ wɛn: «Ɛ nɔ- nu◻o, 'nı lee nɛ 'a mʊ, -ɛ mɔ, nyiblo ◻dʊ 'yı 'lı 'na ◻wlʊ a yıkuolɛ 'lı -wɛ, 'kı bʊ -hɛ 'na -nagbopi*, 'bʊ mɔ, Nyısʊa 'bʊ 'yı 'lı◻ı 'lı -jrii -nı.»

66 Nyibli -hʊɔhʊı -mʊ', -ʊ yı la◻a ◻wien lɛ kʊɛ, kʊɛ 'ʊ ti a 'mʊ 'yie bʊ, -ɛ -bı ʊ 'kee nɛ 'a ◻wienlɛkʊkʊɛ nı. 67 'A -nagbopʊ nı -pu ◻tu 'ʊ 'hʊɛn -mʊ', kɛ- ɛ pı ◻nʊ yı, ɛ wɛn: «'Aan 'mumu -bʊ, ◻bı a -hʊɛ ba hie 'ʊ 'mʊ bʊ, ba 'kee 'na ◻wienlɛkʊkʊɛ -wɛ?» 68 -Ɛ -bı Simɔ Piɛlı ◻tu◻o ◻wɔn, ɛ wɛn: «Kʊkɔnyɔ, nyiblo a 'dı -bı kɔ -mɔ -a di 'lı mu de 'lı? -Mɔ nı -do, -mɔ kɔ win -ni◻e, nyiblo 'ɛ kʊɛ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nı -wɛ 'lı. 69 -Tɛ ti nɛ -bʊ, -a kuo -mʊ ◻wlʊ yı, 'tı- ◻a yi◻e, -ɛ mɔ, -mɔ mɔ Nyısʊa a 'Yu -Yusu 'Klısʊ, ɛ lee 'nɛ- 'klɔ kı.» 70 -Ɛ -bı -Yusu ◻tu ◻nʊ ◻wɔn, ɛ wɛn: «'A mʊ nı -pu ◻tu 'ʊ 'hʊɛn -bʊ, 'mɔ -ha 'lı 'a mʊ 'lı, -ɛ di◻e nu, a 'mʊ 'na -nagbopʊ -hɛ. Kɛɛ, 'kı 'lı 'a mʊ 'nyı nyiblo nı 'lı, 'ɛ mɔ 'ku -hʊan*.» 71 Judıa, -ɛ mɔ Simɔ Yisikalio a 'yu, nɔ- ɛ ◻hɛn 'nyrɛ. Ɛ mɔ -Yusu a -nagbopʊ nı -pu ◻tu 'ʊ 'hʊɛn a nyiblo -bı ◻nıɔ. Kɛɛ, ɛ nɔ- di -Yusu 'a yraanyibli -jı' pʊ.

7

-Yusu a 'dıayınʊ 'yı◻ı ◻wlʊ yı -kuo -nı

1 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ ɛ nɛ Galileblʊgba
'kwli lɛ; ɛ 'nɪ -hʊa□a lɪ bʊ mu 'lɪ Sudeblʊgba 'kwli,
-ɛ nu□o, -Juukʊɛ* a ye'nanyʊ □mʊɛ 'a 'lɪla lɛ. 2 Ti
a 'mʊ 'yri, -ɛ -bɪ -Juukʊɛ a lɛ'mimle -mʊ', ʊ dɛɛ
Papʊɪ a lɛ'mimle, 'a ti 'mʊɛ yrɛ. 3 Ɛ nɔ- nu□o,
-Yusu a 'dɪayɪnʊ 'ʊ lee □nɛ, -ɛ mɔ: «-Hɔn 'nɛ-
Galileblʊgba 'kwli, -bʊ mu 'lɪ Sudeblʊgba 'kwli,
-ɛ di□e nu, -na -nagbopʊ* -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ, ʊ 'mʊ
□wlɪlɛkɛɛ-tɛblɪ -mʊ', -ni 'ye. 4 Nyiblo -mʊ', -ɛ -hʊɛ
nyibli a pɛpɛ bʊ yi□e, ɛ 'nɪ -nu□o lɪ 'a -nɛ -tɛblɪ,
'kɪ 'lɪ -huhlike 'kwli. 'A -tɪ, -tɛ -ni □wlɪlɛkɛɛ-tɛblɪ,
nu□o, 'kɪ 'ʊ nyibli a pɛpɛ ye', -ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ
-mʊ yi.» 5 -Yusu a 'dɪayɪnʊ a 'mʊ, ʊ 'yɪ□ɪ □wlʊ yɪ
-kuo -nɪ.

6 -Ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ □nʊ yɪ, ɛ wɛn: «Ti 'yɛ 'ʊ nɪ nyre,
'kɪ □bʊ mu 'lɪ. Kɛɛ, 'kɪ 'ʊ 'a mʊ -mɔ, 'a -nɛ ti mɔ
□haanti □nɪɔ. 7 'Klɔ -bʊ kɪ a nyibli, ʊ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ
-wɛ, bʊ yraa nɛ 'a mʊ, kɛɛ, 'mɔ -bɪ, ʊ yraa 'mʊ nɪ,
-ɛ nu□o, 'n hlɛ□ɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'waa nunu-tɛblɪ nyre
yɪ. 8 'A mʊ -mɔ -bɪ, ba mu lɛ'mimle kɪ. 'Mɔ -bɪ,
'nɪ -mu□o 'lɪ, -ɛ nu□o, ti 'yɛ 'ʊ nɪ nyre, 'kɪ □bʊ mu
'lɪ.» 9 Kɛ- ɛ pʊ □nʊ yɪ, 'kɪ ɛ 'yɪ -ta' -hɔn, 'ɛ nɪ 'lɪ
Galileblʊgba 'kwli bʊ.

-Tɛ -Yusu mu la Papʊɪ a lɛ'mimle kɪ, 'kɪ 'lɪ Jrusrɛdɪɔ 'kwli

10 -Tɛ -Yusu a 'dɪayɪnʊ a 'mʊ, ʊ mu lɛ'mimle
kɪ, 'kɪ 'lɪ Jrusrɛ, -ɛ -bɪ -Yusu mu 'lɪ nɪ -wɛ, 'kɪ 'lɪ
-huhlike 'kwli, -ɛ di□e nu, nyibli 'nɪ □ha□a 'ye.
11 Lɛ'mimle a ti 'yri, -Juukʊɛ* a ye'nanyʊ □mʊɛ
-Yusu lɛ, 'a -tɪ, 'ʊ yɪ lɛ 'bɛti -nɪ, -ɛ mɔ: «-Bɪ' -Yusu
nɪ yɪ 'lɪ?» 12 'ʊ hlɛ 'a -tɪ, 'kɪ 'lɪ nyibli -mʊ' 'nyɪ. -Ʊ
-bɪ wɛn 'nɪ: «Ɛ mɔ □haannyiblo □nɪɔ.» -Ʊ -bɪ wɛn

'nɪ: «'Ʊʊn-, ɛ 'yɪ ◌haannyiblo 'pa-, ɛ kɛɛ nyibli.»
13 Kɛɛ, nyiblo ◌dʊ 'yɪ 'lɪ◌ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ hla◌a, 'kɪ 'ʊ
nyibli ye', 'bʊ 'yɪ 'lɪ yɪbiilɛ 'kwli 'pa-, -ɛ nu◌o, ʊ
yɪ pie 'waa ye'nanyʊ a hʊannʊ.

14 -Tɛ ʊ 'bɛɛ lɛ'mimle bʊ, -ɛ -bɪ -Yusu mu 'lɪ
Nyɪsʊa a 'kagbaʊ a -yaa 'kwli, 'ɛ -tʊa Nyɪsʊa a
-tɪ a tɔɔlɛ. 15 -Juukʊɛ bʊ yɪ 'a win nɪ 'wɪn, -ɛ -bɪ
'waa ◌wlɪ kɛɛ lɛ. 'A -tɪ, kɛ- ʊ pɪ: «Nyiblo -bʊ,
tetetɔɔnyɔ ◌dʊ 'yɪ -hʊan◌a tete nɪ -tʊɛ -nɪ. -Bɪ'
ɛ -wɛ 'lɪ bʊ nu -tɛblɪ -hʊɔhʊɪ -bʊ, 'a yiyie 'lɪ?»
16 -Ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ ◌nʊ yɪ, ɛ wɛn: «-Tɛblɪ -bʊ, 'n tʊɛ
nɛ 'a mʊ, Nyɪsʊa, -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ, nɔ- yɪ 'mʊ 'a ◌tɔ
-nyi. Ɛ 'yɪ 'na ◌gbɛtʊ a ◌tɔ 'pa-. 17 Nyiblo 'bʊ -hʊɛ
bʊ nu dɛ -mʊ', -ɛ yɪ Nyɪsʊa a plɔ -blee -nɪ, ɛ nɔ-
di◌e lɛ yru, 'bʊ mɔ, tɔɔlɛ -bʊ, 'n tʊɛ -nɪ, 'bʊ mɔ
Nyɪsʊa a 'lulɛ-hihie, -ʊ'ʊ- 'bʊ mɔ 'lɪ 'na ◌gbɛtʊ a
'klɪ 'kwli. 18 Nyiblo -mʊ', -ɛ tʊɛ -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a dɪɔnʊ
a 'klɪ 'kwli, ɛ -hʊɛ◌ɛ nɪ, 'kɪ nyibli bʊ 'yaa 'lɪ 'a
'nyrɛ. Kɛɛ, nyiblo -mʊ', ◌bʊ yɪ nɪ -tʊɛ -nɪ, -ɛ yɪ
nyibli -lee -nɪ, bʊ 'yaa 'lɪ nyiblo -mʊ', -ɛ lee 'nɛ- 'a
'nyrɛ, nyiblo a 'mʊ, ɛ nɔ- hlɛ -tɪ a -tɛɛ. Hɪ 'yɪ 'lɪ 'a
pʊpʊwin 'nyɪ -nɪ. 19 Moise -nyi 'aan 'baɪnʊ tete
nɪ. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, nyiblo ◌dʊ 'nɪ ◌tuu◌o 'ʊ
tete a 'mʊ. Dɛ -hʊan a 'dɪ -bɪ 'n -nu, -kɔtɪ 'a ◌mʊɛ
'na 'lɪla lɛ 'lɪ?»

20 -Ɛ -bɪ nyibli a 'mʊ, ʊ ◌tu◌o ◌wɔn, ʊ wɛn:
«-Mɔ nyɔ -bʊ, 'ku -hʊan* nɪ 'ʊ -mʊ ke'. Nyiblo
a 'dɪ -bɪ ◌mʊɛ -na 'lɪla lɛ 'lɪ?» 21 -Ɛ -bɪ -Yusu
wɛn: «Dɛ nɪ -do, 'n -nu, ɛ nɔ- mɔ, 'n nu la◌a nɪ,
nyiblo ◌dʊ a 'kʊɛ 'ɛ -wɛ la, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ*
'kwli. Ɛ kɛɛ la 'aan ◌wlɪ lɛ, 'kɪ ◌bʊ di la dɛ a
'mʊ nu, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli. 22 Kɛɛ, 'aan
'mumu, a ni -kʊan -wɛ, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ

'kwli, -ɛ nu□o, Moise lee la 'aan 'baınʊ nı, 'kı ba 'bɛ 'aan 'yonʊ nyıbɛpʊ yrɛ, 'bʊ kɔ -nyrɔwı nı □blıɛn□blıɛn. 'A -tı, kʊɛ 'lı ti a 'mʊ 'yie bʊ, 'ye □bıı ɛ mɔ -wuwle-nyrɔwɔ, a kɔ ba 'bɛ 'aan 'yonʊ yrɛ. Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, 'aan 'baınʊ, -ʊ nı la 'klɔ, nʊ- 'nyɛɛ 'hru, -ʊ □tu□o -wlu, 'tı- Moise 'ɛ 'hrı 'klɔ. 23 -Tɛ a yı 'aan 'yonʊ nyıbɛpʊ yrɛ 'bɛ, 'kı 'lı -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, -ɛ di□e nu, a 'nı □ha Moise a tete 'wla, □bı nyiblo -bʊ, 'kʊɛ ni, -bʊ nu□o, 'a 'kʊɛ bʊ -wɛ, ɛ 'yı 'ʊ yı'bıbɛ a 'mʊ 'ʊ -hi? -Tɛ 'n nu□o, nyiblo a 'kʊɛ 'ɛ -wɛ, 'kı 'lı -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, ɛ nɔ- kɔ 'mɔ a pıı yrʊ lɛ? 24 -Tɛblı nı -do -bʊ, 'aan 'yii yı 'ye, ɛ 'nı 'nuo 'lı□ı, a 'nı 'yɛɛ 'lı nyiblo -tı. Kɛɛ, 'ba 'mʊ -tı hla, ba -hie 'lu lɛ -tɛɛ, 'tı- a 'mʊ□ʊ hla.»

□Bı -Yusu nɔ- mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyısʊa pʊ la lɛ, ɛ di la ya

25 Kɛ- Jrusrɛ a nyibli -bı pı: «□Bı ɛ 'yı nyiblo -bʊ 'pa-, -ɛ kɔ 'lıla ʊ □mʊɛ lɛ? 26 Ba 'ye kɛ, ɛ nɔ- yı 'lı hle, 'kı 'lı nyibli a pɛpɛ ye'. Ɛ mɔ, -aan ye'nanyʊ 'nı -pʊ□ʊ lı□ı mɛ lɛ. □Bı ʊ yru□o nı, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyısʊa pʊ la lɛ, ɛ di la -a mʊ yı ya? 27 Kɛɛ, dɛ -a yi, ɛ nɔ- mɔ, Wanyɔ a 'mʊ, 'bʊ -di, -tıtɛ -mʊ', ɛ -hɔn 'ʊ, nyiblo □dʊ 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ, bʊ yii 'ʊ. Kɛɛ, nyiblo -bʊ, -tıtɛ, ɛ -hɔn 'ʊ, -a yii 'ʊ nı.»

28 Ti nı -do a 'mʊ 'yri, -Yusu yı 'nı -tɔɔ -nı, 'kı 'lı Nyısʊa a 'kagbaʊ a -yaa 'kwli, 'ɛ 'yɛɛ 'lı win, ɛ wɛn: «□Bı sɛyı, nyiblo, 'n pa 'mʊ, a yi□e nı? Ɛ kɔ, -tıtɛ, 'n -hɔn 'lı, a yii 'lı nı? Ɛ 'yı 'na dıɔnʊ a 'klı 'pa-, ɛ 'yı 'mʊ -ya. Nyiblo -bı, nɔ- lee 'nɛ- 'mʊ. Nyiblo a 'mʊ, ɛ mɔ □wlʊyıkuonyɔ □nıɔ. 'A mʊ -mɔ -bı, a 'yı□ı -yi. 29 Kɛɛ, 'mɔ -bı, 'n yi□e nı,

-ɛ nu□o, 'kı 'n -hɔn 'lı□ı -mɔ, ɛ kɔ, ɛ nɔ- lee 'nɛ-
'mʊ.»
30 -Tɛ nyibli -mʊ', ʊ 'wın, -ɛ -bı ʊ -hʊɛ bʊ klɔ□ɔ,
kɛɛ, nyiblo □dʊ 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ, bʊ gba 'ʊ□ʊ dabʊ
'hʊı, -ɛ nu□o, ti 'yɛɛ 'ʊ nı nyre, 'kı bʊ klɔ□ɔ.
31 Kɛɛ, 'kı 'lı nyibli a 'mʊ 'nyı, 'waa -hʊɔhʊı kuo
□nɛ □wlʊ yı. Kɛ- ʊ pı: «Nyiblo -bʊ, ɛ nɔ- mɔ
Wanyɔ -mʊ', Nyısʊa pʊ la lɛ, ɛ di la -a mʊ yı ya.
□Bı ɛ di kɔ nyiblo -bı, ɛ 'mʊ □wlılɛkɛɛ-tɛblı -bı
nu, ɛ 'mʊ 'ʊ nyiblo -bʊ 'ʊ -hi?»

-Tɛ Falisi□tumu a nyibli lee la 'sɛyo, bʊ klɔ la -Yusu*

32 -Tı -mʊ', nyibli yı 'lı bʊ -blee -nı, ʊ hlɛ,
'kı 'ʊ -Yusu kı, Falisi□tumu a nyibli 'wın nı. Ɛ
nɔ- kɔ -tı, Nyısʊa a -cɔhlʊnpinyʊ* gbagbı kɔ
Falisi□tumu a nyibli 'hʊɛn-, 'ʊ lee 'sɛyo, bʊ klɔ
-Yusu. 33 -Tɛ -Yusu 'ye dɛ a 'mʊ, -ɛ -bı kɛ- ɛ pı:
«'N 'tıɛ di 'nɛ- 'a mʊ ti gbi 'nyı -hi, 'tı- nyiblo -bʊ,
-ɛ lee 'nɛ- 'mʊ, 'mʊ 'lı□ı -mɔ mu. 34 A di □mʊɔ
'mʊ lɛ, kɛɛ, a 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ, ba 'ye 'mʊ, -ɛ nu□o,
-tıtɛ -mʊ', 'n mi 'lı, a 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ ba nyre 'lı.»
35 -Ɛ -bı -Juukʊɛ* -tʊa lɛ'bɛtilɛ, ʊ wɛn: «-Bı' ɛ
di 'kı yı -muu -nı, 'kı -a 'yɛ nı di□e nı 'ye 'lı? □Bı
'kı ɛ di 'lı -aan 'bio -Juukʊɛ -mʊ' -mɔ mu, -ʊ nı
'lı dakɔ -mʊ', -ʊ 'yı -Juukʊɛ 'pa- 'nyı, ɛ 'mʊ dakɔ
a 'mʊ, 'a nyibli -tɔɔ -nı -wɛ? 36 -Tı -bʊ, ɛ -hla, dɛ
a 'dı -bı ɛ □hɛn 'nyrɛ 'lı, -tɛ ɛ pʊ lɛ, -ɛ mɔ: A di
□mʊɔ 'mʊ lɛ, kɛɛ, a 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ, ba 'ye 'mʊ,
-ɛ nu□o, -tıtɛ -mʊ', 'n mi 'lı, a 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ, ba
nyre 'lı.»

'Niedʊ -mʊ', -ɛ ni□e, -tonyibli 'ʊ kʊɛ 'klɔ yrayrʊ

37 Lɛ'mimle a 'mʊ, 'a lɛ'bɔɔ-nyrɔwɔ, ɛ nɔ- mɔ
-nyrɔwɔ gbagbʊ. -Nyrɔwɔ a 'mʊ 'kwli, -ɛ -bɪ
-Yusu 'du ye', 'kɪ 'ʊ nyibli -hʊɔhʊɪ a 'mʊ ye', 'ɛ
'yɛɛ 'lɪ win, ɛ wɛn: «Nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, 'nɪnatʊ 'bʊ
yɪ□ɪ nɪ ni, -ɛ -bɪ 'kɪ bʊ di 'nɛ- 'mʊ -mɔ, ɛ 'mʊ 'na.
38 Nyiblo 'bʊ kuo 'mʊ □wlʊ yɪ, ɛ 'wɪ- -tɛ 'nɪyie 'yɛ
nɪ nɪ 'lɪ 'a □wlʊ kɪ, 'niedʊ -mʊ', -ɛ ni□e, -tonyibli
'ʊ kʊɛ 'klɔ yrayrʊ, nɔ- di 'lɪ 'a □wlʊ klɛ -hɔn. Kɛ-
ʊ nu la 'a 'cɪcrɪɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli.» 39 Dɛ
-bʊ -kɔ -tɪ -Yusu -hla, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsʊa a -Hihiu*
-mʊ', Nyɪsʊa di nyibli -mʊ', -ʊ kuo □nɛ □wlʊ yɪ
-nyi. Ti a 'mʊ 'yri, Nyɪsʊa 'yɛɛ 'a -Hihiu nyibli nɪ
-nyi, -kɔtɪ -Yusu 'yɛɛ 'lɪ yakɔ 'kwli nɪ mi, 'kɪ 'lɪ 'a
-tɪ a 'yi'bʊalɛ 'kwli.

Nyibli □gla nɪ, -Yusu a -tɪ

40 -Tɛ nyibli a 'mʊ, ʊ 'wɪn -Yusu a win, kɛ- 'waa
dɛ -bɪ pɪ: «Ɛ mɔ □han-tɪ □nɪɔ, nyiblo -bʊ, ɛ nɔ-
mɔ Nyɪsʊa a winwlɔn-hanyʊ* -mʊ', ʊ pʊ la lɛ, -ɛ
di la di,» 41 -ʊ -bɪ 'ʊ pɪ lɛ: «Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa
pʊ la lɛ, ɛ di la ya, ɛ nɔ- □nɪɔ,» -ʊ -bɪ 'ʊ hlɛ□ɛ
de: «Wanyɔ a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ kɔ 'lɪ
Galileblʊgba 'kwli. 42 Kɛɛ, kɛ- Nyɪsʊacrɪɛn pɪ:
Wanyɔ a 'mʊ, 'kɪ 'lɪ bodɪɔ Dafidɪ a □tugba 'kwli,
'kɪ ɛ di 'lɪ kɔ, kɔ, ɛ di kɔ 'lɪ Betelɛmʊdɪɔ 'kwli, -ɛ
mɔ Dafidɪ a 'mʊ a 'dɪɔ.»
43 Ɛ 'wɪ yɪ, nyibli a 'mʊ, ʊ □gla nɪ, -Yusu a -tɪ.
44 -Ʊ -bɪ -hʊɛ bʊ klɔ□ɔ, kɛɛ, nyiblo □dʊ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ
-wɛ, bʊ gba 'ʊ□ʊ dabʊ 'hʊɪ.

-Juukʊɛ a ye'nanyʊ 'yɪ -Yusu □wlʊ yɪ -kuo -nɪ*

45 -Ɛ -bɪ 'sɛyo -nɪ wɛn, ʊ □hɪan -mɔ, 'ʊ mu 'lɪ
Nyɪsʊa a -cɔhlʊnpinyʊ* gbagbɪ kɔ Falisi□tumu*
a nyibli 'hʊɛn- -mɔ, nyibli gbagbɪ a 'mʊ, 'ʊ 'bɛti

□nʊ: «Dɛ- kɔ -Yusu a 'yı -ya 'lı?» 46 -Ɛ -bı 'sɛyo a 'mʊ, ʊ □tu □nʊ □wɔn, ʊ wɛn: «-A 'yı -hʊan nyiblo nı 'ye, -bʊ nu hihle lɛ, □wı yı, -tɛ nyiblo -bʊ, ɛ ni hihle.» 47 Ɛ nɔ- mɔ Falisi□tumu a nyibli bʊ 'bɛti □nʊ: «□Bı 'aan 'mumu, a wɛn nı, 'kı nyiblo -mʊ' bʊ kaa nɛ 'a mʊ. 48 -A mʊ Falisi□tumu, -aan nyiblo □dʊ 'yı□ı □wlʊ yı -kuo -nı, 'tı-, ɛ mɔ 'blʊgba a ye'nanyɔ □dʊ 'yı□ı □wlʊ yı -kuo -nı. 49 Kɛɛ, dakɔ a nyibli -mʊ', -ʊ kuo □nɛ □wlʊ yı, ʊ 'yı Moise a tete -yi. 'A -tı, Nyısʊa a -bati di □nʊ 'nı klɔ.»

50 Falisi□tumu a nyiblo -mʊ', -ɛ kɔ 'nyrɛ -mɔ Nikodɛmʊ, ɛ nı -tuo kı -wɛ. Nikodɛmʊ a 'mʊ, nɔ- mu la -Yusu 'ye mɔ, ti □dʊ -hi la a ti 'yri. Ɛ nɔ- a 'mʊ, ɛ nɔ- yı 'a 'bio -lee -nı, ɛ wɛn: 51 «-Aan tete wɛn 'nı: 'Tı- -a 'mʊ nyiblo -tı -yɛɛ -nı, -a kɔ -ba pʊ□ʊ nʊa yı bʊ. □Ba 'ye□e, -ɛ mɔ, ɛ nu dɛ, 'ɛ nyre yı, -ɛ -bı -bati klɔ□ɔ nı.» 52 -Ɛ -bı ʊ □tu□o □wɔn, ʊ wɛn: «□Bı -na 'mumu, 'kı -kɔ 'lı Galileblʊgba 'kwli -wɛ? -Hre Nyısʊacrıın -tɛɛ. -Di□e 'nı 'ye, -ɛ mɔ, Nyısʊa a winwlɔn-hanyɔ* □dʊ 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ, bʊ kɔ 'lı Galileblʊgba 'kwli.»

[53 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bı ʊ -gbɛ nı. Nyiblo 'bʊ nı 'ʊ, 'ɛ mu 'lı 'a 'kayu bʊ.

8

-Tɛ ʊ gba la 'lı -wlawlınʊgba □dʊ -Yusu -mɔ

1 'Kı -Yusu mu 'lı dʊgba -mʊ', -ɛ kɔ 'lu olifieti nı 'lı. 2 -Tɛ -nyrɛ -nyɛ, -ɛ -bı ɛ □hıan -mɔ, 'ɛ mu 'lı Nyısʊa a 'kagbaʊ a -yaa 'kwli, nyibli -hʊɔhʊı 'ʊ 'yıya 'ʊ□ʊ 'hʊı bʊ, 'ɛ nı bʊ, 'ɛ -tʊa 'waa tɔɔlɛ. 3 Ɛ nı 'lı 'waa tɔɔlɛ 'kwli, tetetɔɔnyʊ kɔ Falisi□tumu*

a nyibli 'hʋɛn- 'ʋ nyree 'ʋ□ʋ nʋgba 'hʋı. Nʋgba a 'mʋ, ɛ nı 'lı -wlawlı a nunuo 'kwli, 'ʋ klɔ□ɔ, 'ʋ ya□a, 'ʋ □tu 'ʋ□ʋ nyibli a pɛpɛ yı bʋ. 4 -Ɛ -bı ʋ yı 'kı -Yusu 'nı -lee -nı, ʋ wɛn: «Tɔɔnyɔ, nʋgba -bʋ, ɛ nı 'lı -wlawlı a nunuo 'kwli, □a klɔ□ɔ, □a ya□a, 5 -ɛ nu□o, Nyısʋa a winwlɔn-hanyɔ* Moise, 'a tetebʋ -bı yı -a mʋ 'nı -lee -nı, -ɛ mɔ, nʋgbı, -ʋ ni dɛ a 'mʋ, -ba pʋ □nʋ 'hı -mɔ lɛ, -ba 'la □nʋ. -Na 'mumu, -bı' -pı 'lı?»

6 Ʋ hlɛ□ɛ nı, -ɛ di□e nu, ʋ 'mʋ -Yusu 'yi □tɛ, ʋ 'mʋ□ʋ 'ye, 'bʋ di Nyısʋa a tete 'wla, -ɛ di□e nu, ʋ 'mʋ□ʋ -tı -yɛɛ -nı. -Ɛ -bı -Yusu pʋ 'lu -wlu, 'ɛ ni -jie, 'ɛ yı 'ʋ -tʋtʋ kı 'crıı -nı. 7 Bʋ 'tıɛ bʋ yı□ı nı 'bɛti -nı, -ɛ -bı ɛ -ha 'lı 'lu -wlu, ɛ wɛn: «'Kı 'lı 'a mʋ 'nyı, nyiblo -bʋ, -ɛ 'yı -hʋan dɛ 'kuku nı ni, nɔ- -bʋ mɔ yı-hɛnyiblo, -bʋ pʋ□ʋ 'hıɔ -mɔ.» 8 -Ɛ -bı ɛ pʋ 'lu -wlu de, 'ɛ yı 'ʋ -tʋtʋ kı 'crıı -nı. 9 'Tı- ʋ 'mʋ -Yusu a pʋpʋwin a 'mʋ 'wın, -ɛ -bı 'waa dodoyo -tʋa mumuo, nyı'kı, nʋ- mɔ yı-hɛnyibli, -ʋ -tʋa mumuo. -Ɛ -bı -Yusu kɔ nʋgba a 'mʋ 'hʋɛn-, nʋ- hie 'ʋ, 'kı 'ʋ nyibli a 'mʋ ye'. Nʋgba a 'mʋ, ɛ 'tıɛ nyra 'lı □nʋ 'nyı bʋ. 10 -Ɛ -bı -Yusu -ha 'lı 'lu -wlu, ɛ wɛn: «Nʋgba o, nyibli -bʋ, -ʋ yı wɛn -mʋ -tı -yɛɛ -nı, -bı' ʋ nı yı 'lı? □Bı nyiblo □dʋ 'yı 'ʋ -hie, -bʋ pʋ lɛ, -blɛɛ 'kʋkʋʋ yı?» 11 -Ɛ -bı nʋgba a 'mʋ, ɛ wɛn: «Iin -o, Kʋkɔnyɔ o. 'A nyiblo □dʋ 'yı 'ʋ -hie.» -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «'Na 'mumu -wɛ, 'nı -pʋ□ʋ lɛ, -ɛ mɔ, -blɛɛ 'kʋkʋʋ yı. -Wɛ 'lı -bʋ mu nı. Kɛɛ, □nı 'nuo 'kı dɛ 'kuku de.»]

-Yusu, nɔ- yı 'klɔ -bʋ kı a nyibli -nyrɛ -nyi

12 Kɛ- -Yusu pı de, ɛ wɛn: «'Mɔ -yı 'klɔ -bʋ kı a nyibli -nyrɛ -nyi, -ɛ di□e nu, ʋ 'mʋ -tı a -tɛɛ'

lɛ yru. Nyiblo 'bʊ kuo 'mʊ □wlʊ yɪ, ɛ kɔ bʊ kɔ
-nyrɛdʊ a 'mʊ, -ɛ yɪ nyiblo 'klɔ yrayrʊ -nyi. Ɛ di
'kee 'lɪ halɔ a' lɛnɪna.»

13 -Ɛ -bɪ Falisi□tumu* a nyibli □tu□o □wɔn, ʊ
wɛn: «-Na □gbɛtʊ, -mɔ hlɛ -na dɪɔnʊ a -tɪ. 'A -tɪ
o, -tɪ a 'mʊ, -hlɛ, ɛ 'yɪ □han-tɪ 'pa-.» 14 -Ɛ -bɪ -Yusu
wɛn: «Ɛ mɔ, 'ye □bɪɪ 'mɔ nɪ -do, 'n yɪ 'na dɪɔnʊ
a -tɪ nɪ hlɛ, -tɪ -mʊ', 'n hlɛ, ɛ mɔ □han-tɪ □nɪɔ, -ɛ
nu□o, -tɪtɛ 'n -hɔn 'ʊ, ɛ kɔ, -tɪtɛ, 'n mi 'ʊ, 'n yi 'ʊ
nɪ. Kɛɛ, 'a mʊ -mɔ -bɪ, -tɪtɛ 'n -hɔn 'lɪ, ɛ kɔ -tɪtɛ,
'n mi 'lɪ, a 'yɪ 'lɪ -yi. 15 -Tɛ -tonyibli ni 'waa 'bio
a -tɪ a yɛɛlɛ, kɛ- nɪ -do, a ni nyibli a -tɪ a yɛɛlɛ.
'Mɔ -bɪ, 'nɪ -yɛɛ□ɛ nyiblo □dʊ -tɪ. 16 Kɛɛ, 'bʊ mɔ,
'nɪ kɔ □bʊ yɛɛ nyibli -tɪ, ɛ 'wɪ yɪ, -tɪ -mʊ', 'n hlɛ, ɛ
mɔ □han-tɪ □nɪɔ, -ɛ nu□o, ɛ 'yɪ 'mɔ nɪ -do 'pa-, 'nɪ
-yɛɛ□ɛ nyibli -tɪ, kɛɛ, 'na 'Baɪ -mʊ', -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ,
ɛ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a mʊ pɛ. 17 Ʊ 'crɪɪ la 'lɪ□ɪ Nyɪsʊa
a tetecrɪɛn 'kwli nɪ, -ɛ mɔ, -hɛhɪpʊ nɪ 'hʊɛn, 'bʊ
hla -tɪtu nɪ -do, ɛ □hɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔ, -tɪ a 'mʊ, ɛ
mɔ □han-tɪ □nɪɔ. 18 'N hlɛ 'na dɪɔnʊ a -tɪ, ɛ kɔ,
'na 'Baɪ -mʊ', -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ, 'ɛ hlɛ 'na -tɪ -wɛ.»
19 -Ɛ -bɪ ʊ 'bɛti□e nɪ, ʊ wɛn: «-Bɪ' -na 'Baɪ nɪ yɪ
'lɪ?» -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Mɔ, a 'yɪ 'mʊ -yi, kɔ, 'a
'yɪ 'na 'Baɪ -yi -wɛ. 'Bʊ mɔ, 'ba yi wɛn 'mʊ, -ɛ -bɪ
a di wɛn 'na 'Baɪ 'nɪ yi -wɛ.»

20 -Tɛ -Yusu tʊɛ nyibli -tɛblɪ a 'mʊ, 'kɪ ɛ nɪ 'lɪ
Nyɪsʊa a 'kagbaʊ a -yaa 'kwli. Dukwli -mʊ', -ɛ kɔ
'kwli ʊ pɪ 'lɪ 'wli lɛ, ɛ nɔ- kɔ 'hʊɪ, ɛ nɪ 'ʊ. Kɛɛ,
nyiblo □dʊ 'yɪ 'lɪ 'a kʊklɔ 'lɪ -wɛ, -kɔtɪ ti 'yɛɛ 'ʊ nɪ
nyre, 'kɪ bʊ klɔ□ɔ.

-Yusu wɛn 'nɪ, ɛ 'yɪ 'klɔ -bʊ kɪ a nyiblo 'pa-

21 -Ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ ꞉nʊ yɪ de: «'N di 'nɪ mu, a
'mʊ 'mʊ lɛ ꞉mʊɔ, kɛɛ, a 'yɪ 'lɪ꞉ɪ 'lɪ -wɛ, ba 'ye 'mʊ.
A di 'kʊkʊ lɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan dɛ 'kuku 'nyɪ. -Tɪtɛ 'n mi
'lɪ, a 'yɪ 'lɪ mumuo 'lɪ -wɛ.» 22 -Ɛ -bɪ kɛ- -Juukʊɛ*
a ye'nanyʊ pɪ: «꞉Bɪ ɛ di 'a dɪɔnʊ 'nɪ 'la, -ɛ nu꞉o,
ɛ wɛn 'nɪ, -tɪtɛ -mʊ', ɛ mi 'lɪ, -a 'yɪ 'lɪ mumuo 'lɪ
-wɛ?» 23 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'A mʊ -bʊ, a mɔ 'klɔ -bʊ
kɪ a nyibli ꞉nɪɔ. Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, 'n 'yɪ 'nɛ- 'klɔ -bʊ kɪ
-hɔn. 'Kɪ 'n -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli. 24 'N lee nɛ 'a mʊ
nɪ, -ɛ mɔ, a di 'kʊkʊ lɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan dɛ 'kuku 'nyɪ.
A kɔ ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, nyiblo -mʊ', 'n pʊ lɛ,
'n -mɔ, ɛ nɔ- 'n pa 'mʊ. 'Bʊ mɔ, 'ba 'yɪ꞉ɪ ꞉han-tɪ
-pʊ, a di 'kʊkʊ lɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan dɛ 'kuku 'nyɪ.» 25 -Ɛ
-bɪ ʊ 'bɛti꞉e nɪ, ʊ wɛn: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ -pa 'mʊ
'lɪ?» -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «꞉Bɪ a -hʊɛ꞉ɛ nɪ, ꞉bʊ hla꞉a
de? 'Mɔ -mɔ nyiblo -mʊ', -kɔtɪ 'n hlɛ, kʊɛ la 'lɪ
bʊ. 26 'N kɔ wɛn -tɪ -hʊɔhʊɪ a hɪhla, 'kɪ 'ʊ 'a mʊ
kɪ, ɛ kɔ, 'n kɔ wɛn 'hru, 'kɪ ꞉bʊ yɛɛ wɛn 'a mʊ
-tɪ. Kɛɛ, 'nɪ -hla꞉a 'kɪ -tɪ a pɛpɛ a 'mʊ nɪ. Nyiblo
-mʊ', -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ, -tɪ nɪ -do -mʊ', 'n 'wɪɪn 'ʊ꞉ʊ
wien, ɛ nɔ- 'n hlɛ, nyiblo a 'mʊ, ɛ hlɛ -tɪ a -tɛɛ.»

27 Ʊ 'nɪ -yru꞉o lɪ꞉ɪ, -ɛ mɔ, 'a 'Baɪ a -tɪ ɛ hlɛ.
28 -Ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ ꞉nʊ yɪ de, ɛ wɛn: «Ti -mʊ' -kɔ
'yri 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, a
di 'ʊ 'mʊ ye' 'duu -nɪ, 'kɪ 'ʊ tugbɛ 'yie, 'mʊ -tʊtʊ
-mɔ lɛ -hlɔɔ -nɪ, a di꞉e 'nɪ yru, -ɛ mɔ, 'mɔ -mɔ
nyiblo -mʊ', 'n pʊ lɛ, 'n pa 'mʊ. A di꞉e' lɛ 'nɪ yru,
-ɛ mɔ, 'nɪ -nu꞉o ꞉dededе, 'kɪ 'lɪ 'na dɪɔnʊ a 'klɪ
'kwli. -Tɪ nɪ -do -mʊ', 'na 'Baɪ tɔɔ 'mʊ, ɛ nɔ- 'n
hlɛ. 29 Nyiblo -mʊ', -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ, 'kɪ ɛ nɪ 'ʊ 'mʊ
'hʊɪ. Ɛ 'yɪ 'ʊ 'mʊ bʊ -tɪa -nɪ, -ɛ nu꞉o, 'a -nɛ ti, dɛ
-mʊ', -ɛ yɪ 'a plɔ -blee -nɪ, ɛ nɔ- 'n ni.»

30 -Tɛ -Yusu pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ nyibli -hʊɔhʊɪ -tʊa

'a □wlʋ a yɪkuolɛ.

Nyibli -mʋ', -ʋ ni dɛ 'kuku, ʋ nʋ- mɔ dɛ 'kuku a □koyo

31 -Ɛ -bɪ nyibli a 'mʋ, -ʋ kuo -Yusu □wlʋ yɪ, kɛ-
ɛ pɪ □nʋ yɪ: «'Na tɔɔwin -mʋ', 'ba yɪ 'ʋ□ʋ nɪ □tui
-nɪ, -ɛ -bɪ 'a mʋ -mɔ 'na -tɛɛ a -nagbopʋ*. 32 'Na
tɔɔwin a 'mʋ, 'a 'ʋ□tuulɛ, ɛ di□e 'nɪ nu, a 'mʋ -tɪ
a -tɛɛ yi, -tɪ a -tɛɛ a 'mʋ, ɛ 'mʋ 'a mʋ □gblɛ, 'kɪ 'lɪ
□kodɛ 'kwli.»

33 -Ɛ -bɪ -Juukʋɛ* a ye'nanyʋ wɛn: «-A mɔ
Abrahamʋ a 'yonʋ a 'yonʋ □nɪɔ. -A 'yɪ -hʋan
nyiblo □dʋ a □koyo nɪ -hɛ. Dɛ- kɔ -a mʋ -yɪ -lee
-nɪ, -ɛ mɔ, -tɪ a -tɛɛ di -a mʋ 'nɪ □gblɛ, 'kɪ 'lɪ □kodɛ
'nyɪ 'lɪ?» 34 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'N yɪ 'a mʋ 'nɪ -lee -nɪ
-tɛɛ, 'a -nɛ nyiblo 'bʋ nɪ 'ʋ, 'bʋ yɪ dɛ 'kuku nɪ ni,
-ɛ -bɪ ɛ mɔ dɛ 'kuku a □koyu □nɪɔ. 35 □Koyu 'yɪ
yɪ -blɛɛ -nɪ, bʋ mɔ □tugbatayu. Kɛɛ, 'baɪ a 'yu,
ɛ nɔ- mɔ □tugbatayu. 36 'Mɔ -bʋ, -ɛ mɔ Nyɪsʋa
a 'Yu, 'bʋ mɔ, 'nɪ □gblɛ 'a mʋ, -ɛ -bɪ ɛ mɔ -tɛɛ,
a 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, ba mɔ 'kɪ □koyo de. 37 'N yi□e
nɪ, -ɛ mɔ, a mɔ Abrahamʋ a 'yonʋ a 'yonʋ □nɪɔ.
Kɛɛ, a □mʋɛ 'na 'lɪla lɛ, -ɛ nu□o, a 'nɪ -wɛn□ɛ 'na
tɔɔwin kɪ. 38 Dɛ -mʋ', 'na 'Baɪ tɔɔ 'mʋ, ɛ nɔ- 'n yɪ
'a mʋ -lee -nɪ. 'A mʋ -mɔ -bɪ, dɛ -mʋ', 'aan 'baɪ
lee nɛ 'a mʋ, ɛ nɔ- a ni.» 39 -Ɛ -bɪ ʋ wɛn: «-Aan
'baɪ, nɔ- mɔ Abrahamʋ.» -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «'Bʋ
mɔ, 'ba mɔ wɛn Abrahamʋ a 'yonʋ, -ɛ -bɪ -tɛblɪ
-mʋ', ɛ ni la, nɔ- a di wɛn nu. 40 Kɛɛ, 'ye □bɪɪ
'n lee nɛ 'a mʋ -tɪ a -tɛɛ -mʋ', Nyɪsʋa lee 'mʋ, a
'tɪɛ di 'na 'lɪla lɛ □mʋɔ. Dɛ a 'mʋ, Abrahamʋ 'nɪ
-nu□o la□a. 41 Kɛɛ, -tɛblɪ nɪ -do -mʋ', 'aan 'baɪ ni
la, ɛ nɔ- a ni -wɛ.» -Ɛ -bɪ ʋ wɛn: «-Aan 'dii 'yɪ

'lawlunʋgba 'pa-. -Aan 'baɪ nɪ -do, -a yi, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsʋa.» 42 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «'Bʋ mɔ, Nyɪsʋa 'bʋ mɔ wɛn 'aan 'Baɪ, -ɛ -bɪ a di wɛn 'mʋ 'nɪ -nʋɛ -nɪ, -tɛ 'n -hɔn 'lɪ Nyɪsʋa -mɔ a -tɪ. 'N 'yɪ -di, 'kɪ 'lɪ 'na gbɛtʋ a 'klɪ 'kwli, kɛɛ, ɛ nɔ- lee 'nɛ- 'mʋ. 43 Dɛ-kɔ -tɪ, -tɪ -bʋ, 'n hlɛ, 'a 'yɛ nɪ yruo' lɛ 'lɪ? -Tɪ kɔ -tɪ 'a 'yɛ nɪ yruo' lɛ, ɛ nɔ- mɔ, a 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, ba pʋ 'mʋ nʋa yɪ bʋ. 44 'Aan 'baɪ, nɔ- mɔ Satan, -ɛ mɔ 'kuo -hʋɪn* a nyiblo gbagbʋ. 'A mʋ -mɔ 'a 'yonʋ. -Tɛblɪ -mʋ', -ɛ yɪ 'aan 'baɪ a plɔ -blee -nɪ, ɛ nɔ- a nʋɛ -nɪ ba nu. Kʋɛ la 'lɪ bʋ, ɛ 'lɛ nyibli. Ɛ yraa -tɪ a -tɛɛ nɪ, -ɛ nuo, -tɪ a -tɛɛ 'yɪ 'lɪ 'a wlʋ kɪ -nɪ. Hɪ a nunuo, nɔ- mɔ 'a -kʋan, -ɛ nuo, ɛ mɔ hɪlɛkɔnyɔ nɪɔ. 'Kɪ 'lɪɪ -mɔ, 'kɪ hɪ a gblegble a pɛpɛ -hʋɛn 'lɪ -wlu.

45 Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, 'n hlɛ -tɪ a -tɛɛ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'kɪ 'a 'yɪ 'mʋ wlʋ yɪ -kuo -nɪ. 46 Bɪ ɛ kɔ nyiblo, 'kɪ 'lɪ 'a mʋ 'nyɪ, -ɛ -wɛ 'lɪ -bʋ lee 'mʋ, -ɛ mɔ, 'n nu dɛ 'kuku? Ɛ 'yɪ nyiblo dʋ -kɔ. Dɛ- kɔ -tɪ, -tɛ 'n hlɛ -tɪ a -tɛɛ, 'kɪ a 'yɛ nɪ pʋ 'na win han-tɪ 'lɪ? 47 Nyiblo -mʋ', -ɛ mɔ Nyɪsʋa a nyiblo, ɛ pɪ Nyɪsʋa a 'mʋ, 'a win nʋa yɪ bʋ -tɛɛ. Kɛɛ, 'a mʋ -mɔ -bɪ, a 'yɪ Nyɪsʋa a nyibli 'pa-. Ɛ nɔ- nuo 'kɪ, 'a 'yɛ nɪ pʋ Nyɪsʋa a 'mʋ, 'a win nʋa yɪ bʋ.»

-Yusu nɪ la 'klɔ, 'tɪ- 'ʋ kɔ la Abrahamʋ

48 -Ɛ -bɪ -Juukʋɛ* a ye'nanyʋ tuo wɔn, ʋ wɛn: «'A -tɪ, -tɛ -a lee wɛn -mʋ, -ɛ mɔ, yɪ Nyɪsʋa -yi, kɔ, 'ku -hʋan* nɪ 'ʋ -mʋ ke', -a kɔ wɛn 'ʋ wɔn.» 49 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «'Ku -hʋan 'yɪ 'ʋ 'mʋ ke' -nɪ. Kɛɛ, 'na 'Baɪ 'n yɪ -tɪ a 'yi'bʋalɛ -nyi. 'A mʋ -mɔ -bɪ, a hɪa nɪ, 'kɪ ba -nyi 'mʋ -tɪ a 'yi'bʋalɛ. 50 'Mɔ -bɪ, 'nɪ mʋɔɔ lɪɪ lɛ, 'kɪ nyibli bʋ -nyi 'mʋ

-tı a 'yi'bʋalɛ, kɛɛ, Nyısʋa, nɔ- ꞉mʋɛ꞉ɛ lɛ. Ɛ nɔ-di -bati 'bɛ. 51 'N yı 'a mʋ 'nı -lee -nı, nyiblo 'bʋ yı 'ʋ 'na win nı ꞉tui -nı, ɛ 'yı 'lı꞉ı 'lı -wɛ, bʋ 'kʋ yruyru.»

52 -Ɛ -bı ʋ wɛn: «-A yi 'kı꞉ı nı, -ɛ mɔ, 'ku -hʋan nı 'ʋ -mʋ ke'. -Aan 'baı gbagbʋ Abrahamʋ 'kʋ nı, Nyısʋa a winwlɔn-hanyʋ* 'kʋ nı -wɛ. -Mɔ -bı, kɛ-pı, nyiblo 'bʋ yı 'ʋ -na win nı ꞉tui -nı, ɛ 'yı 'lı꞉ı 'lı -wɛ, bʋ 'kʋ yruyru. 53 -Aan 'baı Abrahamʋ 'kʋ nı. ꞉Bı -na ꞉wlʋ wɛn, -mɔ nı 'ʋ꞉ʋ 'lu yı? Nyısʋa a winwlɔn-hanyʋ 'kʋ nı -wɛ. Nyɔ- -dɛɛ 'kı -dıɔnʋ sɛyı-sɛyı 'lı?»

54 -Ɛ -bı -Yusu ꞉tu ꞉nʋ ꞉wɔn, ɛ wɛn: «'Bʋ mɔ, 'nı yı wɛn 'na dıɔnʋ nı 'bʋɛ -nı, 'na dıɔnʋ a 'bʋalɛ a 'mʋ, ɛ 'yı 'lı꞉ı 'lı -wɛ, bʋ da wɛn ꞉dedede. Nyiblo -bʋ, -ɛ 'bʋɛ 'mʋ, ɛ nɔ- mɔ 'na 'Baı Nyısʋa. A wɛn 'nı, Nyısʋa a 'mʋ, nɔ- a dɛ. 55 Kɛɛ, a 'yı꞉ı -yi. 'Mɔ -bı, 'n yi꞉e nı. 'Bʋ mɔ, 'nı pʋ wɛn lɛ, -ɛ mɔ, 'n 'yı꞉ı -yi, -ɛ -bı 'n di mɔ wɛn hılɛkɔnyɔ, ꞉wı yı 'a mʋ. Kɛɛ, 'n yi꞉e nı, 'tı- 'nı ꞉tui 'ʋ 'a win 'ʋ. 56 'Aan 'baı gbagbʋ Abrahamʋ yı -hie la꞉a 'lu -mɔ lɛ, -ɛ mɔ, ɛ di 'ye la -nyrɔwɔ -mʋ', -ɛ kɔ 'kwli ʋ di la 'lı 'mʋ -kɔɔ -nı, 'ɛ ni la 'a -tı a dɔdʋ. -Tɛ ɛ 'ye la 'kı -nyrɔwɔ a 'mʋ, -ɛ -bı ɛ ni la dɔdʋ dıakı.»

57 -Ɛ -bı ʋ wɛn: «-Mɔ -bʋ, -ɛ 'yɛ 'yrı a (50) -wlı nı 'hʋɛn ꞉tu 'ʋ -pu nı kʋɛ, -mɔ pı lɛ, -ɛ 'ye Abrahamʋ.» 58 -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «'N yı 'a mʋ 'nı -lee -nı, 'tı- ʋ 'mʋ Abrahamʋ kɔ mɔ mu, 'mɔ -bʋ, 'n nı la 'klɔ.» 59 Bʋ pʋ 'kı lɛ, -ɛ -bı ʋ 'du 'hı ye' lɛ, ʋ 'mʋ ꞉nɛ꞉ɛ -mɔ lɛ pʋ, ʋ 'mʋ꞉ʋ 'la a -tı. Kɛɛ, -Yusu -hli ꞉nʋ 'yii kı, 'ɛ 'hrıı 'lı Nyısʋa a 'kagbaʋ a -yaa 'kwli.

9

-Tɛ -Yusu nu la□a, 'yii'dɔnyɔ a 'kʋɛ 'ɛ -wɛ la

1 -Yusu bʊ nɪ 'hru wlɔn, ɛ kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʋɛn-, -ɛ -bɪ ɛ yɛɛ 'ʊ nyiblo □dʊ bʊ. Nyiblo a 'mʊ, kʋɛ la 'lɪ 'a kʋkɔti 'yie bʊ, 'a 'yii 'dɔ nɪ. 2 -Yusu a -nagbopʊ yɪ 'kɪ 'nɪ 'bɛti -nɪ, ʊ wɛn: «Tɔɔnyɔ o, □bɪ nyiblo -bʊ, 'a dɛ 'kuku a -tɪ, -hʊʊ' 'a 'dii kɔ 'a 'baɪ 'hʋɛn- a dɛ 'kuku a -tɪ, 'a 'yii 'dɔ?» 3 -Ɛ -bɪ -Yusu □tu □nʊ □wɔn, ɛ wɛn: «Ɛ 'yɪ 'a dɛ 'kuku a -tɪ 'pa-, mɔ, ɛ 'yɪ 'a 'dii kɔ 'a 'baɪ 'hʋɛn- a dɛ 'kuku a -tɪ 'pa-, 'a 'yii 'yɪ 'dɔ. 'A 'yii 'dɔ nɪ, -ɛ di□e nu, nyibli 'mʊ□ʊ 'ye, -ɛ mɔ, Nyɪsʋa kɔ 'klɪ, 'kɪ bʊ nuu 'ʊ□ʊ -kʋan 'yie. 4 -Tɛ -nyrɛ 'tɪɛ nɪ 'lɪ, -kʋan -mʊ', Nyɪsʋa, -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ, ɛ pʊ lɛ -ba nu, -a kɔ -ba nu□o. 'Tɔ yɪ 'nɪ -wɔn. 'Tɔ 'bʊ -wɔn, nyiblo □dʊ 'yɪ 'lɪ -kʋan a nunuo 'lɪ -wɛ. 5 -Tɛ 'n 'tɪɛ nɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ, 'mɔ -yɪ 'klɔ -bʊ kɪ a nyibli -nyrɛ -nyi, -ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ -tɪ a -tɛɛ lɛ yru.»

6 'Tɪ- ɛ 'mʊ 'kɪ -yrɛ mɔ mu, -ɛ -bɪ ɛ pʊ hɪʊn bʊ, 'ɛ nyʋa 'ʊ hɪʊn a 'mʊ -tʊtʊ kɪ, 'ɛ nu 'a 'blu, 'ɛ 'du□o ye', 'ɛ hri□e 'yii'dɔnyɔ a 'mʊ 'yi klɛ, 7 ɛ wɛn: «'Wlo -mʊ', ʊ 'blu, ʊ dɛɛ Siloe, mu 'lɪ□ɪ wien, □mʊ yrɛ yra.» (Siloenyrɛ a 'mʊ, ɛ □hɛn 'nyrɛ lɛlenyɔ.) -Tɛ 'yii'dɔnyɔ a 'mʊ, ɛ -mu, -ɛ -bɪ ɛ yra yrɛ. -Tɛ ɛ □hɪan -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ -tʋa lɛyuyruo.

8 'A 'bio kɔ nyibli -bɪ -mʊ', -ʊ yɪ la□a lɛ 'ye, -tɛ ɛ -hʋɛ la 'wli lɛ, ɛ 'mʊ la dɛ di a -tɪ, nyibli a pɛpɛ a 'mʊ, kɛ- ʊ pɪ, 'ʊ yɪ lɛ 'bɛti -nɪ. «□Bɪ ɛ 'yɪ nyiblo -bʊ, -ɛ -hʋɛ la 'wli lɛ 'pa-?» 9 -Ʊ -bɪ wɛn: «Ɛ nɔ-□nɪɔ.» Kɛɛ -ʊ -bɪ wɛn: «'Ʊʊn-, ɛ 'yɪ□ɪ 'pa-, kɛɛ, ɛ 'wɪ- yɪ.» Kɛɛ, nyiblo a 'mʊ, kɛ- ɛ pɪ, ɛ wɛn: «'Mɔ □nɪɔ.» 10 -Ɛ -bɪ ʊ yɪ□ɪ 'nɪ 'bɛti -nɪ, ʊ wɛn: «-Bɪ' -na

'yii nu 'kı yıkıklɛ 'lı?» 11 -Ɛ -bı ɛ wɛn: «Nyiblo -bʊ, ʊ dɛɛ -Yusu, nɔ- nyʊa hıʊn -pla. Ɛ nɔ- ɛ hri 'mʊ 'yi klɛ, 'tı- 'ɛ lee 'mʊ, bʊ mu 'lı 'wlo -mʊ', ʊ dɛɛ Siloe wien, -ɛ die nu, 'mʊ yrɛ yra, 'nı mu 'lı, 'nı yra yrɛ. -Tɛ 'n yra 'kı yrɛ, -ɛ -bı 'n -tʊa lɛyuyruo.» 12 -Ɛ -bı ʊ 'bɛtie nı de, ʊ wɛn: «-Bı' nyiblo a 'mʊ, ɛ nı yı 'lı?» -Ɛ -bı ɛ wɛn: «'N 'yı 'a dedede -yi.»

-Tɛ Falisitumu a nyibli 'bɛti la 'yii'dɔnyɔ -mʊ', -ɛ kɔ 'yii -Yusu kla la yı*

13 Nyiblo a 'mʊ, -ɛ kɔ 'yii dɔ mɔ, 'kı ʊ gba 'lıı Falisitumu a nyibli yı. 14 'Tı- -nyrɔwɔ -mʊ', -Yusu nuu 'ʊ -pla, ɛ klaa 'ʊ 'a 'yii yı, ɛ mɔ -wuwle-nyrɔwɔ* nıɔ. 15 Ɛ nɔ- kɔ -tı, Falisitumu a nyibli 'ʊ yı nyiblo a 'mʊ 'bɛti -nı, -ɛ mɔ: «Dɛ-nuo, nı yrui lɛ 'lı?» -Ɛ -bı ɛ wɛn: «Ɛ nu -pla, 'ɛ hrie 'na 'yii klɛ, 'nı yra yrɛ. -Tɛ 'n yra yrɛ, -ɛ -bı 'n -tʊa lɛyuyruo.» 16 -Ɛ -bı kɛ- Falisitumu a nyibli -bı pı: «Nyiblo -mʊ', -ɛ mɔ -Yusu, ɛ 'yı 'lı Nyısʊa -mɔ -hɔn, -kɔtı ɛ 'nı tuuo 'ʊ tetebʊ -mʊ', -ɛ pı lɛ, -ɛ mɔ, nyiblo 'nı 'nuo 'lı -kʊan, 'kı 'lı -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.» -Ʊ -bı wɛn 'nı: «'Bʊ mɔ wɛn -tonyiblo, -ɛ ni dɛ 'kuku, ɛ 'yı wɛn 'lıı 'lı -wɛ, bʊ nu wɛn wlılɛkɛɛ-tɛblı -bʊ, ɛ ni.» Dɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- kɔ -tı, 'ʊ gla.

17 -Ɛ -bı nyiblo a 'mʊ, -ɛ kɔ 'yii dɔ mɔ, nʊ- ʊ yı 'bɛti -nı de: «Nyiblo -bʊ, -ɛ kla -na 'yii yı, 'kı 'lı -mʊ 'yi, nyiblo a 'dı -bı ɛ pa 'mʊ 'lı?» -Ɛ -bı ɛ wɛn: «'Mɔ -bı, 'wɛn, ɛ mɔ Nyısʊa a winwlɔn-hanyɔ* nıɔ.» 18 Kɛɛ, -Juukʊɛ* a ye'nanyʊ a 'mʊ, -ʊ mɔ Falisitumu a nyibli, ʊ 'nı -pʊʊ lıı han-tı, 'kı nyiblo a 'mʊ, a 'yii bʊ di mɔ 'dɔ, 'tı- bʊ di kɛ lɛ

yru. Ɛ nɔ- mɔ bʊ da 'a 'baɪ kɔ a 'dii 'hʊɛn-, 19 bʊ
'bɛti ꞉nʊ, -ɛ mɔ: «꞉Bɪ sɛyɪ-sɛyɪ, nyiblo -bʊ, 'aan
'yu ꞉nɪɔ? ꞉Bɪ a wɛn 'nɪ, -tɛ a kɔ la꞉a, 'a 'yii 'dɔ
la nɪ. 'Bʊ mɔ sɛyɪ a -tɪ, 'a 'yii 'bʊ 'dɔ la, dɛ- kɔ -tɪ
'ɛ yrui kɛ lɛ 'lɪ?» 20 -Ɛ -bɪ a 'baɪ kɔ 'a 'dii 'hʊɛn-,
ʊ wɛn: «-A yi꞉e nɪ, -ɛ mɔ, -aan 'yu ꞉nɪɔ, -a yi꞉e
-wɛ, -ɛ mɔ, -tɛ -a kɔ la꞉a, 'a 'yii 'dɔ la nɪ. 21 Kɛɛ, dɛ
-bʊ di꞉e nu, bʊ di lɛ yru, ɛ kɔ, nyiblo, -bʊ di 'a 'yii
a 'mʊ yɪ kla, ɛ nɔ- -a 'yɪ -yi. 'A 'mumu, ba 'bɛti꞉e,
-ɛ nu꞉o, ɛ 'yɪ 'hɪan 'pa-. Ɛ -wɛ 'lɪ bʊ -hɪhɪa 'a mʊ
klɛ nɪ.» 22 Ɛ nɔ- mɔ -tɪ, 'a 'dii kɔ 'a 'baɪ 'hʊɛn-, ʊ
-hla, -tɛ ʊ yɪ -Juukʊɛ a ye'nanyʊ a 'mʊ a hʊannʊ
pie a -tɪ. 'Ɛ mɔ -tɛɛ, -Juukʊɛ a ye'nanyʊ a 'mʊ, ʊ
pʊ la 'lɪ꞉ɪ nɪ, -ɛ mɔ, nyiblo 'bʊ pʊ lɛ, -ɛ mɔ, -Yusu,
nɔ- mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la ya,
nyiblo a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'lɪ꞉ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ pa la 'lɪ Nyɪsʊa
a 'kayu bʊ de. 23 -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'a 'dii kɔ 'a
'baɪ 'hʊɛn-, 'ʊ pʊ lɛ: «Ɛ 'yɪ 'hɪan 'pa-. 'A 'mumu,
ba 'bɛti꞉e.»

24 -Tɛ 'a 'dii kɔ 'a 'baɪ 'hʊɛn-, ʊ -yrɛ, -ɛ -bɪ
-Juukʊɛ a ye'nanyʊ -mʊ', -ʊ mɔ Falisi꞉tumu a
nyibli, ʊ da꞉a nɪ de, ʊ wɛn: «Kɪ mɔ Nyɪsʊa ye',
-a nɪ mɔ. 'A -tɪ, hla -tɪ a -tɛɛ, ꞉mʊ Nyɪsʊa -tɪ
a 'yi'bʊalɛ -nyi. -A mʊ -bʊ, -a yi꞉e nɪ, -ɛ mɔ,
-Yusu -mʊ', ɛ mɔ dɛ'kukununyɔ ꞉nɪɔ. Ɛ 'yɪ 'lɪ
Nyɪsʊa -mɔ -hɔn.» 25 Kɛ- ɛ pʊ ꞉nʊ yɪ, 'ɛ ꞉tu
꞉nʊ ꞉wɔn: «Bʊ mɔ dɛ'kukununyɔ, -ʊ'ʊ-, bʊ 'yɪ
dɛ'kukununyɔ 'pa-, 'n 'yɪ 'a ꞉dededе -yi. Kɛɛ, 'mɔ
-bɪ, dɛ 'n -yi, ɛ nɔ- mɔ, 'na 'yii 'dɔ la nɪ, kɛɛ, -tɛ ti
nɛ -bʊ, 'n yrui lɛ.» 26 -Ɛ -bɪ ʊ wɛn: «Dɛ a 'dɪ -bɪ ɛ
nu -mʊ -mɔ 'lɪ? -Bɪ' ɛ -nu, 'tɪ- ꞉nɪ yrui lɛ 'lɪ?» 27 -Ɛ
-bɪ ɛ ꞉tu ꞉nʊ ꞉wɔn de, ɛ wɛn: «'Bɪ 'n lee wɛn 'a
mʊ nɪ. Kɛɛ, a 'yɪ 'na win nʊa yɪ bʊ -pʊ. Dɛ- kɔ

-tɪ 'a -hʋɛ□ɛ, 'kɪ □bʊ hla□a de 'lɪ? 'N yɪ□ɪ 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, a -hʋɛ ba -hɛ -Yusu a 'mʊ, 'a -nagbopʊ* -wɛ.» 28 Bʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ʊ -tʋa 'a 'yrilɛ-hɪhɪa, ʊ wɛn: «-Mɔ mɔ 'a -nagbopi. -A mʊ -mɔ -bɪ, Nyɪsʋa a winwlɔn-hanyɔ Moise a -nagbopʊ -a pa 'mʊ. 29 -A yi□e nɪ, -ɛ mɔ, Moise, nɔ- Nyɪsʋa hlee 'lɪ -mɔ. Kɛɛ, -Yusu -mɔ -bɪ, -tɛ bʊ di yɪ -hɔɔn -nɪ, -a 'yɪ□ɪ -yi.»

30 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «-Yusu -bʊ, -ɛ nu□o, 'nɪ yrui lɛ, 'ba yɪ lɛ nɪ pɪ, -tɪtɛ ɛ -hɔn 'lɪ, a 'yɪ 'lɪ -yi, ɛ kɛɛ 'na □wlɪ lɛ. 31 -A yi□e nɪ, -ɛ mɔ, nyiblo -bʊ, -ɛ mɔ dɛ'kukununyɔ, 'bʊ yɪ Nyɪsʋa nɪ dɛ, Nyɪsʋa 'nɪ 'wɪn□ɪ lɪ 'a win. Kɛɛ, nyiblo -bʊ, -ɛ □tui 'ʊ Nyɪsʋa, dɛ -mʊ', ɛ -hʋɛ, 'bʊ yɪ□ɪ nɪ ni, nyiblo a 'mʊ, ɛ nɔ-kɔ win Nyɪsʋa pɪ nʋa yɪ bʊ. 32 Nyiblo □dʊ 'yɪ -hʋan nɪ 'wɪn, -ɛ mɔ, -tonyiblo -bʊ, -ɛ kɔ 'yii □dɔ, kʋɛ la 'lɪ 'a 'hɪan-nyrɛ 'yie bʊ, -tonyiblo -bɪ bʊ di□e nu, 'yii'dɔnyɔ a 'mʊ, bʊ di lɛ yru. 33 -Yusu a 'mumu, 'bʊ 'yɪ wɛn 'lɪ Nyɪsʋa -mɔ -hɔn, ɛ 'yɪ wɛn 'lɪ □wlɪlɛkɛɛdɛdʊ a 'mʊ, 'a nunuo 'lɪ -wɛ.» 34 -Tɛ ʊ 'wɪn -tɪ a 'mʊ, ɛ -hla, -ɛ -bɪ ʊ wɛn: «-Mɔ -bʊ, kʋɛ 'lɪ -na kʋkɔti 'yie bʊ, -ɛ ni dɛ 'kuku nɪ -do, -mɔ pɪ lɛ, -ɛ tʋɛ nɛ -a mʊ,» 'ʊ pʊ 'lɪ□ɪ -patʊ'.

Nyibli -mʊ', -ʊ pʊ lɛ, -ʊ yru Nyɪsʋa a -tɪ' lɛ, kɛɛ, sɛyɪ-sɛyɪ, -ʊ 'yɛ□ɛ lɛ nɪ yrui

35 -Yusu 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, ʊ pʊ 'lɪ□ɪ -patʊ'. -Tɛ ɛ kɔ□ɔ 'hʋɛn-, ʊ □ŋmee -nɪ, -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «-Tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo -mʊ', -ɛ mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʋa pʊ la lɛ, ɛ di la ya, □bɪ -kuo □nɛ □wlʊ yɪ?» 36 -Ɛ -bɪ nyiblo -mʊ', -ɛ kɔ 'yii □dɔ mɔ, ɛ wɛn: «Lee 'mʊ, nyiblo a 'dɪ -bɪ ɛ pa 'mʊ, -ɛ di□e nu, 'mʊ□ʊ □wlʊ yɪ -kuo -nɪ.» 37 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn:

«Ɛ nɔ- -bʊ yɪ 'kɪ 'ye. 'Mɔ ꞉nɪɔ, 'mɔ -bʊ, -ɛ yɪ 'lɪ -mʊ -mɔ -hlee -nɪ.» 38 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Kʊkɔnyɔ, 'n kuo -mʊ ꞉wlʊ yɪ,» 'ɛ bla꞉a kwlɪ yɪ bʊ, 'kɪ 'ʊ 'a -tɪ a 'yi'bʊalɛ a -ta'.

39 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «'N di 'nɛ- -tʊtʊ kɪ nɪ, -ɛ di꞉e nu, 'mʊ꞉ʊ nu, nyibli -bʊ, -ʊ kuo Nyɪsʊa ꞉wlʊ yɪ, ɛ kɔ nyibli -bʊ, -ʊ 'yɪ꞉ɪ ꞉wlʊ yɪ -kuo -nɪ, ʊ 'mʊ 'yi lɛ -hʊnhɔn -nɪ. Ɛ ꞉hɛn 'nyrɛ, nyibli -mʊ', -ʊ kɔ 'yii ꞉dɔ, ʊ di yru lɛ, kɛɛ, nyibli -mʊ', -ʊ pɪ lɛ, -ɛ mɔ, ʊ yrui lɛ, 'n di ꞉nʊ꞉ʊ 'nɪ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, 'waa 'yii 'dɔ nɪ.» 40 Falisi꞉tumu* a nyibli -bɪ -mʊ', -ʊ nɪ 'ʊ, ʊ 'wɪn win a 'mʊ nɪ. 'A -tɪ, kɛ- ʊ pɪ, ʊ wɛn: «꞉Bɪ ɛ ꞉hɛn 'nyrɛ, -aan 'mumu, -aan 'yii 'dɔ nɪ -wɛ 'a?» 41 -Ɛ -bɪ -Yusu ꞉tu ꞉nʊ ꞉wɔn, ɛ wɛn: «'Aan 'yii 'bʊ 'dɔ wɛn, ɛ ꞉hɛn 'nyrɛ, 'ba 'yɛ nɪ yru wɛn Nyɪsʊa a -tɪ' lɛ, -ɛ -bɪ Nyɪsʊa a -bati 'yɪ wɛn 'lɪ꞉ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ klɔ wɛn 'a mʊ. Kɛɛ, -tɛ a pɪ lɛ, -ɛ mɔ, a yrui lɛ, -ɛ ꞉hɛn 'nyrɛ, a yrui Nyɪsʊa a -tɪ' lɛ, 'a -tɪ, Nyɪsʊa a -bati di 'a mʊ 'nɪ klɔ.»

10

-Tɛ -Yusu pʊ la blablɪ kɔ 'waa kʊkɔnyɔ a 'ledʊ

1 (-Juukʊɛ* a ye'nanyʊ, -mʊ', -Yusu 'tɪɛ yɪ 'lɪ ꞉nʊ -mɔ -hlee -nɪ.) Kɛ- ɛ pɪ ꞉nʊ yɪ: «꞉Bʊ pʊ꞉ʊ blablɪ kɔ blablɪkɔnyɔ, -ɛ mɔ blablɪ'yie꞉tunyɔ -wɛ a dɛ yɪ. 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, blablɪ -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ -gblo 'kwli, nyiblo 'bʊ yɪ 'lɪ ꞉nʊ -mɔ nɪ pʊɛ, 'bʊ 'yɛ nɪ naa 'ʊ -gblo a 'mʊ, 'a paalɛ', kɛɛ, 'bʊ yɪ -gblo 'hʊɪ lɛ nɪ 'yɛɛ -nɪ, ɛ 'wɪ yɪ, nyiblo a 'mʊ, ɛ mɔ 'yiyrinyɔ kɔ -balʊnyɔ 'hʊɛn- ꞉nɪɔ. 2 Kɛɛ, 'bʊ naa 'ʊ -gblo a 'mʊ, 'a paalɛ', -ɛ -bɪ, ɛ nɔ- mɔ blablɪ a 'mʊ, 'a kʊkɔnyɔ. 3 -Gblo'yie꞉tunyɔ -mʊ', -ɛ nɪ

'ʊ -gblo a paalɛ', ɛ -hɛ blablıkɔnyɔ a 'mʊ mɛ lɛ, 'ɛ pʊɛ 'lı 'a blablı -mɔ. Blablıkɔnyɔ a 'mʊ, 'bʊ yı 'a blablı nı dɛ, -ɛ -bı 'a blablı a 'mʊ, ʊ kɔ bʊ pʊ□ʊ nʊa yı bʊ. Blablıkɔnyɔ a 'mʊ, 'tı- ɛ 'mʊ 'lı 'a -nɛ blablɛ □dʊ -patʊ' 'hrɔɔ -nı, ɛ kɔ bʊ da 'a 'nyrɛ.
4 'Bʊ 'hrɔɔ 'kı a blablı a pɛpɛ a 'mʊ, -ɛ -bı ɛ nɛɛ □nʊ ye', blablı a 'mʊ, 'ʊ yı□ı □wien lɛ kʊɛ, -kɔtı ʊ yi 'a win nı. 5 Kɛɛ, nyiblo -mʊ', 'bʊ nı 'ʊ, blablı a 'mʊ, 'bʊ 'yı□ı -yi, -ɛ -bı ʊ 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ, bʊ kʊɛ□ɛ □wien lɛ, kɛɛ, ʊ di 'gba ci lɛ, -tɛ ʊ 'yı 'a win -yi a -tı.»
6 'Ledʊ a 'mʊ, -Yusu pʊ -Juukʊɛ a ye'nanyʊ a 'mʊ yı, ʊ 'yı□ı' lɛ -yru.

-Yusu, nɔ- mɔ sɛyı a blablıkɔnyɔ

7 -Ɛ -bı kɛ- -Yusu pı de, ɛ wɛn: «'N yı 'a mʊ 'nı -lee -nı -tɛɛ, 'mɔ -bʊ, 'n 'wı- blablı-gblo a paalɛ yı. 8 Nyibli a pɛpɛ -mʊ', -ʊ pı lɛ, -ɛ mɔ, ʊ mɔ -tɛɛ a blablıkɔnyɔ, -ʊ na 'mʊ ye', -ʊ -hi, 'tı- 'nı -di, nyibli a 'mʊ, nʊ- mɔ 'yiyrinyibli kɔ -balʊnyʊ 'hʊɛn-. Kɛɛ, blablı -bʊ, -ʊ mɔ -tɛɛ a blablı, ʊ 'yı □nʊ nʊa yı bʊ -pʊ. 9 'Mɔ -mɔ blablı-gblo a paalɛ a 'mʊ. Paalɛ a 'mʊ, 'n pa 'mʊ, nyiblo -di 'ʊ naa -nı, ɛ nɔ- Nyısʊa di wa. Ɛ di 'nı pa, ɛ 'mʊ 'hrı, ɛ 'mʊ diidɛ 'ye. 10 'Yiyrinyɔ yı 'lı 'nı di, ɛ 'mʊ 'na blablı, -ʊ mɔ 'na nyibli 'yri, ɛ 'mʊ □nʊ lɛ 'lıla -nı, kɔ, ɛ 'mʊ □nʊ bʊ -wɛ a -tı. 'Mɔ -bı, 'n di nı, -ɛ di□e nu, 'mʊ nyibli 'klɔ yrayrʊ -nyi, ɛ kɔ, 'mʊ □nʊ □han-tı 'yi □hlɔn lɛ nu.
11 'Mɔ -bʊ, 'mɔ -mɔ -tɛɛ a blablıkɔnyɔ kɔ 'waa -tɛɛ a 'yie□tunyɔ. -Tɛɛ a blablıkɔnyɔ -hɛ 'a dıɔnʊ a -hʊnhlʊn nı, 'kı 'ʊ 'a blablı a -ta'. 12 Kɛɛ, -kʊannunyɔ -mʊ', -ɛ 'yı blablı a 'mʊ a kʊkɔnyɔ 'pa-, ɛ □tui □nʊ 'yie, 'wliyɛ a -tı. Nyiblodʊ a 'mʊ,

'bʊ mɔ, 'bʊ 'ye -ji, 'bʊ yɪ 'lɪ nɪ di, ɛ kɔ bʊ hie 'ʊ blablɪ bʊ, bʊ 'gba ci lɛ, -ɛ nu□o, ɛ 'yɪ□ɪ 'pa-, ɛ 'yɪ blablɪ a 'mʊ -kɔ. -Ji 'bʊ nyre 'kɪ 'ʊ, -ɛ -bɪ ɛ klɔ blablɪ -bɪ nɪ, 'a dɛ -bɪ -mʊ', 'ɛ -gbʊgbɛ -tɛblɪ 'nyɪ lɛ. 13 -Kʋannunyɔ 'bʊ 'ye -ji, ɛ 'gbɛ ci, -kɔtɪ blablɪ a -tɪ, ɛ 'nɪ 'yaa□a lɪ□ɪ 'kla -wliye, ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, 'wliyɛ a -tɪ, 'ɛ ni -kʋan.

14-15 'Mɔ -bʊ, 'mɔ -mɔ -tɛɛ a blablɪkɔnyɔ. -Tɛ 'na 'Baɪ Nyɪsʊa -nu, 'ɛ yi 'mʊ, 'na 'mumu, 'nɪ yi□e, kɛ- 'n nu 'na nyibli, -ʊ mɔ 'na blablɪ a yiyie, 'na nyibli a 'mʊ, 'ʊ yi 'mʊ -wɛ. 'N -hɛ 'na -hʊnhlʊn nɪ, 'kɪ 'ʊ 'waa -ta'. 16 'N kɔ blablɪ -bɪ, -ʊ 'yɪ 'nɛ- 'na -gblo -bʊ 'kwli -nɪ, (ɛ □hɛn 'nyrɛ, 'na nyibli -bɪ -mʊ', -ʊ 'yɪ -Juukʋɛ* 'pa-). 'N kɔ □bʊ naa □nʊ -wɛ, ʊ 'mʊ 'na win 'wɪn, ʊ 'mʊ 'mʊ nʊa yɪ bʊ pʊ, ʊ kɔ 'waa 'bio 'hʊɛn-, ʊ 'mʊ 'yi lɛ -bibi -nɪ, ʊ 'mʊ 'bla□ju nɪ -do -hɛ, □wɪ yɪ Nyɪsʊa a dakɔ nɪ -do, -ɛ kɔ blablɪkɔnyɔ nɪ -do.

17 'Na 'Baɪ Nyɪsʊa nʊɛ 'mʊ nɪ, -kɔtɪ 'n di 'na -hʊnhlʊn 'nɪ -ha, 'mʊ 'kʊ, -ɛ di□e nu, 'mʊ -hʊnhlʊn a 'mʊ kle ya, 'mʊ 'klɔ 'hrɪ de. 18 Nyiblo □dʊ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ 'la 'mʊ, 'bʊ mɔ, 'nɪ 'yɪ□ɪ kɪ -wɛn. 'Na □gbɛtʊ, 'n -hʊɛ □bʊ -ha 'na -hʊnhlʊn, 'mʊ 'kʊ. 'N kɔ 'klɪ, 'kɪ □bʊ -ha 'na -hʊnhlʊn, 'n kɔ 'klɪ de, 'kɪ □bʊ -mɪa 'na -hʊnhlʊn a 'mʊ kle. Ɛ nɔ- mɔ dɛ, 'na 'Baɪ Nyɪsʊa lee 'mʊ □bʊ nu.»

19 -Tɪ a 'mʊ -Yusu -hla, ɛ nu□o nɪ, -Juukʋɛ a ye'nanyʊ -mʊ', -ʊ nɪ 'ʊ, 'ʊ □gla de. 20 'Waa -hʊɔhʊɪ wɛn: «'Ku -hʊan* nɪ 'ʊ nyiblo -bʊ ke'. 'A 'lu -hɔn 'ʊ 'hru wlɔn. A 'nɪ 'pʊʊ 'lɪ□ɪ nʊa yɪ bʊ.» 21 -Ʊ -bɪ wɛn: «Nyiblo -mʊ', 'ku -hʊan nɪ 'ʊ ke', ɛ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ nu hihle lɛ. 'Ku -hʊan 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ nu□o, 'yii'dɔnyɔ bʊ yru lɛ.»

-Juukʋɛ a ye'nanyʋ 'nɪ -wɛn□ɛ -Yusu a dɛ kɪ*

22 -Tɛ ti -hʋɔhʋɪ -hi, -ɛ -bɪ cɛ a ti nyre 'ʋ nɪ. Ti
nɪ -do a 'mʋ 'yri, lɛ'mimle nɪ 'lɪ Jrusrɛdɪɔ 'kwli,
'kɪ 'ʋ Nyɪsʋa a 'kagbaʋ a -ta'. -Nyrɔwɔ -mʋ', -ɛ
kɔ 'kwli ʋ □tu la 'lɪ 'kagbaʋ a 'mʋ Nyɪsʋa -jɪ'
bʋ, -nyrɔwɔdʋ a 'mʋ, ɛ nɔ- nyre 'ʋ de, ɛ nɔ- kɔ
lɛ'mimle ʋ ni. 23 'Kɪ -Yusu nɪ 'lɪ Nyɪsʋa a 'kagbaʋ
a -yaa 'kwli, pʋpa -mʋ', ʋ dɛɛ Salomɔ a pʋpa, ɛ
nɔ- ɛ yɪ 'ʋ blɛ -hihie -nɪ, 24 -Juukʋɛ a ye'nanyʋ
'ʋ 'kukue 'ʋ□ʋ 'hʋɪ lɛ. Kɛ- ʋ pɪ□ɪ yɪ, ʋ wɛn: «Ti
nɪ -tie -a di -ple, -ɛ di 'ʋ nyre, 'tɪ- □mʋ -a mʋ -lee
-nɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ -pa 'mʋ? □Nɪ mɔ Wanyɔ -mʋ',
Nyɪsʋa pʋ la lɛ, ɛ di la -a mʋ yɪ ya, -ɛ -bɪ -bʋ lee
nɛ -a mʋ -dodo.» 25 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'N lee mɔ 'a mʋ
nɪ, kɛɛ, -tɪ -bʋ, 'n yɪ 'a mʋ -lee -nɪ, a 'nɪ -pʋ□ʋ lɪ□ɪ
□han-tɪ'. □Wlɪlɛkɛɛ-tɛblɪ -bʋ, 'n ni, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʋa
a 'nyrɛ 'kwli, ɛ tʋɛ nɛ 'a mɔ□ɔ nɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ
'n pa 'mʋ. 26 Kɛɛ, -tɪ -bʋ, 'n hlɛ, a 'nɪ -pʋ□ʋ lɪ□ɪ
□han-tɪ, -ɛ nu□o a 'yɪ 'na nyibli 'pa-. 27 'Bʋ mɔ,
'nɪ yɪ win nɪ pɪ, 'na nyibli pɪ 'mʋ nʋa yɪ bʋ, 'nɪ
yi □nʋ, 'ʋ yɪ 'mʋ □wien kʋɛ. 28 'Na nyibli a 'mʋ,
'n yɪ -nyi □nʋ 'klɔ yrayrʋ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. *Ʊ* 'yɪ
'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʋ -wɛ bʋ, 'klɔ -mɔ 'klɔ. Nyiblo □dʋ
'yɪ 'klɪ -kɔ, bʋ -ha 'mʋ □nʋ -jɪ'. 29 'Na 'Baɪ Nyɪsʋa,
nɔ- -nyi 'mʋ □nʋ. 'A 'klɪ nɪ 'ʋ 'klɪ a pɛpɛ 'lu yɪ. 'A
-tɪ, ɛ 'yɪ nyiblo □dʋ -kɔ, -bʋ kɔ 'klɪ, -bʋ -ha nyiblo
□dʋ 'na 'Baɪ Nyɪsʋa -jɪ'. 30 'N kɔ 'na 'Baɪ Nyɪsʋa
'hʋɛn-, -a mɔ dɛ nɪ -do □nɪɔ.»

31 -Tɛ -Juukʋɛ a ye'nanyʋ -nɪ wɛn, ʋ 'wɪn -tɪ a
'mʋ, ɛ -hla, -ɛ -bɪ ʋ 'du 'hɪ ye' lɛ de, ʋ 'mʋ □nɛ□ɛ
-mɔ lɛ pʋ, ʋ 'mʋ□ʋ 'la. 32 -Ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ □nʋ yɪ,
ɛ wɛn: «'Kɪ 'lɪ 'na 'Baɪ Nyɪsʋa a 'klɪ 'kwli, 'n nu
□haan-tɛblɪ -hʋɔhʋɪ, 'kɪ 'ʋ 'a mʋ ye'. □Haan-tɪ a

'dı -bı, -kɔtı 'a pı lɛ, a 'mʊ 'mʊ 'la 'lı?» 33 -Ɛ -bı ʊ □tu□o □wɔn, ʊ wɛn: «Ɛ 'yı -bʊ nu □haandɛ a -tı 'pa-, -a □nı □mʊɔ□ɔ lı -na 'lıla lɛ, kɛɛ -yı -hɛɛ Nyısʊa a -tı lɛ. Ɛ nɔ- kɔ -tı, □a -hʊɛ -na 'lıla. -Mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyiblo, -mɔ pı lɛ, -mɔ Nyısʊa □nıɔ -wɛ.»

34 -Ɛ -bı -Yusu □tu □nʊ □wɔn, ɛ wɛn: «Ɔ 'crı la□a nı, 'kı 'lı 'aan tetecrıɛn 'kwli, -ɛ mɔ Nyısʊacrıɛn: Nyısʊa wɛn 'nı: A mɔ nyısʊapʊ □nıɔ. 35 -Tı -mʊ', Nyısʊa hlaa 'lı 'a 'crıɛn 'kwli, nyiblo □dʊ 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ, bʊ hla□a, -ɛ mɔ, ɛ 'yı -tı a -tɛɛ 'pa-. Nyibli -mʊ', ɛ lee win a 'mʊ, nʊ- ɛ dɛɛ nyısʊapʊ. 36 'Mɔ -bı, Nyısʊa pʊ 'mʊ 'kıbıa kı, 'mʊ 'a -kʊan nu a -tı. Ɛ nɔ- lee 'nɛ- 'mʊ 'klɔ -bʊ kı. 'A mʊ -mɔ -bı, a wɛn 'nı, 'mɔ -hɛɛ Nyısʊa a -tı lɛ, -tɛ 'n hlɛ□ɛ, -ɛ mɔ, 'mɔ Nyısʊa a 'Yu □nıɔ a -tı. 37 'Bʊ mɔ, -kʊan -bʊ, 'n ni, 'bʊ 'yı Nyısʊa a kıwɛɛnlɛ 'pa-, -ɛ -bı a 'nı 'kuo 'lı 'mʊ □wlʊ yı. 38 Kɛɛ, 'bʊ mɔ, -kʊan -bʊ, 'n ni, -ɛ mɔ Nyısʊa a kıwɛɛnlɛ, 'ba 'yɛ nı -hʊa ba kuo 'mʊ □wlʊ yı, -ɛ -bı -kʊan a 'mʊ, ɛ nɔ- ba kuo □wlʊ yı, -ɛ di□e nu, a 'mʊ□ʊ' lɛ yru -tɛɛ, -ɛ mɔ, 'n kɔ 'na 'Baı 'hʊɛn-, -a mɔ dɛ nı -do □nıɔ.»

39 Bʊ pʊ 'kı lɛ, -ɛ -bı -Juukʊɛ a ye'nanyʊ a 'mʊ, ʊ □mʊɛ 'hru lɛ de, 'kı bʊ klɔ□ɔ, kɛɛ, ɛ ta □nʊ -jı', 'ɛ -mu.

40 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bı 'kı 'lı Sudɛn a 'nikı -tıtɛ nı -do -mʊ', Saan pıı la 'lı nyibli 'nie 'lu lɛ, ti -hi la a ti 'yri, 'kı -Yusu -hi 'lı ti -hʊɔhʊı, 41 nyibli -hʊɔhʊı 'ʊ mi 'lı□ı -mɔ, ʊ wɛn: «Saan 'yı □wlıɛkɛɛ-tɛblı □dʊ -nu, kɛɛ, -tı a pɛpɛ -mʊ', ɛ hla la, 'kı 'ʊ -Yusu a -ta', ɛ mɔ -tı a -tɛɛ □nıɔ.» 42 'Kı 'ʊ -tuo nı -do a 'mʊ kı, nyibli -mʊ', -ʊ nı 'ʊ, 'waa -hʊɔhʊı kuo -Yusu □wlʊ yı.

11

-Tɛ -Yusu a nınatumu Lasa 'kʊ la

1 Ɛ kɔ la -Yusu a nınatumu □dʊ. 'A 'nyrɛ mɔ
Lasa. 'Kı ɛ nı 'lı Betanidıɔ 'kwli, 'kı 'lı Sudeblʊgba
'kwli, ɛ kɔ 'a 'dıayı nyrɔyo nı 'hʊɛn 'hʊɛn-. 'Waa
'nyrɛ mɔ, Mari kɔ Matı. 2 Mari, nɔ- mɔ nʊgba
-mʊ', -ɛ gba la hınhrʊnpʊnyra, -ɛ 'wla la□a -Yusu
a bʊı klɛ, 'tı- -ɛ nu la 'a dıɔnʊ a 'lu-pupui, -ɛ 'hran
la -Yusu a bʊı lɛ. 'Waa 'dıayı Lasa, nɔ- 'kʊɛ -klɔ;
3 'dıayı nyrɔyo a 'mʊ, 'ʊ le nyiblo, 'kı 'lı -Yusu
-mɔ, 'kı bʊ lee □nɛ, -ɛ mɔ: «-Na nınatumu Lasa
a 'hʊı yı 'nı hren.» 4 -Tɛ -Yusu 'wın titie a 'mʊ, -ɛ
-bı ɛ wɛn: «Lasa a 'hʊı a hinhren 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ,
bʊ 'la□a. Kɛɛ, ɛ di tɔɔ □nɛ nyibli yı, -ɛ mɔ, Nyısʊa
kɔ 'klı, kɔ -tı a 'yi'bʊalɛ. 'Kı Nyısʊa di 'lı 'hʊı a
hinhren a 'mʊ 'kwli -naa -nı, ɛ 'mʊ□ʊ nyibli yı
-tɔɔ -nı, -ɛ mɔ, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ Nyısʊa a 'Yu, 'n kɔ
-tı a 'yi'bʊbʊa.»

5 'Dıayınʊ nı ta a 'mʊ, -ʊ mɔ Matı kɔ Mari
kɔ Lasa 'hʊɛn-, -Yusu nʊɛ □nʊ nı dıakı. 6 Ɛ mɔ
□han-tı, 'ɛ nʊɛ □nʊ dıakı, kɛɛ, -tɛ ɛ 'wın Lasa a
'hʊıhrennyrɛ, -tıtɛ -mʊ', ɛ nı 'lı, ɛ -hii 'lı -nyrɔwı
nı 'hʊɛn, 7 'tı- 'ɛ lee nɛ 'a -nagbopʊ*, ɛ wɛn: «-Ba
'du ye', -ba mu 'lı Sudeblʊgba 'kwli.» 8 -Ɛ -bı 'a
-nagbopʊ wɛn: «Tɔɔnyɔ o, -tıtɛ -mʊ', -pʊ lɛ, -ba
mu 'lı, 'kı ʊ -hʊɛ bʊ bii mɔ 'lı -mʊ 'hı, bʊ 'la mɔ
-mʊ, dɛ a 'mʊ, 'a ti 'yɛɛ kı bʊ nı hlʊɛ. -Ɛ -bı, 'kı
-hʊɛ -ba mu 'lı de?» 9 -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «-Nyrɔwɔ
kɔ 'a -nɛ ti, halɔ 'ɛ kɔ 'a -nɛ ti. Nyiblo 'bʊ yı
-nyrɛ' nı -nɛɛ -nı, 'a bʊı 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ, bʊ bibi lɛ,
-ɛ nu□o, ɛ yı nyiblo -mʊ' 'nı 'ye, -ɛ yı 'klɔ -bʊ a
nyibli -nyrɛ -nyi. 10 Kɛɛ, nyiblo 'bʊ yı 'tɔ' nı -nɛɛ
-nı, 'a bʊı kɔ bʊ bibi lɛ, halɔ a -tı.» 11 -Ɛ -bı kɛ- ɛ

pı ꞉nʊ yı de, ɛ wɛn: «-Aan nınatumu yı 'nı ŋme, kɛɛ, 'n mi nı, 'mʊ꞉ʊ ŋmena' -ha.» 12 -Ɛ -bı 'a -nagbopʊ wɛn: «Kʊkɔnyɔ o, 'bʊ yı nı ŋme, ɛ 'wı yı, 'a 'hʊı di 'nı 'kee -nı.» 13 Kɛɛ, dɛ -mʊ', -Yusu pʊ lɛ, -ɛ mɔ, Lasa yı 'nı ŋme, ɛ 'wı yı 'kʊkʊʊ ɛ ꞉hɛn 'nyrɛ. Kɛɛ, 'a -nagbopʊ -mɔ bı, 'waa ꞉wlı 'ye꞉e nı, -ɛ mɔ, sɛyı a ŋmena a -tı ɛ hlɛ. 14 -Yusu 'yı 'kı ꞉nʊ -tı ꞉dʊ 'yi kı -hlii -nı de, 'ɛ lee ꞉nʊ, -ɛ mɔ: «Lasa 'kʊ nı. 15 Kɛɛ, 'aan -tı, 'n kɔ plɔ a bleelɛ, 'kı ꞉bʊ 'yı 'ʊ Lasa 'hʊı -nı, -ɛ nu꞉o, dɛ a 'mʊ, ɛ di 'a mʊ 'nı -hɛɛ -nı, 'kı ba kuo 'mʊ ꞉wlʊ yı. 'A -tı, -ba mu 'ʊ꞉ʊ 'hʊı.» 16 -Ɛ -bı Toma, ʊ dɛɛ ꞉Yrupʊyu, ɛ nɔ- yı 'a 'bio -nagbopʊ -lee -nı, ɛ wɛn: «-Ba kʊɛ -Yusu ꞉wien, -ɛ di꞉e nu, ɛ kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a 'mʊ 'ʊ -tıtɛ nı -do 'kʊʊ -nı.»

-Yusu, nɔ- -hɛ 'lı -tonyibli 'kʊkʊnyibli 'nyı, -ɛ yı ꞉nʊ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nı -wɛ 'lı -nyi

17 -Tɛ -Yusu yı 'lı 'dıɔ a 'mʊ 'kwli nyre mɔ nı mi, -ɛ -bı ɛ 'wın nı, -ɛ mɔ, -tɛ ʊ -ha 'ʊ Lasa, ɛ kɔ kɛ -nyrɔwı nı -hɛn. 18 Betanidıɔ 'mʊɛ Jrusrɛdıɔ yrɛ. 'Waa -mɔlɛhʊhlɔ 'yı 'lı -kilowı nı ta -wɛ. 19 Ɛ nɔ- kɔ -tı, -Juukʊɛ* -hʊɔhʊı 'ʊ -hɔn 'lı Jrusrɛ, 'ʊ di Matı kɔ Mari 'hʊɛn- yı -mɛ mɔ, ʊ 'mʊ 'lı ꞉nʊ ꞉wlʊ 'kwli bʊ ꞉tu, 'waa 'dıayı Lasa a 'kʊkʊ-tı. 20 -Tɛ Matı 'wın, -ɛ mɔ, 'kı -Yusu yı 'lı di, -ɛ -bı ɛ mu꞉o yı 'bɛ mɔ, kɛɛ, 'kı Mari -mɔ -bı, ɛ nı 'lı 'kayu bʊ. 21 -Tɛ Matı nyre 'ʊ -Yusu 'hʊı, -ɛ -bı ɛ wɛn: «Kʊkɔnyɔ o, 'bʊ mɔ, ꞉nı nı mɔ 'nɛ-, 'na 'dıayı 'yı wɛn 'lı꞉ı 'lı -wɛ, bʊ 'kʊ wɛn. 22 Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bʊ, 'n yi꞉e nı, -ɛ mɔ, 'a -nɛ dɛ, -di Nyısʊa -hʊa, ɛ di꞉e 'nı nu.» 23 -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «-Na 'dıayı di 'hrı 'klɔ.» 24 -Ɛ -bı Matı wɛn: «Iin, 'n yi꞉e nı, -ɛ mɔ,

lɛ'bɔɔ-nyrɔwɔ a ti 'yri, ti -mʊ', -ɛ kɔ 'yri Nyısʊa di nyibli 'klɔ -ha.» 25 -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «'Mɔ -hɛ 'lı -tonyibli 'kʊkʊnyibli 'nyı lɛ, -ɛ yı ▯nʊ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nı -wɛ 'lı -nyi. Nyiblo 'bʊ kuo 'mʊ ▯wlʊ yı, -ɛ -bı 'n -nyi▯e 'klɔ yrayrʊ a 'mʊ. 'Ye ▯bıı ɛ 'kʊ, ɛ 'tıɛ di 'klɔ a 'mʊ kɔ. 26 Nyiblo -bʊ, -ɛ pı -hʊnhlʊn, 'bʊ mɔ, 'bʊ kuo 'mʊ ▯wlʊ yı, -ɛ -bı sɛyı-sɛyı ɛ 'yı 'lı▯ı 'lı -wɛ bʊ 'kʊ. ▯Bı dɛ a 'mʊ, -pʊ▯ʊ ▯han-tı?» 27 -Ɛ -bı ɛ wɛn: «Iin, Kʊkɔnyɔ, 'n pʊ▯ʊ ▯han-tı, -ɛ mɔ, -mɔ mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyısʊa pʊ la lɛ, -ɛ di la 'a dakɔ yı ya. -Mɔ mɔ Nyısʊa a 'Yu, -ɛ di la 'nɛ- 'klɔ -bʊ kı di.»

-Tɛ -Yusu we la 'a nınatumu Lasa a ▯hien

28 Bʊ pʊ 'kı lɛ, -ɛ -bı Matı mu 'a 'dıayı Mari da mɔ, 'ʊ bii yı, ɛ wɛn: «Tɔɔnyɔ di nı, -mɔ ɛ dɛ.» 29 -Tɛ Mari 'wın dıdawin a 'mʊ, -ɛ -bı ɛ 'kıka nı, 'ɛ 'du ye', 'ɛ mu 'lı -Yusu 'hʊı. 30 -Yusu a 'mʊ, ɛ 'yɛɛ 'dıɔ nı 'yɛ. -Tıtɛ nı -do -mʊ', Matı yɛɛ wɛn 'ʊ▯ʊ bʊ, 'kı ɛ 'tıɛ nı 'ʊ. 31 -Juukʊɛ* -mʊ', -ʊ di 'lı▯ı ▯wlʊ 'kwli bʊ ▯tu mɔ, -tɛ ʊ 'ye▯e, -ɛ mɔ, Mari a 'mʊ, ɛ 'kıka nı, 'ɛ 'hrı, -ɛ -bı 'waa 'mumu, ʊ 'du ye', 'ʊ kʊɛ▯ɛ ▯wien. *U* nʊ- -mɔ -bı, ʊ daa ▯nɛ, 'kı ɛ mi 'lı 'dabio yı, ɛ 'mʊ we.

32 -Tɛ Mari nyre 'ʊ -tıtɛ -mʊ', -Yusu nı 'ʊ, -tɛ ɛ 'ye▯e, -ɛ -bı ɛ 'gbla kwlı, 'kı 'ʊ 'a bʊı ▯hlɔn, ɛ wɛn: «Kʊkɔnyɔ o, ▯nı nı mɔ 'nɛ-, 'na 'dıayı 'yı wɛn 'lı▯ı 'lı -wɛ, bʊ 'kʊ wɛn.» 33 -Tɛ Mari pʊ 'kı lɛ, -ɛ -bı -Yusu 'ye▯e nı, -ɛ mɔ, ɛ yı 'nı we, ɛ kɔ nyibli -mʊ', -ʊ kʊɛ▯ɛ ▯wien, 'ʊ yı we -wɛ. Dɛ a 'mʊ, ɛ bʊbla▯a yı bʊ dıakı, kɔ, 'ɛ nie ▯nɛ nyaı dıakı, 34 -ɛ -bı ɛ wɛn: «-Tɛ a -ha 'ʊ▯ʊ, -bı' a ▯tuu ▯nɛ yı lı?» -Ɛ -bı ʊ wɛn: «Kʊkɔnyɔ, di 'lı, ▯mʊ 'ʊ -tıtɛ a 'mʊ 'ye.»

35 -Ɛ -bı -Yusu -tʋa wuwe. 36 Nyibli -mʋ', -ʋ nı 'ʋ, ʋ wɛn: «Ba 'ye kɛ, ɛ nʋɛ nɛ nı dıakı.» 37 'Kı 'lı nyibli a 'mʋ 'nyı, 'kı nyibli nı 'lı, ʋ wɛn: «'Bı nɔ-kla mɔ 'yii'dɔnyɔ a 'yii yı. Ɛ kɔ bʋ nu wɛn 'kı, 'kı Lasa 'yɛɛ di wɛn nı 'kʋ.»

-Tɛ -Yusu -ha la Lasa 'klɔ

38 -Yusu bʋblɛ yı bʋ de, 'ɛ mu 'lı 'dabio yı. 'Dabio a 'mʋ, ɛ mɔ 'hıɔ a 'hʋɔ nıɔ. 'Kı ɛ nı 'lı dʋgba 'kwli, 'ʋ nu 'hıɔkıbıa, 'ʋ ka a yı. 39 -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «Ba -ha 'ʋ 'hıɔ -mʋ', ʋ -nu, 'ʋ ka 'dabio yı.» Kɛɛ, kɛ- Lasa a 'dıayı nyrɔyu Matı pı: «Kʋkɔnyɔ o, ɛ di pʋ 'nʋ, -ɛ nuo, ɛ -hii 'lı 'dabio 'kwli -nyrɔwı nı -hɛn.» 40 -Ɛ -bı -Yusu tuo wɔn, ɛ wɛn: «'N lee wɛn -mʋ nı, -ɛ mɔ, nı kuo 'mʋ wlʋ yı, -di Nyısʋa a -tı a 'yi'bʋbʋa 'nı 'ye.» 41 Ɛ nɔ- mɔ bʋ -ha 'ʋ 'hıɔ a 'mʋ, -Yusu 'ɛ 'du 'lu ye', 'ɛ ta 'lı yakɔ 'kwli lɛ, ɛ wɛn: «'Na 'Baı, 'n -nyi -mʋ 'wio, -kɔtı -wɛn 'na lɛnyaawin kı. 42 'N yie nı, -ɛ mɔ, 'a -nɛ ti, -yı wɛn 'na lɛnyaawin kı. Kɛɛ, -tı -bʋ, 'n -hla, 'n hlae nı, nyibli -bʋ, -ʋ glaa 'lı 'mʋ lɛ a -tı, -ɛ die nu, ʋ 'mʋʋ han-tı pʋ, -ɛ mɔ, -mɔ lee 'nɛ- 'mʋ 'klɔ -bʋ kı.» 43 -Tɛ ɛ pʋ 'kı lɛ, -ɛ -bı ɛ 'yaa 'lı win, ɛ wɛn: «Lasa, 'hrı 'lı 'dabio 'kwli!» 44 Ti nı -do a ti 'yri, -ɛ -bı Lasa 'hrı nı. 'A bʋı kɔ 'a dabʋı 'hʋɛn-, ʋ 'tıɛ 'hınhıʋɛn -jisɛ lɛ, kɔ, 'ʋ 'hınhıʋan 'a 'lu dakıbıa lɛ. -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «Ba wlɛɛ, kɔ, ba -hae mɛ lɛ, bʋ na.»

-Tɛ -Juukʋɛ a ye'nanyʋ -yra la -Yusu a 'lıla-tı (Matie 26.1-5; Makı 14.1-2; Luku 22.1-2)*

45 -Juukʋɛ -mʋ', -ʋ mu Mari yı -mɛ mɔ, -ʋ 'ye dɛ -mʋ', -Yusu -nu, 'waa -hʋɔhʋı kuo -Yusu wlʋ

yı. 46 Kɛɛ, 'kı 'lı ◻nʊ 'nyı, nyibli -bı nı 'lı, 'ʊ mu Falisi◻tumu* a nyibli 'ye mɔ, 'ʊ lee ◻nʊ dɛ a 'mʊ, -Yusu -nu. 47 -Tɛ ʊ 'wın, -ɛ -bı Nyısʊa a -cɔhlʊnpinyʊ* gbagbı, kɔ Falisi◻tumu a nyibli a 'mʊ 'hʊɛn-, ʊ kɔ 'waa nyibli gbagbı 'hʊɛn-, ʊ da -gbolugbo, ʊ wɛn: «-Bı' -a di 'kı nu 'lı, -ɛ nu◻o, nyiblo -bʊ, ɛ ni ◻wlılɛkɛɛ-tɛblı -hʊɔhʊı? 48 'Bʊ mɔ, ◻ba -ha◻a mɛ lɛ, bʊ 'tıɛ yı◻ı 'lu -mɔ nı gbɛ, nyibli a pɛpɛ di kuo ◻nɛ ◻wlʊ yı, 'tı- Romakʊɛ a nyibli gbagbı 'mʊ di, ʊ 'mʊ -a mʊ gbatı klɛ -ha, -a mʊ -bʊ, -ʊ mɔ Nyısʊa a 'kagbaʊ -bʊ, kɔ -aan dakɔ a nyibli gbagbı.» 49 'Kı 'lı ◻nʊ 'nyı, nyiblo -mʊ', -ɛ mɔ la 'yrʊ a 'mʊ bʊ, 'a -cɔhlʊnpinyʊ a nyiblo gbagbʊ, ɛ wɛn: «A 'yı ◻dedede a lɛyuyruo -kɔ. 50 ◻Bı ɛ 'yı -tɛɛ -nu, 'kı nyiblo nı -do, 'bʊ 'kʊ, 'kı 'ʊ -aan dakɔ a pɛpɛ a -ta', 'ɛ -hi 'ʊ -aan dakɔ a pɛpɛ a 'mʊ bʊ -wɛ bʊ?» 51 Sɛyı-sɛyı, win a 'mʊ, ɛ -pʊ, ɛ 'yı 'a dıɔnʊ a 'lulɛ-hihie 'pa-. Kɛɛ, -tɛ ɛ mɔ 'yrʊ a 'mʊ, 'a -cɔhlʊnpinyʊ a nyiblo gbagbʊ, -ɛ nɔ- kɔ -tı Nyısʊa 'ɛ ◻tu◻o win a 'mʊ wlɔn, 'ɛ hlɛ◻ɛ, -ɛ mɔ, -Yusu di 'nı 'kʊ, 'kı 'ʊ -Juukʊɛ a dakɔ a pɛpɛ a -ta'. 52 Kɛɛ, ɛ 'yı 'ʊ -Juukʊɛ nı -do a -ta' 'pa-, ɛ 'nı 'kʊ◻ʊ nı. Kɛɛ, ɛ di 'nı 'kʊ, 'kı 'ʊ Nyısʊa a 'yonʊ a pɛpɛ, -ʊ 'hɛɛn 'blʊgbı kı bʊ a -ta', -Yusu a 'mʊ, ɛ 'mʊ ◻nʊ lɛ 'kukue -nı, ʊ 'mʊ dɛ nı -do -hɛ.

53 Kʊɛ 'ʊ -nyrɔwɔ a 'mʊ 'yie bʊ, -Juukʊɛ a ye'nanyʊ -yra◻a nı, 'kı bʊ 'la -Yusu. 54 Dɛ a 'mʊ, ɛ nu◻o nı, -Yusu 'nı -pa◻a la, 'kı 'lı nyibli 'nyı lɛ de, 'kı 'lı -Juukʊɛ a 'blʊgba 'kwli. -Ɛ -bı ɛ kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʊɛn-, 'kı ʊ mu 'lı 'dıɔ -mʊ', ʊ dɛɛ Eflaimʊ 'kwli, 'ʊ -hii 'lı -nyrɔwı -hʊɔhʊı. 'Kı 'lı Eflaimʊ a 'mʊ ke', -tʊtʊkʊtıɔ ◻dʊ nı 'lı, nyiblo

dʊ 'ɛ 'yı 'lı kı 'ti.
55 -Juukʊɛ a lɛ'mimle -mʊ', ʊ dɛɛ Pakı, 'a ti 'mʊɛ yrɛ. 'Tı- lɛ'mimle a 'mʊ, ɛ 'mʊ 'ʊ nyre, 'blʊgba a 'mʊ, 'a nyibli -hʊɔhʊı mu 'lı Jrusrɛdıɔ 'kwli, -ɛ die nu, dɛ -mʊ', ʊ kɔ bʊ nu, 'tı- ʊ 'mʊ 'ʊ yı 'sii -nı, 'kı 'ʊ Nyısʊa ye', ʊ 'mʊʊ nu, 'tı- ʊ 'mʊ lɛ 'mle. 56 Nyibli a 'mʊ, ʊ mʊɛ -Yusu lɛ. -Tɛ ʊ nı 'lı Nyısʊa a 'kagbaʊ a -yaa 'kwli, -ɛ -bı ʊ -tʊa 'ʊ lɛ'bɛtilɛ, ʊ wɛn: «Bı 'aan wlı wɛn 'nı, ɛ di lɛ'mimle kı 'nı di?»
57 Nyısʊa a -cɔhlʊnpinyʊ gbagbı kɔ Falisitumu a nyibli hla la a nı, -ɛ mɔ, 'bʊ mɔ, nyiblo dʊ 'bʊ yi 'ʊ -tıtɛ -mʊ', -Yusu nı 'ʊ, -ɛ -bı bʊ lee nʊ, -ɛ die nu, ʊ 'mʊʊ klɔ.

12

-Tɛ Mari plʊ la -Yusu a bʊı -dawinni lɛ (Matie 26.6-13; Makı 14.3-9)

1 -Nyrɔwı nı hlon-do -hie 'lı, -Juukʊɛ* a lɛ'mimle -mʊ', -ɛ mɔ Pakı, ɛ 'mʊ 'ʊ nyre, 'kı -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʊɛn-, ʊ mu 'lı Betanidıɔ 'kwli. 'Kı 'lı 'dıɔ a 'mʊ 'kwli, 'kı nyiblo -mʊ', -ɛ mɔ Lasa, ɛ 'ti 'lı. Lasa a 'mʊ, ɛ nɔ- -Yusu -ha mɔ 'lı 'kʊkʊnyibli 'nyı, ɛ -ha mɔ 'klɔ. Lasa a 'mʊ, ɛ kɔ 'a 'dıayı nyrɔyo nı 'hʊɛn, Matı kɔ Mari 'hʊɛn-, ʊ nʊ- kɔ -mɔ ɛ mu 'lı. 2 -Tɛ ɛ nyre 'ʊ, -ɛ -bı ʊ pie nɛ nı, Matı 'ɛ -ha 'lı -Yusu a diidɛ. Lasa kɔ nyibli -bı, ʊ kɔ -Yusu 'hʊɛn-, nʊ- yı diidɛ a 'mʊ di.
3 Bʊ yı 'kı dɛ nı di, -ɛ -bı Mari 'du -dawinniyrıɛ ye'. -Dawinni a 'mʊ, ɛ pı die dıakı. -Tɛ ɛ 'duo ye', -ɛ -bı ɛ plʊʊ -Yusu a bʊı lɛ, 'ɛ nu 'a dıɔnʊ a 'lunyapli, 'ɛ 'hran -Yusu a bʊı lɛ, -dawinni a hınhrʊn 'ɛ 'hɛɛn 'lı 'kayu bʊ. 4 -Tɛ Mari nu dɛ a

'mʊ, -ɛ -bɪ -Yusu a -nagbopi -bɪ, -ɛ kɔ 'nyrɛ mɔ
Judɪa Yisikalio, -ɛ di -Yusu 'a yraanyibli -jɪ' pʊ,
kɛ- ɛ pʊ: 5 «'Aa. Dɛ- kɔ -dawinni a 'mʊ a 'yɪ -plo
'lɪ? 'A 'wliyɛ -wɛ 'lɪ bʊ mɔ wɛn -kʊannunyɔ nɪ
-do a 'pɛɛwli nɪ, 'kɪ 'lɪ hɔnpʊɪ nɪ -pu 'kwli. 'Bʊ
mɔ, 'bʊ plo wɛnɛ, -a -wɛ 'lɪ -ba -nyi wɛn 'a 'wliyɛ
hɪʊɛnnyibli nɪ.» 6 Ɛ 'yɪ bɪɪ bʊ kɔ hɪʊɛnnyibli
a nyaɪ a -tɪ, bʊ nu 'pʊplɛ lɛ, kɛɛ -tɛ ɛ mɔ 'yiyrinyɔ
a -tɪ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ ni 'pʊplɛ lɛ. Ɛ mɔ han-tɪ, ɛ
nɔ- tui 'waa 'wli blɛ, kɛɛ, 'wli a 'mʊ, ɛ tui blɛ, ɛ
kla 'a 'yiyri-tɪ. 7 -Ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ, 'ɛ -hɪhɪɛɛ
klɛ, ɛ wɛn: «-Haa mɛ lɛ. Dɛ ʊ kɔ bʊ nu wɛn
-nyrɔwɔ -mʊ', -ɛ kɔ 'kwli 'n di wɛn 'ʊ 'kʊʊ -nɪ, ʊ
di wɛn 'ʊ 'mʊ 'ʊ -haa -nɪ, dɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- ɛ -nu
-dodo. 8 Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, hɪʊɛnnyibli 'tɪɛ di
'nɛ- 'a mʊ 'nyɪ nɪ. Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, ti 'n di 'nɛ- 'a mʊ
'nyɪ -hii -nɪ, ɛ 'yɪ -hʊ.»

-Juukʊɛ a nyibli gbagbɪ -hʊɛ bʊ 'la Lasa -wɛ*

9 Ti nɪ -do a 'mʊ 'yri, 'kɪ -Juukʊɛ -hʊɔhʊɪ 'wɪɪn
'ʊ, -ɛ mɔ, 'kɪ -Yusu nɪ 'lɪ Betanidɪɔ 'kwli. Ɛ nɔ- mɔ
bʊ mu 'lɪ. Ɛ 'yɪ -Yusu a 'yiye-tɪ nɪ -do a -tɪ 'pa-, ʊ
'yɪ 'lɪ -mu. Kɛɛ, ʊ mu 'lɪ nɪ -wɛ, -ɛ diɛ nu, Lasa
-mʊ', -Yusu -ha mɔ 'lɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ, ɛ -ha mɔ
'klɔ, ʊ 'mʊʊ 'ye. 10 -Ɛ -bɪ Nyɪsʊa a -cɔhlʊnpinyʊ*
gbagbɪ -yraa nɪ, 'kɪ bʊ 'la Lasa -wɛ, 11 -ɛ nuo, ɛ
nɔ- kɔ -tɪ, -Juukʊɛ -hʊɔhʊɪ 'ʊ kuo -Yusu wlʊ yɪ,
'ʊ 'kee nyibli gbagbɪ a 'mʊ, 'waa -mɔnɪna.

-Tɛ -Yusu 'ya la Jrusrɛdɪɔ 'kwli
(Matie 21.1-11; Makɪ 11.1-11; Luku 19.28-40)

12 -Tɛ -nyrɛ -nyɛ, -ɛ -bɪ nyibli -mʊ', -ʊ di Pakɪ a
lɛ'mimle kɪ, ʊ 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu di di Jrusrɛdɪɔ
'kwli. 13 -Tɛ ʊ 'wɪn 'kɪ, -ɛ -bɪ ʊ 'bɛ yohran, 'ʊ 'bleɛ

kʋa lɛ, 'ʋ ꞉tɪ 'dɪɔ, 'ʋ mu -Yusu ye' 'bɛ mɔ. Kɛ- ʋ pɪ, 'ʋ 'yɛɛ 'lɪ win, ʋ wɛn: «-Na 'wio, -mɔ -mʋ', -ɛ yɪ 'lɪ di, 'kɪ 'lɪ Kʋkɔnyɔ a 'nyrɛ 'kwli. Nyɪsʋa bʋ nu -mʋ ꞉haandɛ -mɔ. Ba 'ye Yisraɛkʋɛ a bodɪɔ, -ɛ yɪ 'lɪ di. Ba 'de -ba pʋ꞉ʋ 'nyrɛ lɛ.» 14 'Kasrayu ꞉dʋ nɪ 'ʋ. Ɛ nɔ- kɔ kɪ -Yusu 'ya 'ʋ, ꞉wɪ yɪ, -tɛ -mʋ', Nyɪsʋacrɪɛn nu la 'a hɪhla, -ɛ mɔ:

15 «Sion* (Jrusrɛ) a nyibli,
a 'nɪ 'pie 'lɪ hʋannʋ.
Ba 'ye kɛ,
'aan bodɪɔ, nɔ- yɪ 'lɪ di.
'Kɪ ɛ nɪ 'ʋ 'kasrayu kɪ.»

16 Ti a 'mʋ 'yri, -tɛblɪ -mʋ', -Yusu kɔ nyibli -mʋ' 'hʋɛn-, ʋ ni, 'a -nagbopʋ* 'nɪ -yru꞉o la꞉a' lɛ. Kɛɛ, ti -mʋ' -kɔ 'yri -Yusu mu 'lɪ yakɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ -tɪ a 'yi'bʋalɛ 'kwli, 'tɪ- 'ɛ bi 'lɪ ꞉nʋ 'kwli, -ɛ mɔ, -tɪ a -tɛɛ ꞉nɪɔ, -tɛ -mʋ', Nyɪsʋacrɪɛn nu la 'a hɪhla, kɛ-nyibli -mʋ', ʋ ni la 'a nunuo.

17 -Tɛ -Yusu lee mɔ Lasa, 'kɪ bʋ 'hrɪ mɔ 'klɔ, bʋ -hɔn mɔ 'lɪ 'dabio 'kwli, nyibli -hʋɔhʋɪ 'ye mɔ dɛ a 'mʋ nɪ, 'ʋ mu mɔ, 'ʋ lee mɔ nyibli -bɪ lɛ dɛ a 'mʋ, -Yusu -nu. 18 Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, nyibli -nɪ wɛn, 'ʋ di꞉e ye' 'bɛ mɔ, -kɔtɪ ʋ 'wɪn mɔ nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu nu mɔ ꞉wlɪlɛkɛɛ-tɛblɪ a 'mʋ nɪ. 19 -Ɛ -bɪ Falisi꞉tumu* a nyibli -mʋ', -ʋ nɪ 'ʋ, ʋ nʋ- -mɔ -bɪ, kɛ- ʋ pɪ, 'ʋ yɪ 'lɪ lɛ 'pʋplɛ -nɪ, ʋ wɛn: «-A yɪ꞉ɪ 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, nyiblo -bʋ, ɛ -hi -a mʋ wlɔn. Nyibli a pɛpɛ yɪ kʋɛ꞉ɛ ꞉wien.»

Glɛkɪkʋɛ -bɪ -hʋɛ bʋ yi wɛn -Yusu

20 -Juukʋɛ a lɛ'mimle a 'mʋ a ti 'yri, nyibli -mʋ', -ʋ mu 'lɪ Jrusrɛdɪɔ 'kwli, -ʋ mu Nyɪsʋa da mɔ, 'kɪ 'lɪ ꞉nʋ 'nyɪ, Glɛkɪkʋɛ nɪ 'lɪ. 21 Nyibli a 'mʋ, ʋ nʋ-

mu 'ʊ -Yusu a -nagbopi* Filipʊ 'hʊı. 'Kı ɛ kɔ 'lı Bɛtısaida, -ɛ mɔ Galileblʊgba a 'dıɔ -bı, ʊ wɛn: «Nyıbɛyu, -a -hʊɛ -ba yi wɛn -Yusu.» 22 Ɛ nɔ- mɔ Filipʊ a 'mʊ, bʊ mu, bʊ lee nɛ 'a 'bı Adre, 'tı- ʊ nı 'hʊɛn a 'mʊ, 'ʊ bibi kı, 'ʊ -mu, 'ʊ lee -Yusu. 23 -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «Ti nyre 'ʊ nı, 'kı 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, Nyısʊa bʊ -nyi 'mʊ -tı a 'yi'bʊalɛ. 24 Bʊ pʊʊ -kʊbʊyɛ a dɛ yı. -Kʊbʊyɛ 'bʊ 'yı -tʊtʊ lɛ -hrɛn, ɛ 'yı 'lıı 'lı -wɛ, bʊ mı, kɔ, ɛ 'yı 'lıı 'lı -wɛ, bʊ pʊ blʊ, kɛɛ, ɛ nı -do di 'ʊ nı. Kɛɛ, 'bʊ mɔ, 'bʊ -hrɛn -tʊtʊ lɛ, ɛ di 'nı mı, ɛ 'mʊ blʊ pʊ. -Kʊbʊ a 'mʊ, 'a mımıı 'wı- 'kʊkʊʊ yı. 'Na 'mumu, 'n 'wı- -kʊbʊyɛ yı. 'N kɔ bʊ 'kʊ, -ɛ diʊe nu, nyibli -hʊɔhʊı 'mʊ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nı -wɛ 'lı kɔ. 25 -Ɛ -bı nyiblo 'bʊ 'yı -mɔ -wɛ, bʊ 'kʊ, 'na wlʊ a yıkuolɛ a -tı, ɛ 'yı 'lıı 'lı -wɛ, bʊ kɔ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nı -wɛ 'lı. Kɛɛ, nyiblo 'bʊ -wɛ -mɔ, 'kı bʊ 'kʊ, -tɛ ɛ mɔ 'na nyiblo a -tı, ɛ di kɔ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nı -wɛ 'lı. 26 'Bʊ mɔ, nyiblo 'bʊ -hʊɛ, bʊ nu 'na -kʊan, -ɛ -bı ɛ blɛɛ yı, bʊ na 'mʊ -mɔ, 'a -nɛ -tıtɛ, 'n di 'ʊ mu, ɛ kɔ bʊ mu 'ʊ -wɛ, 'ye bıı ɛ mɔ 'lı 'kʊʊlɛ'. 'A -nɛ nyiblo, 'bʊ yı 'na -kʊan nı ni, 'na 'Baı Nyısʊa, nɔ- diʊe -tı a 'yi'bʊalɛ -nyi.»

-Yusu hla 'a 'kʊkʊʊ a -tı

27 «-Tɛ ti nɛ -bʊ, 'na -hihiu hlɔɔ 'mʊ -mɔ lɛ. -Bı' 'n di 'kı 'na 'Baı yı pʊ 'lı? Bı kɛ- bʊ pʊ: 'Na 'Baı Nyısʊa o, nuʊo, hıʊɛn'yeti, -ɛ di 'lı di, bʊ hlɔɔ 'mʊ -mɔ lɛ. 'Ʊʊn-, 'nı -pʊʊ lɛ nı, -ɛ nuʊo, hıʊɛn'yeti a 'mʊ, nɔ- 'mʊ 'lı wlɔn -naa -nı, ɛ nɔ- kɔ -tı, 'nı di 'nɛ- 'klɔ -bʊ kı. 28 Kɛ- 'n di pʊ: 'Na 'Baı o, nuʊo, -na -tı bʊ 'bʊa 'yi.» Bʊ pʊ 'kı lɛ, -ɛ -bı Nyısʊa a win -hɔn 'lı yakɔ 'kwli, 'ɛ pı lɛ: «'N

-wɛ 'a nunuo -mɔ, 'na -tɪ 'ɛ 'bʊa 'yi, kɛɛ, 'n kɔ □bʊ
nu□o de.»
29 Nyibli -mʊ', -ʊ nɪ 'ʊ, ʊ 'wɪn win a 'mʊ nɪ,
ʊ wɛn: «Yakɔ, -ɛ □ma.» -Ʊ -bɪ wɛn: «Nyɪsʊa a
lɛlenyɔ -bɪ, -ɛ yɪ 'plɛ.» 30 Kɛɛ, -Yusu wɛn: «Ɛ 'yɪ
'na -tɪ 'pa-, win a 'mʊ, ɛ 'yɪ -pɪɪ -nɪ, 'a mʊ kɔ
-tɪ □nɪɔ. 31 Ti -bʊ, -ɛ kɔ 'yri Nyɪsʊa di 'ʊ 'klɔ a
nyibli -bati lɛ -pʊʊ -nɪ, ɛ nyre 'ʊ nɪ. -Tɛ ti nɛ -bʊ,
Nyɪsʊa di 'klɔ -bʊ, 'a nyiblo gbagbʊ Satan lɛ 'nɪ
bla. 32 'Mɔ -bɪ, ti -mʊ' -kɔ 'yri ʊ di 'ʊ 'mʊ ye' 'duu
-nɪ, 'kɪ 'ʊ tugbɛ 'yie, 'mʊ -tʊtʊ -mɔ lɛ -hlɔɔ -nɪ, ti
a 'mʊ 'yri, 'n di□e 'nɪ nu, nyibli a pɛpɛ 'mʊ 'mʊ
lɛ 'mʊɛ -nɪ.» 33 'Kʊkʊʊdʊ -mʊ', ɛ di la 'kʊ, ɛ nɔ- ɛ
□hɛn 'nyrɛ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ nu 'pʊplɛ lɛ.
34 -Ɛ -bɪ kɛ- nyibli -mʊ', ʊ pɪ□ɪ yɪ, ʊ wɛn: «'Kɪ
'lɪ Nyɪsʊa a tetecrɪɛn 'kwli, ʊ 'crɪ la 'lɪ□ɪ nɪ, -ɛ mɔ,
Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la -a mʊ yɪ ya,
ɛ di hie 'klɔ. Dɛ- kɔ -tɪ, -mɔ -bɪ, □nɪ pɪ lɛ, -ɛ mɔ,
nyiblo -mʊ', -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, ʊ di
'du□o ye', 'kɪ 'ʊ tugbɛ 'yie, ɛ 'mʊ -tʊtʊ -mɔ lɛ -hlɔɔ
-nɪ? Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ɛ mɔ 'kɪ -tonyibli a pɛpɛ a
Nyiblo 'lɪ?» 35 -Ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ □nʊ yɪ, ɛ wɛn:
«-Nyrɛ 'tɪɛ di 'nɛ- 'a mʊ 'nyɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ ti gbi 'kwli.
-Tɛ -nyrɛ a 'mʊ, ɛ 'tɪɛ nɪ 'nɛ- 'a mʊ 'nyɪ, 'kɪ ba
na□a 'mʊ, -ɛ di□e nu, halɔ 'nɪ □ha 'a mʊ bʊ □hu,
-kɔtɪ nyiblo -mʊ', -ɛ nɛɛ halɔ 'nyɪ, -tɪtɛ -mʊ', ɛ mi
'ʊ, ɛ 'yɪ 'ʊ -yi. 36 'A -tɪ, -tɛ -nyrɛ 'tɪɛ nɪ 'nɛ- 'a mʊ
'nyɪ, ba kuo □nɛ □wlʊ yɪ, -ɛ di□e nu, a 'mʊ nyibli
-mʊ' pa, -ʊ nɛɛ -nyrɛ'.»

-Juukʊɛ 'yɪ -Yusu □wlʊ yɪ -kuo -nɪ*

-Tɛ -Yusu -wɛ -tɪ a 'mʊ, 'a hɪhla -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ
hlɔɔ □nʊ -mɔ lɛ, 'ɛ -hli □nʊ 'yi kɪ. 37 Ɛ mɔ □han-tɪ,

'ɛ nu ꞉wlılɛkɛɛ-tɛblı, 'ʊ -hʊ, kɛɛ, nyibli 'yı꞉ı ꞉wlʊ
yı -kuo -nı. 38 Dɛ a 'mʊ, ɛ mu 'lu -mɔ, -ɛ di꞉e nu,
-tı -mʊ', Nyısʊa a winwlɔn-hanyɔ Esai hla la, ɛ
'mʊ -nue -nı. -Tı a 'mʊ, Esai hla la, ɛ nɔ- -bʊ:
«Nyısʊa o, -tı -bʊ, -a hlɛ,
nyiblo a 'dı -bı, -ɛ pʊ꞉ʊ ꞉han-tı 'lı?
Nyiblo a 'dı -bı, -ɛ yru -na 'klıkınınıı 'lı?
Ɛ 'yı 'a nyiblo ꞉dʊ -kɔ.»
39 -Tı -bʊ, -kɔtı 'kı ʊ 'yı 'lı꞉ı 'lı -wɛ, bʊ kuo -Yusu
꞉wlʊ yı, Esai a 'mʊ, ɛ hla꞉a nı. Kɛ- ɛ pʊ:
40 «Nyısʊa nu꞉o nı, 'waa 'yii 'ɛ 'dɔ,
-ɛ di꞉e nu, ʊ 'nı ꞉ha dɛ lɛ yru,
kɔ, 'ɛ nu꞉o, 'waa ꞉wlı 'ɛ 'gboklo -nı,
-ɛ di꞉e nu, ʊ 'nı ꞉ha -tı' lɛ yru.
Ɛ mɔ ꞉han-tı, 'bʊ mɔ, 'bʊ yı wɛn -tı' lɛ nı yrui,
ʊ di 'mʊɛ wɛn꞉ɛ yrɛ,
-ɛ di꞉e nu, ɛ 'mʊ wɛn ꞉nʊ wa.»
41 Esai a 'mʊ, ɛ hla -tı a 'mʊ nı, -kɔtı ɛ 'ye la -Yusu
a -tı a 'yi'bʊalɛ nı, 'ɛ hla la -Yusu a 'mʊ, 'a -tı.
42 Ɛ mɔ ꞉han-tı Esai 'ɛ nu hihle lɛ, kɛɛ -Juukʊɛ a
ye'nanyʊ -hʊɔhʊı, ʊ kuo -Yusu ꞉wlʊ yı -wɛ. Kɛɛ,
ʊ 'yı꞉ı -hla, 'kı 'ʊ nyibli ye', -ɛ nu꞉o, ʊ yı pie
Falisi꞉tumu* a nyibli a hʊannʊ, -kɔtı 'bʊ 'wın,
ʊ di bla ꞉nʊ lɛ, 'kı 'lı Nyısʊa a 'kayo a pɛpɛ blɛ.
43 Ʊ -hʊɛ꞉ɛ nı, nyibli bʊ 'yaa 'lı 'waa 'nyrɛ, 'ɛ -hi
'ʊ Nyısʊa bʊ 'yaa 'lı 'waa 'nyrɛ.

Nyibli -mʊ', -ʊ 'yɛ nı pʊ -Yusu a win nʊa yı bʊ,
nʊ- -bati di klɔ

44 -Ɛ -bı -Yusu 'yɛɛ 'lı win, 'ɛ yı nyibli -lee -nı,
ɛ wɛn: «Nyiblo 'bʊ nı 'ʊ, 'bʊ kuo 'mʊ ꞉wlʊ yı,
ɛ 'yı 'mɔ nı -do 'pa-, ɛ 'yı 'mʊ ꞉wlʊ yı -kuo -nı,
kɛɛ, 'na 'Baı -mʊ', -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ 'klɔ -bʊ kı, ɛ nɔ-

ɛ kuo ɓwlʊ yɪ -wɛ. 45 Nyiblo 'bʊ 'ye 'mʊ, -ɛ -bɪ
ɛ 'ye 'na 'Baɪ -mʊ' nɪ -wɛ, -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ 'klɔ kɪ.
46 'N di 'nɛ- 'klɔ -bʊ kɪ nɪ, ɓwɪ yɪ -nyrɛ, -ɛ diɓe
nu, 'a -nɛ nyiblo 'bʊ kuo 'mʊ ɓwlʊ yɪ, ɛ 'nɪ ɓha
'lɪ halɔ 'nyɪ nɪ. 47 Nyiblo 'bʊ yɪ 'na win nɪ 'wɪn,
'tɪ- bʊ 'yɛ nɪ ɓtuu 'ʊ win a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'mɔ 'pa-, 'nɪ
-pʊʊɓʊ lɪɓɪ -bati lɛ nɪ, -kɔtɪ 'mɔ -bɪ, 'n di nɪ, 'kɪ
ɓbʊ wa nyibli. 'N 'yɪ -di, 'kɪ ɓbʊ pʊʊ nyibli -bati
lɛ. 48 Nyiblo 'bʊ hɪa 'mʊ yɪ, kɔ, 'bʊ 'yɛ nɪ pʊ 'mʊ
nʊa yɪ bʊ, -ɛ -bɪ 'kɪ 'lɪ lɛ'bɔɔ-nyrɔwɔ 'kwli, -bati
diɓe 'nɪ klɔ, -tɛ ɛ 'yɪ 'na win nʊa yɪ bʊ -pʊ a -tɪ.
49 Ɛ mɔ ɓhan-tɪ, ɛ 'yɪ 'lɪ 'mɔ nɪ -do a 'klɪ 'kwli 'pa-,
'n 'yɪ 'lɪ -tɔɔ -nɪ, kɛɛ, 'na 'Baɪ -mʊ', -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ
'klɔ kɪ, nɔ- lee 'mʊ -tɪ -mʊ', 'n kɔ ɓbʊ tɔɔ -nɪ. 50 'N
yiɓe nɪ, -ɛ mɔ, -tɪ -mʊ', ɛ -hʊɛ ɓbʊ tɔɔ nyibli, nɔ-
niɓe, nyibli 'ʊ kʊɛ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ
'lɪ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, -tɪ nɪ -do -mʊ', 'na 'Baɪ lee 'mʊ
ɓbʊ tɔɔ nyibli, ɛ nɪ -do, nɔ- 'n tʊɛ ɓnʊ.»

13

-Tɛ -Yusu yra la 'a -nagbopʊ a bʊɪ lɛ*

1 Ɛ hie 'lɪ -nyrɔwɔ nɪ -do, -Juukʊɛ* a lɛ'mimle,
-ɛ mɔ Pakɪ, ɛ 'mʊ 'ʊ nyre. -Yusu yiɓe nɪ, -ɛ mɔ, ti
nyre 'ʊ nɪ, 'kɪ bʊ -hɔn 'nɛ- 'klɔ -bʊ kɪ, ɛ 'mʊ 'lɪ 'a
'Baɪ Nyɪsʊa -mɔ mu. Nyibli -mʊ' -ʊ mɔ 'a nyibli,
'kɪ 'nɛ- 'klɔ -bʊ kɪ, ɛ nʊɛ ɓnʊ nɪ ti a pɛpɛ, kɔ, ɛ
'cibi 'ʊ 'waa nʊɛlɛ.
2 -Winse, 'kɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ 'hʊɛn- ʊ nɪ 'ʊ
dɛdiilɛ'. 'Tɪ- ʊ 'mʊ dɛ di, ɛ 'yɪ 'kayu a -kʊannunyɔ
ɓdʊ -kɔ, -bʊ yra ɓnʊ bʊɪ lɛ, ɓwɪ yɪ, -tɛ -Juukʊɛ
niɓe lɛ. 'Kɪ ʊ nɪ 'kɪ 'ʊ dɛdiilɛ a 'mʊ, 'kuo -hʊɪn*
a nyiblo gbagbʊ Satan, 'ɛ lee Judɪa Yisikalio, -ɛ
mɔ Simɔ a 'yu, 'kɪ bʊ pʊ -Yusu 'a yraanyibli -jɪ'.

3 -Yusu a 'mʊ, ɛ yi͡e nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa -nyi͡e 'klɪ, 'kɪ bʊ kɔɔ -tɛblɪ a pɛpɛ win kɪ, 'ɛ yi͡e -wɛ, -ɛ mɔ, 'kɪ ɛ -hɔn 'lɪ Nyɪsʊa -mɔ, kɔ, ɛ 'mʊ -mɔ ͡hɪan, ɛ 'mʊ 'lɪ͡ɪ -mɔ mu. 4 ͡Han-tɪ, 'ɛ yi -tɛblɪ a pɛpɛ a 'mʊ, kɛɛ, ɛ 'du ye', 'ɛ -hɛ a 'luyɪwlawlʊ, 'ɛ 'du -pledanʊ ye', 'ɛ mʊa͡a -gbɪ kɪ bʊ, 5 'ɛ pʊ 'lɪ 'nie 'pɔlʊ 'kwli, 'ɛ -tʊa 'a -nagbopʊ a bʊɪ a lɛyɪyra. 'Bʊ yra 'a -nagbopi -bɪ a bʊɪ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ kɔ bʊ nu -pledanʊ a 'mʊ, ɛ mʊa wɛn -gbɪ kɪ bʊ, bʊ 'hran 'a bʊɪ lɛ. 6 Nɔ- ɛ nu -nunu, 'ɛ nyre 'ʊ Simɔ Piɛlɪ 'hʊɪ. -Tɛ ɛ nyre 'kɪ 'ʊ͡ʊ 'hʊɪ, -ɛ -bɪ Simɔ Piɛlɪ wɛn: «Kʊkɔnyɔ, ͡bɪ ͡mʊ 'na bʊɪ lɛ yra?» 7 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Dɛ -bʊ, 'n ni, -tɛ ti nɛ -bʊ, ͡nɪ -yru͡o 'lɪ͡ɪ' lɛ, kɛɛ, 'kɪ 'lɪ ye' 'kɪ -di 'lɪ͡ɪ' lɛ -yruu -nɪ.» 8 -Ɛ -bɪ Piɛlɪ wɛn: «'Klɔ a 'klɔ, ͡nɪ -yra͡a 'na bʊɪ lɛ nɪ.» -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «'Bʊ mɔ, 'nɪ 'yɪ -na bʊɪ lɛ -yra, ͡nɪ -mɔ͡ɔ 'na nyiblo nɪ de.» 9 -Ɛ -bɪ Simɔ Piɛlɪ wɛn: «'Bʊ mɔ 'kɪ 'a -tɪ, ɛ 'nɪ 'mɔɔ 'lɪ 'na bʊɪ nɪ -do, kɛɛ, yra 'mʊ ͡jrɛ, -bʊ yra 'na 'lu lɛ -wɛ.» 10 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Nyiblo 'bʊ -ple, 'bʊ na lɛ dɛ gbe, ɛ 'nɪ -ple͡e 'kɪ nɪ de, 'bʊ 'yɪ bʊ yra bʊɪ lɛ nɪ -do 'pa-, -ɛ nu͡o, ɛ 'wʊ 'lɪ nɪ -tɛɛ. 'A mʊ -mɔ -bɪ, a 'wʊ 'lɪ nɪ. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'aan pɛpɛ 'pa-, a 'yɪ 'lɪ 'wʊ.» Ɛ 'wɪ yɪ, 'waa yɪ'siilɛ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa yɪ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ -Yusu ͡hɛn 'nyrɛ. 11 Ɛ yi nyiblo -mʊ', -ɛ di͡e 'a yraanyibli -jɪ' pʊ nɪ, 'kɪ 'lɪ ͡nʊ 'nyɪ. Nɔ- nu͡o, 'ɛ pʊ lɛ: «Ɛ 'yɪ 'aan pɛpɛ 'pa-, a 'yɪ 'lɪ 'wʊ.»

12 -Tɛ ɛ -wɛ 'waa bʊɪ a lɛyɪyra -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ pʊ 'a 'luyɪwlawlʊ nɪ, 'ɛ nɪ bʊ de, 'kɪ 'ʊ dɛdi-tuo nɪ -do a 'mʊ kɪ, ɛ wɛn: «Dɛ -bʊ, 'n nu 'a mʊ -mɔ, dɛ, -ɛ ͡hɛn 'nyrɛ, ͡bɪ a yru͡o' lɛ? 13 'Ba yɪ 'mʊ nɪ dɛ, kɛ- a pɪ: Tɔɔnyɔ, kɔ Kʊkɔnyɔ 'hʊɛn-. 'Tɪ- 'ɛ mɔ ͡han-tɪ, 'nɪ mɔ͡ɔ. 14 'A -tɪ o, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ 'aan

Tɔɔnyɔ kɔ 'aan Kʊkɔnyɔ 'hʊɛn-, -tɛ 'n □tɪɔ 'lɪ 'na
dɪɔnʊ, 'nɪ yra 'a mʊ bʊɪ lɛ, 'a -tɪ, 'aan 'mumu, ba
□tɪɔ 'lɪ 'aan dɪɔnʊ -wɛ, nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, ɛ 'mʊ 'a
'bɪ a bʊɪ lɛ yra. 15 'N tɔɔ nɛ 'a mɔ□ɔ nɪ, -ɛ mɔ,
'n □tɪɔ 'lɪ 'na dɪɔnʊ nɪ, 'nɪ -hɛ 'aan lɛleyu, -ɛ di□e
nu, dɛ -bʊ, 'n nu 'a mʊ -mɔ, a 'mʊ□ʊ nu -wɛ, 'kɪ 'lɪ
'a mʊ 'nyɪ. 16 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -kʊannunyɔ
□dʊ 'yɪ 'ʊ 'a nyiblo gbagbʊ 'lu yɪ -nɪ, mɔ, lɛleyu
'yɪ 'ʊ nyiblo -mʊ', -ɛ yɪ 'ʊ□ʊ -tɪtɛ lɛ tɛ 'lu yɪ -nɪ.
17 'A -tɪ o, a yi 'kɪ□ɪ nɪ. 'Bʊ mɔ, 'ba yɪ□ɪ nɪ ni, a di
kɔ plɔ a bleelɛ.

18 Ɛ 'yɪ 'aan pɛpɛ 'pa-, 'n 'yɪ 'a mʊ 'nyrɛ □hɛn.
Nyibli -mʊ', 'n -ha 'lɪ, 'kɪ -bʊ na 'mʊ -mɔ, 'n yi □nʊ
nɪ. Kɛɛ, -tɪ -mʊ', ʊ 'crɪɪ la 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli,
ɛ blɛɛ yɪ, bʊ mu 'lu -mɔ. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ:
Nyiblo -bʊ, -ɛ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a 'nyrɛ 'lɪ 'pɔlʊ nɪ
-do dabʊ 'kwli, ɛ nɔ- -hɛ 'na yraanyɔ. 19 'N hlɛ 'a
mɔ□ɔ yɪ nɪ -dodo, 'tɪ- ɛ 'mʊ 'ʊ nyre, -ɛ di□e nu, ti
-mʊ' -kɔ 'yri ɛ di 'ʊ nyre, a 'mʊ 'mʊ □wlʊ yɪ -kuo
-nɪ, -ɛ mɔ, 'mɔ -mɔ nyiblo -mʊ', Nyɪsʊa lee 'nɛ-
-tʊtʊ kɪ. 20 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ,
'bʊ 'ble 'na lɛleyu kʊa, ɛ 'wɪ yɪ, 'mɔ ɛ 'ble kʊa. Kɔ,
nyiblo 'bʊ 'ble 'mʊ kʊa, ɛ 'wɪ yɪ, 'na 'Baɪ Nyɪsʊa,
-ɛ tɛ 'nɛ- 'mʊ, nɔ- ɛ 'ble kʊa.»

-Yusu wɛn 'nɪ, Judɪa, nɔ- di□e 'a yraanyibli -jɪ' pʊ

(Matie 26.20-25; Makɪ 14.17-21; Luku 22.21-23)

21 'Tɪ- -Yusu 'mʊ win a 'mʊ pʊ mɔ mu, -ɛ -bɪ 'a
□wlʊ 'mʊɛ bʊ dɪakɪ. Ɛ 'yɪ 'a -nagbopʊ* □dedede
'yi kɪ -hlii -nɪ, kɛ- ɛ pɪ □nʊ yɪ, ɛ wɛn: «'N yɪ
'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, nyiblo nɪ 'nɛ- 'a mʊ 'nyɪ. Ɛ
nɔ- di 'mʊ 'na yraanyibli -jɪ' pʊ, -ʊ □mʊɛ 'na 'lɪla

lɛ.» 22 -Ɛ -bɪ ʊ -tʊa 'lɪ 'yilɛtɪtalɛ. Nyiblo a 'dɪ -bɪ
-Yusu bʊ di 'nyrɛ ▯hɛn, 'kɪ 'lɪ ▯nʊ 'nyɪ, ʊ 'yɪ▯ɪ -yi.
23 -Nagbopi -bɪ nɪ 'ʊ, -Yusu -nʊɛ -nɪ -tɛɛ. Nɔ- nɪ 'ʊ
-Yusu 'hʊɪ bʊ. 24 Ɛ nɔ- Simɔ Piɛlɪ nu -jie, ɛ lee -nɪ,
bʊ 'bɛti -Yusu, nyiblo a 'dɪ -bɪ -Yusu ▯hɛn 'nyrɛ,
25 -nagbopi a 'mʊ 'ɛ hlee 'lɪ -Yusu nʊa', 'ɛ 'bɛti▯e,
ɛ wɛn: «Kʊkɔnyɔ, nyiblo a 'dɪ -bɪ ▯hɛn 'nyrɛ 'lɪ?»
26 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «'Flɔɔkʊtɪɔ -bʊ, 'n di 'lɪ 'yanu
-mɔ 'nyra, nyiblo, 'n di▯e -nyi, nyiblo a 'mʊ, ɛ nɔ-
▯nɪɔ,» 'ɛ 'du 'flɔɔkʊtɪɔ ye', 'ɛ 'nyra 'lɪ▯ɪ 'yanu -mɔ,
'ɛ -nyi▯e Judɪa, -ɛ mɔ Simɔ Yisikalio a 'yu. 27 'Tɪ-
Judɪa 'mʊ 'flɔɔkʊtɪɔ a 'mʊ di mɔ mu, -ɛ -bɪ Satan
kɔɔ ▯nɛ win kɪ pɛpɛ. Kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ▯ɪ yɪ, ɛ wɛn:
«Pʊ 'lɪ 'klɪ lɛ, dɛ -kɔ -bʊ nu, ▯mʊ▯ʊ nu.» 28 Nyibli
a pɛpɛ -mʊ', -ʊ nɪ 'ʊ dɛdi-tuo a 'mʊ kɪ, 'waa 'yɛɛ
▯dʊ 'yɪ▯ɪ -yi, -tɪ -bʊ, -kɔtɪ -Yusu 'ɛ nu 'pʊplɛ lɛ.
29 -Tɛ Judɪa mɔ la 'kɪ 'wliblɛ▯tunyɔ, 'a -tɪ, -ʊ -bɪ
wɛn 'nɪ, -Yusu lee la▯a nɪ, 'kɪ bʊ mu la lɛ'mimle
a diidɛ -tɔ, -ʊ -bɪ wɛn 'nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu lee la▯a
nɪ, 'kɪ bʊ -ha 'lɪ 'wliyɛ, bʊ -nyi▯e ▯hɪʊɛnnyibli.
30 -Tɛ Judɪa a 'mʊ, ɛ -wɛ 'kɪ 'flɔɔkʊtɪɔ a 'mʊ lɛ, -ɛ
-bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, ɛ bi 'lɪ -patʊ', 'kɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ.

-Tɛ -Yusu -nyi la 'a -nagbopʊ tetebʊ yrayrʊ*

31 -Tɛ Judɪa bi 'kɪ 'lɪ -patʊ', -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ
'a -nagbopʊ yɪ, ɛ wɛn: «-Tɛ ti nɛ -bʊ, 'mɔ -bʊ, -ɛ
mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'na -tɪ a 'yi'bʊalɛ
di bi pepe'. 'N di▯e 'nɪ nu, nyibli 'mʊ Nyɪsʊa
a -tɪ a 'yi'bʊalɛ 'ye -wɛ. 32 'Bʊ mɔ, 'nɪ nu dɛ a
'mʊ, -ɛ -bɪ Nyɪsʊa di▯e 'nɪ nu -wɛ, nyibli 'mʊ 'na
-tɪ a 'yi'bʊalɛ 'ye. Ɛ 'tɪɛ ni▯e nɪ. Ɛ di -nyi 'mʊ
▯haanbʊnɪɪlɛ, 'kɪ 'ʊ 'a dɪɔnʊ 'hʊɪ. 33 'Na 'yonʊ
-na, ti -mʊ', 'n 'tɪɛ di 'nɛ- 'a mʊ 'hʊɪ -hi, ɛ 'yɪ 'kɪ

-hʋ de. A di ꞌmʋɔ 'mʋ lɛ. Kɛɛ, -tɪ nɪ -do -mʋ', 'n lee la -Juukʋɛ* a ye'nanyʋ, nɔ- 'n di 'a mʋ -lee -nɪ -wɛ. -Tɪ a 'mʋ, ɛ nɔ- -bʋ: -Tɪtɛ 'n mi 'lɪ, a 'yɪ 'lɪ mumuo -wɛ. 34 'N yɪ -nyi 'a mʋ tetebʋ yrayrʋ. Tetebʋ a 'mʋ, ɛ nɔ- -bʋ: Ba nʋnʋɛ -nɪ. -Tɛ 'n nu 'aan nʋɛlɛ, kɛ- ba nu, ba nʋnʋɛ -nɪ -wɛ. 35 'Bʋ mɔ, 'ba nʋnʋɛ -nɪ, -ɛ -bɪ nyibli a pɛpɛ diꞌe 'nɪ yru, -ɛ mɔ, a mɔ 'na -nagbopʋ ꞌnɪɔ.»

-Tɛ -Yusu lee la Piɛlɪ, -ɛ mɔ, Piɛlɪ di laꞌa 'nɪ hla, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪꞌɪ -yi

(Matie 26.31-35; Makɪ 14.27-31; Luku 22.31-34)

36 -Ɛ -bɪ Simɔ Piɛlɪ 'bɛtiꞌe nɪ, ɛ wɛn: «Kʋkɔnyɔ, -bɪ' -mii yɪ 'lɪ?» -Ɛ -bɪ -Yusu ꞌtuꞌo ꞌwɔn, ɛ wɛn: «-Tɛ ti nɛ -bʋ, -tɪtɛ 'n mi 'lɪ, ꞌyɪ 'lɪ 'na ꞌwienkʋkʋɛ -wɛ. Kɛɛ, ti di 'ʋ 'nɪ nyre, -ɛ kɔ 'yri -di 'ʋ 'mʋ ꞌwien -kʋɛ -nɪ.» 37 -Ɛ -bɪ Piɛlɪ wɛn: «Kʋkɔnyɔ, 'n -wɛ -mɔ, 'kɪ ꞌbʋ -ha 'na -hʋnhlʋn, 'kɪ 'ʋ -na -ta'. Dɛ- kɔ -tɪ ꞌnɪ pɪ lɛ, -ɛ mɔ, -tɛ ti nɛ -bʋ, 'n 'yɪ 'lɪ -na ꞌwienkʋkʋɛ 'lɪ -wɛ 'lɪ?» 38 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «ꞌBɪ ꞌhan-tɪ, -wɛ -mɔ, 'kɪ -bʋ -ha -na -hʋnhlʋn, 'kɪ 'ʋ 'na -ta'? 'N yɪ -mʋ 'nɪ -lee -nɪ, 'tɪ- hapɛ 'mʋ kɛ -nyrɛ da mɔ mu, -di nu 'na -mɔ-gaawɪ nɪ ta, -ɛ mɔ, ꞌyɪ 'mʋ -yi.»

14

-Yusu, nɔ- mɔ 'hru -mʋ', -ɛ mi 'lɪ Nyɪsʋa -mɔ

1 -Ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ ꞌnʋ yɪ, ɛ wɛn: «'Aan ꞌwlɪ 'nɪ 'bie 'lɪ ꞌhlɔn. Ba kuo Nyɪsʋa ꞌwlʋ yɪ, ɛ kɔ, ba kuo 'mʋ ꞌwlʋ yɪ. 2 Bʋnɪɪlɛ -hʋʋ 'lɪ 'na 'Baɪ -mɔ nɪ. 'N mi nɪ, 'mʋ 'aan bʋnɪɪlɛ -mɔ -wɛ. 'Bʋ 'yɪ wɛn -tɪ a -tɛɛ 'pa-, 'n 'yɪ wɛn 'lɪꞌɪ 'lɪ -wɛ, ꞌbʋ lee wɛn 'a mɔꞌɔ. 3 'Bʋ mɔ, 'nɪ -mu, 'nɪ -wɛ 'aan

bʊnɪılɛ -mɔ, -ɛ -bɪ 'n di 'lɪ 'nɪ di, 'mʊ 'a mʊ gba, -ɛ di□e nu, -tɪtɛ -mʊ', 'n nɪ 'ʊ, a 'mʊ 'ʊ nɪ -wɛ. 4 'Hru, nyiblo di na, 'tɪ- -tɪtɛ -mʊ', 'n nɪ 'ʊ, ɛ 'mʊ 'ʊ nyre, a yi□e nɪ.» 5 -Ɛ -bɪ kɛ- Toma pɪ□ɪ yɪ, ɛ wɛn: «Kʊkɔnyɔ o, -tɪtɛ -mʊ', -mii 'lɪ, -a 'yɪ 'lɪ -yi. -Bɪ' -a -wɛ 'lɪ -ba nu 'hru a yiyie 'lɪ?» 6 -Ɛ -bɪ -Yusu □tu□o □wɔn, ɛ wɛn: «'Na □gbɛtʊ, 'mɔ -mɔ 'hru, 'mɔ -mɔ -tɪ a -tɛɛ, kɔ, 'mɔ -mɔ 'klɔ yrayrʊ -wɛ. Ɛ 'yɪ nyiblo □dʊ -kɔ, -bʊ mu 'lɪ 'na 'Baɪ -mɔ, 'bʊ pa, 'bʊ 'yɪ 'lɪ 'mʊ 'lɪ -naa -nɪ. 7 'Bʊ mɔ, 'ba yi 'mʊ, -ɛ -bɪ a yi 'na 'Baɪ nɪ -wɛ. Kʊɛ 'kɪ mɔ bʊ, a yi□e nɪ, 'a 'ye□e -wɛ.» 8 -Ɛ -bɪ Filipʊ wɛn: «Kʊkɔnyɔ o, tɔɔ nɛ -a mʊ -na 'Baɪ. □Nɪ tɔɔ nɛ -a mɔ□ɔ, -a di kɔ plɔ a bleelɛ.» 9 -Ɛ -bɪ -Yusu □tu□o □wɔn de, ɛ wɛn: «Filipʊ o, 'mɔ -bʊ, ɛ kɔ 'a mʊ 'hʊɛn-, -ʊ -wʊnwlɛn 'hʊɪ, 'mɔ □yɪ -hʊan nɪ yi. Nyiblo 'bʊ 'ye 'mʊ, -ɛ -bɪ ɛ 'ye 'na 'Baɪ nɪ. Dɛ- kɔ -tɪ, □nɪ pɪ 'kɪ lɛ, □bʊ tɔɔ nɛ 'a mʊ 'na 'Baɪ 'lɪ? 10 □Bɪ □nɪ -pʊ□ʊ lɪ□ɪ □han-tɪ, -ɛ mɔ, 'n kɔ 'na 'Baɪ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ, -a 'wɪ- nyiblo nɪ -do yɪ. -Tɪ -bʊ, 'n yɪ 'aan pɛpɛ -lee -nɪ, ɛ 'yɪ 'na □gbɛtʊ a 'lulɛ-hihie 'pa-, kɛɛ, 'na 'Baɪ a 'lulɛ-hihie □nɪɔ. Ɛ nɔ- nɪ 'ʊ 'mʊ ke', 'ɛ nɛɛ 'lɪ 'mʊ', 'ɛ ni -kʊan. 11 -Tɪ -bʊ, 'n hlɛ, -ɛ mɔ, 'n kɔ 'na 'Baɪ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ, -a 'wɪ- nyiblo nɪ -do yɪ, ba pʊ□ʊ □han-tɪ. 'Ba 'yɪ□ɪ □han-tɪ -pʊ, 'na pʊpʊwin a -tɪ, -ɛ -bɪ ba pʊ□ʊ □han-tɪ, 'na nunu-tɛblɪ a -tɪ. 12 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, nyiblo 'bʊ 'kuo 'mʊ □wlʊ yɪ, nunu-tɛblɪ 'n ni, ɛ di□e 'nɪ nu -wɛ. 'Tɪ- 'a -nɛ nunu-tɛblɪ -mʊ', ɛ di nu, ɛ di 'ʊ 'nɛɛ 'nɪ -hi dɪakɪ, -ɛ nu□o, 'kɪ 'n mi 'lɪ 'na 'Baɪ -mɔ, -ɛ di□e nu, ɛ 'mʊ 'na nyibli -mʊ', -ʊ ni 'na -kʊan 'klɪ -nyi, ʊ 'mʊ 'na -kʊan nu. 13 -Tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', a di -hʊa, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyrɛ 'kwli, 'n di□e 'nɪ nu, -ɛ di□e nu,

'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ Nyɪsʊa a 'Yu, 'mʊ nyibli 'na 'Baɪ a -tɪ a 'yi'bʊbʊa -tɔɔ -nɪ. 14 'Bʊ mɔ, 'ba yɪ dɛ nɪ -hʊɛ, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyrɛ 'kwli, 'n di□e 'nɪ nu.»

-Tɛ -Yusu lee la 'a -nagbopʊ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa a -Hihiu* di 'ʊ □nʊ ke' 'nɪ nɪ*

15 -Ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopʊ* yɪ de, ɛ wɛn: «'Bʊ mɔ, 'ba nʊɛ 'mʊ, a di 'ʊ 'na tete 'nɪ □tuu -nɪ. 16 Ti -mʊ' -kɔ 'yri 'n di 'lɪ 'na 'Baɪ Nyɪsʊa -mɔ mu, 'n di nyaa □nɛ lɛ, 'kɪ bʊ ya 'a mʊ nyiblo -bɪ yɪ, 'kɪ 'ʊ 'na -ta'. Nyiblo a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsʊa a -Hihiu, -ɛ hlɛ -tɪ a -tɛɛ. Ɛ nɔ- di 'ʊ 'a mʊ ke' nɪ, 'a -nɛ ti, ɛ 'mʊ 'a mʊ -hɛɛ -nɪ. 17 'Klɔ kɪ a nyibli, -ʊ 'yɪ Nyɪsʊa -yi, -Hihiu a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ nɪ 'ʊ □nʊ ke', -kɔtɪ ʊ nʊ- mɔ -bɪ, ʊ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ yru□o, 'tɪ- ʊ 'nɪ -mʊɔ□ɔ lɪ 'a yiyie lɛ. 'A mʊ -mɔ -bɪ, a yi Nyɪsʊa a -Hihiu a 'mʊ nɪ, -kɔtɪ Nyɪsʊa a -Hihiu a 'mʊ, 'kɪ ɛ nɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, kɔ, ɛ 'mʊ 'ʊ 'a mʊ ke' nɪ -nyrɔwɔ □dʊ.

18 'N 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, □bʊ hie 'ʊ 'a mʊ nɪ -do bʊ. Kɛɛ, 'nɪ -mu, 'n kɔ □bʊ di 'nɛ- 'a mʊ 'nyɪ de. 19 Ti □dʊ 'yɪ 'lɪ -hie, 'klɔ kɪ a nyibli 'mʊ 'na 'yiye 'kee -nɪ. Kɛɛ, 'a mʊ -mɔ -bɪ, a di 'mʊ 'nɪ 'ye, -ɛ nu□o, 'n nɪ 'klɔ, 'aan 'mumu, a di nɪ 'klɔ -wɛ. 20 -Nyrɔwɔ a 'mʊ 'bʊ nyre 'ʊ, a di yru□o lɛ, -ɛ mɔ, 'n kɔ 'na 'Baɪ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ, -a mɔ dɛ nɪ -do, 'aan 'mumu, a kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ -wɛ, -a mɔ dɛ nɪ -do.

21 Nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, 'bʊ 'ble 'na tete kʊa, kɔ, 'bʊ yɪ 'ʊ tete a 'mʊ nɪ □tui -nɪ, nyiblo a 'mʊ, nɔ- nʊɛ 'mʊ. Nyiblo -bʊ, -ɛ nʊɛ 'mʊ, 'na 'Baɪ di□e 'nɪ -nʊɛ -nɪ -wɛ, 'na 'mumu, 'mʊ□ʊ -nʊɛ -nɪ, 'tɪ- 'mʊ□ʊ nu, ɛ 'mʊ 'mʊ yru.»

22 -Ɛ -bɪ, Judɪa -mʊ', -ɛ 'yɪ Judɪa Yisikalio 'pa-, kɛ- ɛ pɪ□ɪ yɪ, ɛ wɛn: «Kʊkɔnyɔ o, -bɪ' -nu, □nɪ pɪ

lɛ, -ɛ mɔ, -di□e 'nɪ nu, -a 'mʊ -mʊ yru, kɛɛ, □yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, -bʊ nu□o, 'klɔ kɪ a nyibli bʊ yru -mʊ?» 23 -Ɛ -bɪ -Yusu □tu□o □wɔn, ɛ wɛn: «Nyiblo 'bʊ nʊɛ 'mʊ, ɛ kɔ, -tɪ -bʊ, 'n di□e -lee -nɪ, 'bʊ yɪ 'ʊ□ʊ nɪ □tui -nɪ, 'n di□e 'nɪ nu, nyiblo a 'mʊ, ɛ 'mʊ 'mʊ yru. -Ɛ -bɪ 'na 'Baɪ di□e 'nɪ -nʊɛ -nɪ, 'tɪ- 'na 'Baɪ a 'mʊ, ɛ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a 'mʊ 'lɪ□ɪ -mɔ mu, -a 'mʊ 'lɪ□ɪ -mɔ nɪ. 24 Nyiblo 'bʊ 'yɪ 'mʊ -nʊɛ -nɪ, ɛ 'nɪ □tuu□o 'ʊ 'na win nɪ. -Tɪ -bʊ, 'n yɪ 'a mʊ -lee -nɪ, a yɪ 'wɪn, ɛ 'yɪ 'na □gbɛtʊ a wlɔn bʊ a win 'pa-, kɛɛ, 'na 'Baɪ Nyɪsʊa, nɔ- le 'mʊ, □bʊ lee nɛ 'a mɔ□ɔ.

25 -Tɛ 'n 'tɪɛ nɪ mɔ 'a mʊ 'hʊɪ, 'n yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -dodo. 26 'Na 'Baɪ Nyɪsʊa, nɔ- di 'a mʊ 'a -Hihiu yɪ ya, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyrɛ 'kwli. 'A -Hihiu a 'mʊ, ɛ nɔ- di 'a mʊ -tɛblɪ a pɛpɛ -tɔɔ -nɪ, kɔ, -tɪ a pɛpɛ -mʊ', 'n lee nɛ 'a mʊ, ɛ 'mʊ 'lɪ 'a mɔ□ɔ 'kwli lɛ pʊ.

27 'N di□e 'nɪ nu, a 'mʊ plɔ a bleelɛ kɔ. Plɔ a bleelɛdʊ -mʊ', 'n -kɔ, ɛ nɔ- 'n di 'a mʊ -nyi. Ɛ 'yɪ plɔ a bleelɛdʊ -mʊ', 'klɔ a nyibli yɪ 'waa 'bio lɛ -nyi 'pa-, 'nɪ -nyi□e lɪ 'a mɔ□ɔ nɪ. 'A -tɪ o, a 'nɪ 'pie 'lɪ hʊannʊ, ɛ kɔ, 'aan □wlɪ 'nɪ 'bie 'lɪ □hlɔn. 28 A 'wɪn nɪ, -tɛ 'n lee nɛ 'a mʊ, -ɛ mɔ: 'N mi nɪ, kɛɛ, 'n di 'nɪ di de, 'kɪ 'nɛ- 'a mʊ 'nyɪ. 'Bʊ mɔ, 'ba nʊɛ wɛn 'mʊ, a di nu wɛn dɔdʊ, -tɛ 'n mi 'lɪ 'na 'Baɪ -mɔ a -tɪ. 'Na 'Baɪ, nɔ- nɪ 'ʊ 'mʊ 'lu yɪ. 29 -Tɛblɪ a pɛpɛ -bʊ, 'n yɪ 'a mɔ□ɔ 'nɪ -lee -nɪ -dodo, 'tɪ- ɛ 'mʊ 'lu -mɔ mu. 'Bʊ mɔ, 'bʊ yɪ 'lu -mɔ nɪ mi, -ɛ -bɪ ɛ di bi 'lɪ 'a mʊ 'kwli lɛ, a 'mʊ 'mʊ □wlʊ yɪ -kuo -nɪ. 30 Ti 'n -kɔ, 'kɪ □bʊ hlee 'lɪ 'a mʊ -mɔ, ɛ 'yɪ -hʊ, -ɛ nu□o, 'klɔ -bʊ, 'a nyiblo gbagbʊ Satan, ɛ yɪ 'lɪ 'nɪ di. □Han-tɪ, ɛ 'yɪ 'klɪ -kɔ, 'kɪ 'ʊ 'mʊ kɪ, 31 kɛɛ, 'klɔ kɪ a nyibli blɛɛ yɪ bʊ yru□o, -ɛ mɔ, 'n

nʊɛ 'na 'Baɪ Nyɪsʊa nɪ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, dɛ -mʊ', 'na
'Baɪ lee 'mʊ, □bʊ nu, 'mʊ□ʊ nu.
'A -tɪ o, ba 'du ye', -a 'mʊ mu.»

15

-Yusu 'wɪ- □haantugbɛ yɪ

1 Kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopʊ* yɪ, ɛ wɛn: «'Mɔ
-bʊ, 'mɔ -mɔ □haantugbɛ*, 'a mʊ -mʊ', -ʊ mɔ
'na nyibli, 'a mɔ tugbɛ a 'mʊ, 'a babʊɪ, 'na 'Baɪ
Nyɪsʊa, nɔ- mɔ tugbɛ a 'mʊ, 'a 'dʊdɔnyɔ. 2 'A -nɛ
bʊba 'bʊ nɪ 'ʊ, 'bʊ 'yɛ nɪ tʊ, 'dʊdɔnyɔ a 'mʊ, ɛ yɪ
'ʊ□ʊ 'nɪ 'bɛ, kɔ, 'a -nɛ bʊba, 'bʊ yɪ nɪ tʊɪ, ɛ kɔ bʊ
-pa□a 'hʊɪ lɛ, -ɛ di□e nu, ɛ 'mʊ 'ʊ yɪ 'sii -nɪ, ɛ 'mʊ
tʊ dɪakɪ. 3 'A mʊ -mɔ -bɪ, -tɪ -mʊ', 'n tɔɔ nɛ 'a mʊ,
ɛ nu□o nɪ, 'a 'sii 'ʊ yɪ. 4 Ba 'cibi 'ʊ, ba kʊɛ 'lɪ 'mʊ
bʊ, □wɪ yɪ, -tɛ 'n -nu, 'n kɔ 'a mʊ 'hʊɛn-, □a -mʊɛ.
'Bʊ mɔ, bʊba 'bʊ 'yɪ 'lɪ tugbɛ 'kwli bʊ -kʊɛ, -ɛ -bɪ
ɛ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ bʊ tʊ ɛ nɪ -do. Kɛ- nɪ -do, ɛ □ti
'mʊ, 'kɪ 'ʊ 'a mʊ -mɔ. 'Bʊ mɔ, 'ba 'yɪ 'lɪ 'mʊ bʊ
-kʊɛ, a 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, ba nu 'na -kʊan.
5 'Mɔ -mɔ tugbɛ, 'a mɔ 'a babʊɪ. 'Bʊ mɔ, nyiblo
'bʊ kʊɛ 'lɪ 'mʊ 'kwli bʊ, 'tɪ- ɛ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, □ba
-mʊɛ, nyiblo a 'mʊ, ɛ 'wɪ- bʊba -mʊ' yɪ, -ɛ tʊɪ -tɛɛ,
ɛ □hɛn 'nyrɛ, nyiblo -mʊ', -ɛ ni 'na -kʊan -tɛɛ. 'Bʊ
mɔ, 'ba 'yɪ 'lɪ 'mʊ bʊ -kʊɛ, 'a mʊ nɪ -do, a 'yɪ 'lɪ□ɪ
'lɪ -wɛ, ba nu □dedede. 6 'Bʊ mɔ, nyiblo 'bʊ 'yɪ 'lɪ
'mʊ' bʊ -kʊɛ, Nyɪsʊa di pʊ□ʊ 'wan, -wɛn tibabʊɪ
-mʊ', ʊ 'bɛ 'ʊ lɛ, 'tɪ- ʊ pʊ 'wan lɛ, -ɛ di□e nu, 'bʊ
-ma, ʊ 'mʊ□ʊ lɛ 'kukue -nɪ, ʊ 'mʊ□ʊ 'tɔ pʊ. 7 'Bʊ
mɔ, 'ba kʊɛ 'lɪ 'mʊ' bʊ, kɔ, 'ba 'ble 'na tɔɔwin
kʊa, 'kɪ 'lɪ 'aan □wlɪ kɪ, -ɛ -bɪ ba -hʊa Nyɪsʊa 'a

---

* **15:1** 15.1 Tugbɛ -mʊ', -kɔtɪ ɛ hlɛ, 'a 'yɔ, ʊ dɛɛ □nɛ rɛsɛn.

-nɛ dedede, ɛ 'mʊ 'a mɔɔ -nyi. 8 'Bʊ mɔ, 'ba 'cibi 'ʊ 'na -kʊan a nunuo -tɛɛ, -ɛ -bɪ a die nyibli 'nɪ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, 'a mʊ -mɔ 'na -nagbopʊ. Dɛ a 'mʊ, nɔ- die nu, nyibli 'mʊ 'na 'Baɪ Nyɪsʊa -tɪ a 'yi'bʊalɛ -nyi.

9 'N nʊɛ nɛ 'a mʊ nɪ, wɪ yɪ, -tɛ 'na 'Baɪ Nyɪsʊa -nu, 'ɛ nʊɛ 'mʊ. Ba 'tɪɛ ba kʊɛ 'lɪ 'mʊ' bʊ, -ɛ die nu, a 'mʊʊ yi, -ɛ mɔ, 'n nʊɛ nɛ 'a mʊ nɪ. 10 'Bʊ mɔ, 'ba yɪ 'ʊ 'na tete nɪ tui -nɪ, -ɛ -bɪ a die 'nɪ yi 'a -nɛ ti, -ɛ mɔ, 'n nʊɛ nɛ 'a mʊ nɪ, wɪ yɪ, -tɛ 'n -nu, 'nɪ tuu 'ʊ Nyɪsʊa a tete 'ʊ, 'nɪ yie, -ɛ mɔ, ɛ nʊɛ 'mʊ nɪ, 'a -nɛ ti.

11 'N yɪ 'a mʊ -tɪ a pɛpɛ -bʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ die nu, -tɛ 'n ni dɔdʊ a nunuo, a 'mʊ lɛ nu -wɛ, kɔ, 'aan dɔdʊ a 'mʊ, ɛ 'mʊ cɛ. 12 Ba 'ye, -tɪ -bʊ, 'n yɪ 'a mʊ lee -nɪ, ɛ nɔ- -bʊ: Ba nʊnʊɛ -nɪ, wɪ yɪ, -tɛ 'n -nu, 'nɪ nʊɛ nɛ 'a mʊ. 13 Nʊɛlɛ gbagbʊ -mʊ', -ɛ -hi 'ʊ nʊɛlɛ a pɛpɛ 'ʊ, ɛ nɔ- mɔ, nyiblo bʊ -ha 'a dɪɔnʊ a -hʊnhlʊn, 'kɪ 'ʊ 'a 'bio a wʊwa a -ta'. 14 -Tɪ -bʊ, 'n yɪ 'a mʊ lee -nɪ, 'ba yɪɪ nɪ ni, -ɛ -bɪ a mɔ 'na nɪnatumupʊ nɪɔ. 15 'Nɪ -daaa 'kɪ 'a mʊ 'na -kʊannunyibli nɪ de, -kɔtɪ dɛ -mʊ', -kʊannunyɔ a 'masɛ ni, -kʊannunyɔ a 'mʊ, ɛ 'yɪɪ -yi. 'N dɛɛ nɛ 'a mʊ 'na nɪnatumupʊ. A yi dɛ a 'mʊ nɪ, -kɔtɪ -tɪ a pɛpɛ -mʊ', 'na 'Baɪ Nyɪsʊa tɔɔ 'mʊ, 'n tɔɔ nɛ 'a mɔɔ nɪ. 16 Ɛ 'yɪ 'a mʊ 'pa-, a 'yɪ 'lɪ 'mʊ 'lɪ -ha, 'kɪ bʊ mɔ 'aan Kʊkɔnyɔ. Kɛɛ, 'mɔ -ha 'lɪ 'a mʊ, 'kɪ ba kʊɛ 'mʊ wien, 'nɪ lee nɛ 'a mʊ, 'kɪ ba mu 'na -kʊan nu -wɛ. -Kʊan -mʊ', a di nu, ɛ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, bʊ mɔ dadʊ a -kʊan. 'A -nɛ dɛ, a di 'na 'Baɪ Nyɪsʊa -hʊa, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyrɛ 'kwli, ɛ di 'a mɔɔ 'nɪ -nyi. 17 'A -tɪ o, dɛ -mʊ', 'n -hʊɛ 'a mʊ, ɛ nɔ- mɔ: Ba nʊnʊɛ -nɪ.»

'Klɔ a nyibli di -Yusu a -nagbopʊ 'nɪ -yraa -nɪ*

18 Kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wɛn: «'Klɔ a nyibli 'bʊ
yraa nɛ 'a mʊ, ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, 'mɔ -mɔ
yɪ-hɛnyiblo, ʊ yraa -nɪ, 'tɪ- 'ʊ mu 'a mʊ yraa mɔ.
19 'Bʊ mɔ, 'ba mɔ wɛn 'klɔ a nyibli, 'klɔ a nyibli
di nʊɛ wɛn 'aan dɛ, -ɛ nu□o, 'kɪ a di wɛn 'lɪ □nʊ
'nyɪ nɪ. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'mʊ lɛ -nɪ. 'Na □gbɛtʊ, 'mɔ -ha
'lɪ 'a mʊ 'klɔ a nyibli 'nyɪ, 'nɪ pʊ 'a mʊ 'kɪbɪa kɪ.
A 'yɪ kɪ 'lɪ □nʊ 'nyɪ -nɪ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ʊ yraa nɛ 'a
mʊ. 20 -Tɪ -bʊ, 'n lee la 'a mʊ, ɛ 'nɪ 'hruo 'lɪ 'a mʊ
-mɔ. Ɛ nɔ- mɔ: -Kʊannunyɔ □dʊ 'yɪ 'ʊ 'a 'masɛ
'lu yɪ -nɪ. Dɛ ɛ □hɛn 'nyrɛ, ɛ nɔ- mɔ, nyibli -mʊ',
-tɛ ʊ naa 'ʊ, 'ʊ □tu 'mʊ □hɪʊɛn, 'kɪ ʊ di 'ʊ -naa
-nɪ, ʊ 'mʊ 'a mʊ □hɪʊɛn □tu -wɛ. Nyibli -mʊ', -ʊ
□tui 'ʊ 'na tɔɔwin 'ʊ, ʊ kɔ bʊ □tuu 'ʊ 'aan tɔɔwin
'ʊ -wɛ. 21 'Bʊ yɪ 'a mʊ □hɪʊɛn nɪ □tui, ba yi□e, -ɛ
mɔ, -tɛ a mɔ 'na -nagbopʊ a -tɪ □nɪɔ. 'Tɪ-, 'na 'Baɪ
-bʊ, -ɛ tɛ 'nɛ- 'mʊ 'klɔ kɪ, ʊ 'yɪ□ɪ -yi. 22 'Bʊ mɔ,
'nɪ 'yɪ wɛn 'nɛ- -di, 'nɪ 'yɪ wɛn □nʊ Nyɪsʊa a -tɪ
-lee -nɪ, Nyɪsʊa 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ yɛɛ wɛn □nʊ
-tɪ, 'kɪ 'ʊ 'waa dɛ 'kuku -mʊ', ʊ -nu a -ta'. Kɛɛ,
dɛ -bʊ, 'n -di, 'n lee □nʊ Nyɪsʊa a -tɪ, 'bʊ 'tɪɛ yɪ
dɛ 'kuku nɪ ni, ʊ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ kɔ 'hru, 'kɪ
bʊ □ta Nyɪsʊa -jɪ'. 23 Nyiblo -bʊ, -ɛ yraa 'mʊ, ɛ
yraa 'na 'Baɪ nɪ -wɛ. 24 'Bʊ mɔ, 'nɪ 'yɪ -hʊan 'lɪ
□nʊ 'nyɪ □wlɪlɛkɛɛdɛ □dʊ nɪ -nii -nɪ, nyiblo □dʊ
'yɪ -hʊan nɪ ni, -ɛ -bɪ Nyɪsʊa 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ
yɛɛ □nʊ -tɪ, 'kɪ 'ʊ 'waa dɛ 'kuku -mʊ', ʊ -nu a -ta'.
Kɛɛ, □wlɪlɛkɛɛ-tɛblɪ -mʊ', 'n nuu 'lɪ □nʊ 'nyɪ, ʊ
'ye□e nɪ, kɛɛ, kɛ- ɛ 'nɪ 'mʊ, 'n kɔ 'na 'Baɪ 'hʊɛn-,
'ʊ yraa nɛ -a mʊ. 25 -Tɛblɪ a 'mʊ, -ɛ mi 'lu -mɔ, ɛ
mi 'lu -mɔ, -ɛ di□e nu, -tɪ -mʊ', 'waa 'baɪnʊ 'crɪɪ la
'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, ɛ 'mʊ -nue -nɪ. -Tɪ a 'mʊ, ɛ

nɔ- -bʊ: Han-tɪ hɔn, 'n 'yɪ dedede -nu, ʊ yraa 'mʊ nɪ.»
26 Kɛ- -Yusu pɪ nʊ yɪ de, ɛ wɛn: «Nyiblo -mʊ', -ɛ di 'a mʊ -hɛɛ -nɪ, ɛ di 'nɪ di. 'Kɪ ɛ di 'lɪ 'na 'Baɪ -mɔ -hɔn. 'Bʊ mɔ, 'nɪ mu 'lɪ 'na 'Baɪ -mɔ, 'n kɔ bʊ ya 'a mʊ nyiblo a 'mʊ yɪ. Nyiblo a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsʊa a -Hihiu*. Ɛ nɔ- di nyibli -tɪ a -tɛɛ -tɔɔ -nɪ. 'Bʊ mɔ, 'bʊ -di, ɛ di 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mʊ. 27 'A mʊ -mɔ -bɪ, a die 'nɪ hla -wɛ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mʊ, -ɛ nuo, kʊɛ la 'lɪ 'na -kʊan a -wluotuulɛ 'yie bʊ, a kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a mʊ nɪnɛ 'hʊɪ.

16

1 'N yɪ 'a mʊ -tɪ a 'mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ die nu, hɪʊɛn a 'mʊ, 'a 'yiyeti a 'mʊ, 'bʊ nyre 'ʊ, a 'nɪ ha 'na wlʊ a yɪkuolɛ 'kee -nɪ. 2 Ʊ di bla 'a mʊ Nyɪsʊa a 'kayo blɛ. Ti di 'ʊ 'nɪ nyre -wɛ, -ɛ kɔ 'yri nyibli -mʊ', -ʊ di 'a mʊ lɛ 'lɪla -nɪ, ʊ die hla, -ɛ mɔ, ɛ mɔ Nyɪsʊa a -kʊan nɪɔ, 'ʊ nie. 3 Kɛ- ʊ di 'a nunuo nu, -tɛ ʊ 'yɪ 'na 'Baɪ -yi, ɛ kɔ, -tɛ ʊ 'yɪ 'mʊ -yi a -tɪ. 4 Kɛɛ, 'n yɪ 'a mʊ -tɪ a 'mʊ nɪ -lee -nɪ, -ɛ die nu, ti -mʊ' -kɔ 'yri ʊ di -tɛblɪ a 'mʊ nu, ɛ 'mʊ 'lɪ 'a mʊ 'kwli lɛ bi, -ɛ mɔ, 'n lee nɛ 'a mʊ nɪ.»

Dɛ -mʊ', Nyɪsʊa a -Hihiu ni*

«Kʊɛ la 'lɪ bʊ, 'n 'yɪ la 'a mʊ -tɪ a 'mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ nuo, 'kɪ 'n nɪ la 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ. 5 -Tɛ ti nɛ -bʊ, 'n mi nɪ. Nyiblo -mʊ', -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ -tʊtʊ kɪ, ɛ nɔ- kɔ 'hʊɪ 'n mi 'lɪ. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, nyiblo dʊ 'nɪ 'bɛtie 'mʊ, -ɛ mɔ: -Bɪ' -mi yɪ 'lɪ? 6 'Aan wlɪ 'mʊɛ bʊ, -tɛ 'n lee nɛ 'a mʊ, -ɛ mɔ, 'n di 'nɪ mu a -tɪ. 7 Kɛɛ, ba pʊʊ han-tɪ, ɛ di nɔɔ

'ʊ lɛ, 'kɪ 'ʊ 'a mʊ -mɔ, 'kɪ ꞊bʊ mu, -ɛ nu꞊o, 'bʊ mɔ, 'nɪ 'yɪ -mu, -ɛ -bɪ nyiblo -mʊ', -ɛ di wɛn 'a mʊ -hɛɛ -nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa a -Hihiu, ɛ 'yɪ 'lɪ꞊ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ di 'nɛ- 'a mʊ -mɔ. Kɛɛ, 'bʊ mɔ, 'nɪ -mu, 'n di 'a mɔ꞊ɔ yɪ 'nɪ ya. 8 'Bʊ mɔ, 'bʊ -di, ɛ di 'klɔ a nyibli 'nɪ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, ʊ ni dɛ 'kuku, 'tɪ- ɛ 'mʊ ꞊nʊ 'hru -tɔɔ -nɪ, -ɛ 'sii 'ʊ yɪ, ɛ kɔ -bati -mʊ', Nyɪsʊa di pʊ 'hʊɛn-. 9 Dɛ 'kuku -mʊ', nyibli ni, ɛ di ꞊nʊ -tɔɔ -nɪ, ɛ nɔ- mɔ, bʊ 'yɪ 'mʊ ꞊wlʊ yɪ -kuo -nɪ. 10 Ʊ di꞊e 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, 'na 'hru 'sii 'ʊ yɪ, -kɔtɪ 'kɪ 'n mi 'lɪ 'na 'Baɪ -mɔ, 'kɪ a 'yɛ nɪ di 'kɪ 'mʊ nɪ 'ye de. 11 'Ya 'ʊ 'lu de, -bati -mʊ', Nyɪsʊa di ꞊nʊ lɛ -pʊʊ -nɪ, ɛ nɔ- mɔ -bati -mʊ', -ɛ klɔ 'klɔ -bʊ, 'a nyiblo gbagbʊ Satan.

12 'N kɔ -tɛblɪ -hʊɔhʊɪ, ꞊bʊ lee nɛ 'a mʊ de, kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bʊ, a 'yɪ 'lɪ꞊ɪ 'lɪ -wɛ, ba kɔ 'a lɛyuyruo, -kɔtɪ ɛ -hi 'aan 'lulɛ-hihie wlɔn. 13 Nyɪsʊa a -Hihiu, -ɛ yɪ nyibli -tɪ a -tɛɛ -lee -nɪ, 'bʊ mɔ, 'bʊ -di, ɛ di꞊e 'nɪ nu, a 'mʊ -tɪ a -tɛɛ a 'mʊ lɛ yru pɛpɛ. -Tɪ -mʊ', ɛ di 'a mʊ -lee -nɪ, ɛ 'yɪ 'a ꞊gbɛtʊ a wlɔn bʊ a win 'pa-, kɛɛ, -tɪ -mʊ', 'a 'mumu, ɛ di 'wɪn, ɛ nɔ- ɛ di 'a mʊ -lee -nɪ, kɔ, -tɛblɪ -mʊ', -ɛ di -hʊan 'lu -mɔ mu, 'a pɛpɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- ɛ di 'a mʊ -tɔɔ -nɪ. 14 Ɛ di tɔɔ nyibli 'na -tɪ a 'yi'bʊalɛ, -ɛ nu꞊o, -tɪ -mʊ', 'n di Nyɪsʊa a -Hihiu -lee -nɪ, ɛ nɔ- ɛ di 'wɪn, 'tɪ- ɛ di 'a mʊ -lee -nɪ. 15 -Tɛblɪ a pɛpɛ, 'na 'Baɪ -kɔ, 'mɔ kɔ꞊ɔ -wɛ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ hla꞊a, -ɛ mɔ, -tɪ -mʊ', 'n di Nyɪsʊa a -Hihiu -lee -nɪ, ɛ nɔ- ɛ di 'wɪn, 'tɪ- ɛ di 'a mʊ -lee -nɪ.»

A di nu dɔdʊ

16 «Ti ꞊dʊ 'yɪ 'lɪ -hie, a 'mʊ 'na 'yiye 'kee -nɪ, 'bʊ -hi, ɛ di gba ti gbi, 'tɪ- a 'mʊ 'mʊ 'ye de.»

17 'Kı 'lı ʊ nı -do a 'mʊ 'nyı, kɛ- 'a -nagbopʊ* -bı pı, 'ʊ yı lɛ 'bɛti -nı: «Dɛ a 'dı -bı, dɛ a 'mʊ, ɛ hɛn 'nyrɛ 'lı, -tɛ ɛ pı lɛ, -ɛ mɔ: Ti dʊ 'yı 'lı -hie, a 'mʊ 'na 'yiye 'kee -nı, 'bʊ -hi, ɛ di gba ti gbi, 'tı- a 'mʊ 'mʊ 'ye de? Dɛ- kɔ -tı, 'ɛ pı lɛ de, -ɛ mɔ: A 'yı 'lıı 'lı -wɛ ba 'ye 'mʊ, -ɛ nuo, 'kı 'n mi 'lı 'na 'Baı -mɔ? 18 Ti gbi a 'mʊ, -kɔtı ɛ -hla, dɛ- ɛ hɛn 'nyrɛ 'lı? -Tı a 'mʊ, ɛ -hla, -a 'nı -yruo lıı lɛ.»

19 -Tɛ -Yusu yruo, -ɛ mɔ, ʊ -hʊɛ bʊ 'bɛtie, -ɛ -bı, ɛ -tʊa 'waa leelɛ, ɛ wɛn: «'N lee nɛ 'a mʊ nı, -ɛ mɔ: 'Kı 'lı ti gbi 'kwli, a 'yı 'lıı 'lı -wɛ ba 'ye 'mʊ, 'tı-, 'tı- 'kı 'lı ti -bı 'kwli, a 'mʊ 'mʊ 'ye de. Bı dɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- kɔ kı a yı 'ʊ 'aan dıɔnʊ lɛ 'bɛti -nı? 20 'N yı 'a mʊ 'nı -lee -nı, -ɛ mɔ, a di 'nı we, ɛ kɔ, a 'mʊ nyaı lɛ nu, kɛɛ, 'klɔ a nyibli di nu dɔdʊ, 'a mʊ mɔ -bı, 'aan wlı 'mʊ bʊ 'mʊɛ. Kɛɛ, 'bʊ -hie ti gbi, -ɛ -bı a di -tʊa dɔdʊ a nunuo de. 21 Bʊ pʊo -ŋlanʊgba a dɛ yı: -Ŋlanʊgba, 'bʊ yı gbla mɔ nı mi, -ɛ -bı 'a wlʊ yı 'mʊɛ bʊ, 'kı 'ʊ hıʊɛn -mʊ', ɛ di 'ye a -ta'. Kɛɛ, 'bʊ gbla, -ɛ -bı hıʊɛn -mʊ', ɛ yı wɛn 'ye, 'a -tı -hruo -mɔ. -Ɛ -bı ɛ ni dɔdʊ, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ pʊ 'nɛ- 'yu yrayrʊ 'klɔ -mɔ. 22 Kɛ- ɛ ti 'mʊ -wɛ, 'kı 'ʊ 'a mʊ -mɔ. -Tɛ ti nɛ -bʊ, 'aan wlı 'mʊɛ bʊ, hıʊɛn a 'yiye a -tı. Kɛɛ, 'n kɔ 'a mʊ 'hʊɛn-, -a di 'nı 'yiye -nı de. 'Bʊ mɔ, ba 'yiye -nı, a di nu dɔdʊ, 'tı- nyiblo dʊ 'yı 'lıı 'lı -wɛ, bʊ nuo, ba 'kee dɔdʊ a 'mʊ, 'a nunuo.

23 Ti a 'mʊ 'bʊ nyre 'ʊ, -ɛ -bı a di 'kee 'na lɛ'bɛtilɛ de, -ɛ nuo, a di -tɛblı a pɛpɛ a 'mʊ lɛ 'nı yru. 'N yı 'a mʊ 'nı -lee -nı, -tɛblı a pɛpɛ -mʊ', a di 'na 'Baı -hʊa, 'kı 'lı 'na 'nyrɛ 'kwli, ɛ di 'a mɔo 'nı -nyi. 24 Kʊɛ la 'lı bʊ, -bʊ yɛ ti -bʊ kı, a 'yɛɛ 'na 'Baı dedede nı -hʊɛ, 'kı 'lı 'na 'nyrɛ 'kwli. 'Bʊ

mɔ, 'ba yı dɛ nı -hʋɛ, -ɛ -bı ba -hʋa□a 'na 'Baı. Ɛ di 'a mɔ□ɔ 'nı -nyi, -ɛ di□e nu, 'aan dɔdʋ 'mʋ □cɛ.»

-Yusu wɛn 'nı, -aan □wlı 'nı 'bie 'lı □hlɔn

25 «-Tı a pɛpɛ -bʋ, 'n lee nɛ 'a mʋ, 'kı 'n naa 'lı 'ledʋı 'kwli, 'nı hla□a. Ti di 'ʋ 'nı nyre, -ɛ kɔ 'yri 'n 'yɛ nı di 'ledʋı nı nu, 'n 'yɛ nı di 'lı 'a mʋ -mɔ nı -hlee -nı, kɛɛ, -tɛblı -mʋ', -ɛ kʋɛ 'ʋ 'na 'Baı kı bʋ, 'n di yrue nɛ 'a mɔ□ɔ' lɛ -tɛɛ. 26 Ti a 'mʋ, 'bʋ nyre 'ʋ, a di -hʋa 'na 'Baı -tɛblı, 'kı 'lı 'na 'nyrɛ 'kwli. 'Na 'mumu, 'n 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ, □bʋ -hʋa□a □dedede, 'kı 'ʋ 'aan -ta', kɛɛ, 'aan □gbɛtʋ 'a mʋ di□e -tɛblı lɛ -hʋa, 27 -kɔtı 'na 'Baı a 'mʋ, ɛ nʋɛ nɛ 'a mʋ nı, -ɛ nu□o, a nʋɛ 'mʋ nı -wɛ, 'tı- 'a kuo 'mʋ □wlʋ yı, -ɛ mɔ, 'kı 'n -hɔn 'lı Nyısʋa -mɔ. 28 'Kı 'n -hɔn 'lı 'na 'Baı -mɔ, 'nı di 'nɛ- 'klɔ kı. -Tɛ ti nɛ -bʋ, 'n mi 'nɛ- 'klɔ kı -hɔn mɔ, 'mʋ 'lı 'na 'Baı -mɔ mu.»

29 -Ɛ -bı 'a -nagbopʋ* □tu□o □wɔn, ʋ wɛn: «'Ye kɛ, -tɛ ti nɛ -bʋ, -tɛ -yɛ' nı hlee 'lı 'ledʋı 'kwli, 'a -tı, -tı -mʋ', -hlɛ, -a yrui□e' lɛ -tɛɛ. 30 -A yi 'kı□ı nı, -ɛ mɔ, 'ye □bıı nyiblo 'yı -mʋ dɛ 'bɛti -nı, dɛ -mʋ', ɛ -hʋɛ, ɛ nı ke', □nı -wɛ 'a yiyie -mɔ. Ɛ nɔ- kɔ -tı, □a yi□e, -ɛ mɔ 'kı -hɔn 'lı Nyısʋa -mɔ.» 31 -Ɛ -bı -Yusu □tu □nʋ □wɔn: «□Bı a yi 'kı□ı nı, -ɛ mɔ, 'kı 'n -hɔn 'lı Nyısʋa -mɔ? 32 'A -tı 'kı, ti di 'ʋ 'nı nyre, 'tı- ɛ mɔ, ɛ -wɛ 'ʋ nyinyre -mɔ, -ɛ kɔ 'yri 'aan pɛpɛ a di -gbɛ, 'a -nɛ nyiblo 'bʋ nı 'ʋ, ɛ 'mʋ 'lı 'a -nɛ 'kayu bʋ mu, a 'mʋ 'ʋ 'mɔ nı -do bʋ -hie. Kɛɛ, 'n 'yı 'lı□ı 'lı -wɛ, □bʋ nu -do, -ɛ nu□o, 'kı 'na 'Baı nı mɔ 'mʋ 'hʋı.

33 'N lee nɛ 'a mʋ -tı a pɛpɛ a 'mʋ nı, -ɛ di□e nu, 'a mʋ -mʋ', -ʋ kɔ 'mʋ 'hʋɛn-, -ʋ -mʋɛ, a

'mʊ kɪbʊwɛɛnlɛ kɔ. 'Kɪ 'nɛ- 'klɔ -bʊ kɪ, a di 'ye ɲhɪʊɛn. Kɛɛ, 'aan ɲwlɪ 'nɪ 'bie 'lɪ ɲhlɔn, -ɛ nuɲo, 'n -wɛ 'klɔ -bʊ 'a 'klɪ bʊ nɪ.»

17

-Tɛ -Yusu da la Nyɪsʊa, 'kɪ 'ʊ 'a -nagbopʊ a -ta'*

1 'Tɪ- -Yusu 'mʊ 'kɪ -yrɛ mɔ mu, -ɛ -bɪ ɛ 'du 'lu ye', 'ɛ ta 'lɪ yakɔ 'kwli lɛ, ɛ wɛn: «'Na 'Baɪ o, ti nyre 'ʊ nɪ, 'kɪ 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -na 'Yu, -bʊ nuɲo, nyibli bʊ 'ye 'na -tɪ a 'yi'bʊalɛ, -ɛ diɲe nu, 'mʊ ɲnʊ -na -tɪ a 'yi'bʊalɛ -tɔɔ -nɪ -wɛ. 2 -Nyi 'mʊ 'klɪ, 'kɪ 'ʊ -tonyibli a pɛpɛ kɪ, -ɛ diɲe nu, nyibli a pɛpɛ -bʊ, -nyi 'mʊ, 'mʊ ɲnʊ 'klɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ -nyi. 3 'Klɔ yrayrʊ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ bʊ yi -mʊ, -mɔ -mʊ', -ɛ mɔ -tɛɛ a Nyɪsʊa nɪ -do, ɛ kɔ, bʊ yi 'mʊ -wɛ, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -Yusu 'Klɪsʊ, -lee 'nɛ- 'klɔ kɪ. 4 -Tɛ 'n nɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ, 'n tɔɔ nyibli -na -tɪ a 'yi'bʊalɛ nɪ. -Kʊan -mʊ', -nyi la 'mʊ, ɲbʊ nu, 'n -yraɲa 'lu nɪ. 5 -Ɛ -bɪ 'kɪ, 'na 'Baɪ o, wɛn, 'kɪ ɲbʊ di 'lɪ -mʊ 'hʊɪ de, 'mʊ -tɪ a 'yi'bʊalɛ kɔ. Ti -mʊ', -ɛ kɔ 'yri 'n nɪ la 'ʊ -mʊ 'hʊɪ, -tɪ a 'yi'bʊalɛ nɪ -do -mʊ', 'n kɔ la, 'tɪ- 'klɔ 'mʊ la nue mɔ mu, -nyi 'mʊ -tɪ a 'yi'bʊalɛ a 'mʊ de.

6 Nyibli -mʊ', -ʊ nɪ la 'lɪ 'klɔ 'ka 'kwli, -ha 'lɪ ɲnʊ nɪ, ɲnɪ -nyi 'mʊ ɲnʊ, ɲnɪ nuɲo, nyibli a 'mʊ, 'ʊ yi -mʊ. -Mɔ kɔ nyibli a 'mʊ, ɲnɪ -ha 'lɪ ɲnʊ, ɲnɪ -nyi 'mʊ ɲnʊ, 'ʊ ɲtui 'ʊ -na win. 7 Ʊ yi 'kɪɲɪ nɪ, -ɛ mɔ, 'a -nɛ dɛ, -nyi 'mʊ, 'kɪ ɛ -hɔn 'lɪ -mʊ -mɔ. 8 Win -bʊ, ɲtu 'mʊ wlɔn, ɛ nɔ- 'n tɔɔ ɲnʊ, 'ʊ 'bleɲe kʊa -tɛɛ. Ʊ yruɲo nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'n -hɔn 'lɪ -mʊ -mɔ, kɔ, 'ʊ yiɲe -tɛɛ, -ɛ mɔ, -mɔ lee 'nɛ- 'mʊ 'klɔ kɪ.

9 Nyibli a 'mʊ, ʊ nʊ- kɔ -tɪ, 'nɪ dɛ -mʊ. 'Nɪ -da□a lɪ -mʊ, 'kɪ 'ʊ 'klɔ kɪ a nyibli -mʊ', -ʊ 'yɪ -mʊ -yi a -ta'. Kɛɛ, nyibli -bʊ, -nyi 'mʊ, ʊ nʊ- kɔ -tɪ, 'nɪ dɛ -mʊ, -ɛ nu□o, -mɔ kɔ □nʊ. 10 'A -nɛ dɛ, kɔ 'a -nɛ nyiblo 'n -kɔ, -mɔ kɔ □nʊ, mɔ, 'a -nɛ dɛ, kɔ 'a -nɛ nyiblo, -kɔ, 'mɔ kɔ □nʊ -wɛ. Ʊ nʊ- ni□e, nyibli 'ʊ yɪ 'na -tɪ a 'yi'bʊalɛ 'ye. 11 Ti □dʊ 'yɪ 'lɪ -hie, 'mʊ 'nɛ- 'klɔ -bʊ kɪ -hɔn, 'mʊ 'lɪ -mʊ -mɔ di. Kɛɛ, ʊ nʊ- -mɔ -bɪ, 'kɪ ʊ 'tɪɛ di 'nɛ- 'klɔ -bʊ kɪ nɪ. 'Na 'Baɪ Nyɪsʊa, nu 'klɪ -mʊ', -nyi 'mʊ, -bʊ □tu □nʊ 'yie, -ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ -mʊɛ, □wɪ yɪ, -tɛ 'n kɔ -mʊ 'hʊɛn-, -a -nu, □a -mʊɛ. 12 Ti a pɛpɛ -bʊ, 'n -hi 'nɛ- □nʊ 'nyɪ, 'n □tui la □nʊ 'yie, 'kɪ 'lɪ -na 'klɪ -mʊ', -nyi 'mʊ 'kwli. 'N □tu □nʊ 'yie nɪ -tɛɛ, 'waa 'yɛ nɪ -do □dʊ 'yɪ 'wan, 'bʊ 'yɪ nyiblo nɪ -do -bʊ, -kɔtɪ ʊ 'crɪɪ la 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ, ɛ di 'nɪ 'wan. -Ɛ -bɪ -tɪ a 'mʊ, ʊ 'crɪ la, ɛ nue nɪ. 13 Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bʊ, 'kɪ 'n yɪ 'lɪ -mʊ -mɔ di. -Tɪ a pɛpɛ -bʊ, 'n yɪ □nʊ 'nɪ -lee -nɪ, -tɛ 'n 'tɪɛ nɪ 'nɛ- □nʊ 'nyɪ, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, -ɛ di□e nu, -tɛ 'n ni dɔdʊ a nunuo, ʊ 'mʊ dɔdʊ a nunuo lɛ nu -wɛ, 'tɪ- dɔdʊ a 'mʊ, ɛ 'mʊ □cɛ. 14 'N tɔɔ □nʊ -na win nɪ, kɛɛ, 'klɔ a nyibli yraa □nʊ nɪ, -tɛ 'na nyibli 'yɪ 'klɔ a nyibli 'pa- a -tɪ, □wɪ yɪ, -tɛ 'n -nu, 'nɪ 'yɪ 'klɔ a nyiblo 'pa-. 15 'Nɪ -nyaa□a -mʊ lɛ, 'kɪ -bʊ -ha 'nɛ- □nʊ 'klɔ -bʊ kɪ, kɛɛ, 'n nyɛɛ -mʊ lɛ, 'kɪ -bʊ □tu □nʊ 'yie, -ɛ di□e nu, 'kuo -hʊɪn* a nyiblo gbagbʊ 'nɪ □ha □nʊ lɛ -hrɛn. 16 Ʊ 'yɪ 'klɔ a nyibli 'pa-, □wɪ yɪ, -tɛ 'na 'mumu, 'n -nu, 'kɪ 'n 'yɪ 'klɔ a nyiblo 'pa-. 17 Tɔɔ □nʊ -tɪ a -tɛɛ, -ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ -na nyibli mɔ pɛpɛ. -Tɪ a -tɛɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ -na win. 18 -Tɛ -nu, □nɪ lee 'nɛ- 'mʊ 'klɔ -bʊ kɪ, kɛ- nɪ -do, 'n -nu, 'nɪ lee □nʊ -wɛ, 'kɪ bʊ bi 'klɔ -bʊ kɪ, bʊ pʊ -na □haantitie nyibli. 19 'N -hɛ

'na dɪɔnʊ nɪ pɛpɛ, 'nɪ yɪ -mʊ 'na dɪɔnʊ -nyi, 'kɪ 'ʊ 'waa -ta', -ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ -na nyibli mɔ -tɛɛ.

20 Ɛ 'yɪ 'na nyibli -bʊ nɪ -do a -tɪ 'pa-, 'nɪ -da□a -mʊ. Kɛɛ, 'n dɛ -mʊ nɪ -wɛ, 'kɪ 'ʊ nyibli -bɪ -bʊ, 'na nyibli di 'na -tɪ -lee -nɪ, -ʊ di 'mʊ □wlʊ yɪ -kuo -nɪ a -tɪ. 21 'N nyɛɛ -mʊ lɛ, 'waa pɛpɛ bʊ -mʊɛ. 'Na 'Baɪ, -tɛ 'n kɔ -mʊ 'hʊɛn-, -a -nu, □a 'wɪ- nyiblo nɪ -do yɪ, nu□o, ʊ kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -ba -mʊɛ -wɛ. Nu□o, bʊ -mʊɛ, -ɛ di□e nu, 'klɔ kɪ a nyibli -mʊ', -ʊ 'yɪ -mʊ -yi, ʊ 'mʊ□ʊ □han-tɪ pʊ, -ɛ mɔ, -mɔ lee 'nɛ- 'mʊ 'klɔ kɪ. 22 -Tɪ a 'yi'bʊalɛ -mʊ', -nyi 'mʊ, 'n -nyi □nʊ□ʊ nɪ, -ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ -mʊɛ, □wɪ yɪ, -tɛ -kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a -nu, □a -mʊɛ, 23 ɛ □hɛn 'nyrɛ, ʊ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a 'wɪ- nyiblo nɪ -do yɪ, 'tɪ- -kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a 'wɪ- nyiblo nɪ -do yɪ, -ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ -mʊɛ pɛpɛ, ɛ kɔ, 'klɔ kɪ a nyibli, ʊ 'mʊ□ʊ yru, -ɛ mɔ, -mɔ lee 'nɛ- 'mʊ, 'tɪ- ʊ 'mʊ□ʊ lɛ yru, -ɛ mɔ, -nʊɛ □nʊ nɪ, □wɪ yɪ, -tɛ -nu, □nɪ nʊɛ 'mʊ.

24 'Na 'Baɪ o, -nyi 'mʊ □nʊ nɪ. 'A -tɪ, 'n -hʊɛ□ɛ nɪ, -tɪtɛ 'n di 'ʊ nɪ, ʊ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -ba nɪ 'ʊ -wɛ, -ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ 'na -tɪ a 'yi'bʊalɛ 'ye. -Tɪ a 'yi'bʊalɛ a 'mʊ, -nyi la 'mɔ□ɔ nɪ, -ɛ nu□o, 'tɪ- 'klɔ 'mʊ la -nue -nɪ, -nʊɛ la 'mʊ nɪ. 25 'Na 'Baɪ o, -mɔ -mʊ', -ɛ 'sii 'ʊ yɪ, nyibli -hʊɔhʊɪ, -ʊ nɪ 'nɛ- 'klɔ -bʊ kɪ, ʊ 'yɪ -mʊ -yi. Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, 'n yi -mʊ nɪ, ɛ kɔ nyibli -mʊ', -ʊ yi□e, -ɛ mɔ, -mɔ lee 'nɛ- 'mʊ 'klɔ kɪ, nyibli a 'mʊ, ʊ yi -mʊ nɪ -wɛ. 26 'N nu□o nɪ, 'ʊ yi -mʊ, ɛ kɔ, 'mʊ□ʊ 'lu -mɔ gba, ʊ 'mʊ -mʊ yi -tɛɛ, -ɛ di□e nu, ʊ 'mʊ 'waa 'bio -nʊɛ -nɪ, □wɪ yɪ, -tɛ -nu, □nɪ nʊɛ 'mʊ, 'tɪ- 'n kɔ □nʊ 'hʊɛn-, -a 'mʊ nyiblo nɪ -do yɪ 'wɪ.»

18

-Tɛ Judıa pʋ la -Yusu -Juukʋɛ a 'blʋ a nyibli -jı'*

(Matie 26.47-56; Makı 14.43-50; Luku 22.47-53)

1 -Tɛ -Yusu -wɛ 'kı 'lı Nyısʋa a -mɔhleelɛ -mɔ, -ɛ -bı ɛ kɔ 'a -nagbopʋ* 'hʋɛn-, ʋ 'du ye', 'ʋ tı Jrusrɛdıɔ 'kwli. Kɛɛ, Judıa, -ɛ mɔ -Yusu a -nagbopi -bı, ɛ nɔ- kɔ nʋ 'hʋɛn-, -ʋ 'yı -mu. 'Nıhannʋ dʋ nı 'ʋ. 'A 'nyrɛ mɔ Sedrɔ. Sedrɔ a 'mʋ, nɔ- kɔ 'nikı 'dʋdɔti a -ci dʋ nı 'lı. Nɔ- kɔ kı ʋ mu 'lı. 2 'Waa pɛpɛ, 'kı ʋ 'yɛɛ 'lı lɛ. Nɔ- nuo, Judıa a 'mʋ, 'ɛ yi 'lı -tɛ a 'mʋ, 'ɛ kɔ 'kı 'hru, 'kı bʋ pʋ -Yusu 'a yraanyibli -jı'. 3 'Kı 'lı 'dıɔ a 'mʋ 'kwli, Romakʋɛ a tayie nı 'lı, ɛ kɔ Nyısʋa a 'kagbaʋ a 'yietunyʋ 'hʋɛn-. Nyibli a 'mʋ, nʋ- Judıa pʋ ye', 'ʋ mi -Yusu klɔ mɔ, 'kı 'lı 'dʋdɔti a -ci a 'mʋ kı. Nyibli a 'mʋ, Nyısʋa a -cɔhlʋnpinyʋ* gbagbı kɔ Falisitumu* a nyibli 'hʋɛn-, -ʋ mɔ -Juukʋɛ a 'blʋ a nyibli, nʋ- tɛ 'lı nʋ, 'tı- 'blʋ a nyibli a 'mʋ, -ʋ tɛ 'lı nʋ, 'waa pɛpɛ, nʋ- mu 'lı -tɛ a 'mʋ. 'Sɛyo -mʋ', -ʋ kɔ nʋ 'hʋɛn- -mu, ʋ 'ble 'napı, kɔ gbii, kɔ ta-wɔn-tɛblı kʋa lɛ, 'ʋ -mu. 4 -Yusu yi -tɛblı a pɛpɛ a 'mʋ nı, -ɛ kɔ -bʋ nuo. Nɔ- nuo, 'ɛ 'yıya 'ʋ nʋ ye' bʋ, 'ɛ 'bɛti nʋ, ɛ wɛn: «Nyiblo a 'dı -bı a mʋɛ lɛ 'lı?» 5 -Ɛ -bı ʋ wɛn: «Nasalɛtı a -Yusu.» -Ɛ -bı ɛ wɛn: «'Mɔ, nɔ- -bʋ.» 'Kı Judıa 'tıɛ nı 'lı -Yusu a yraanyibli 'nyı. 6 -Yusu bʋ pʋ 'kı lɛ: «'Mɔ, nɔ- -bʋ,» ti nı -do a ti 'yri, -ɛ -bı ʋ naa ke -naanaa, 'ʋ bi hlɔn lɛ. 7 -Ɛ -bı ɛ 'bɛti nʋ nı de, ɛ wɛn: «Nyiblo a 'dı -bı a mʋɛ lɛ 'lı?» -Ɛ -bı ʋ wɛn: «Nasalɛtı a -Yusu.» 8 -Ɛ -bı ɛ wɛn: «'Bı 'n lee wɛn 'a mʋ nı, -ɛ mɔ, 'mɔ, nɔ- -bʋ. -Tɛ ɛ mɔ 'mɔ, a -hʋɛ ba klɔ, ba -ha 'na -nagbopʋ mɛ lɛ, bʋ

mu, a 'nɪ 'klɔɔ 'lɪ ɲnʊ.» -Ɛ -bɪ 'sɛyo -ha -Yusu a -nagbopʊ mɛ lɛ. 9 -Tɛ ɛ pʊ lɛ, -ɛ -bɪ dɛ -mʊ', ɛ hla la, ti -hi la a ti 'yri, ɛ nue kɛ nɪ. Dɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ: «'Na 'Baɪ Nyɪsʊa o, nyibli -mʊ', -nyi la 'mʊ, 'n 'yɪ 'a nyiblo nɪ -do 'waan -nɪ.» 10 'Kɪ 'lɪ -Yusu a yraanyibli a 'mʊ 'nyɪ, nyiblo ɲdʊ nɪ 'lɪ, 'a 'nyrɛ 'ɛ mɔ Malikusɪ. Ɛ mɔ Nyɪsʊa a -cɔhlʊnpinyʊ a nyiblo gbagbʊ a -kʊannunyɔ ɲnɪɔ. -Ɛ -bɪ Simɔ Piɛlɪ, -ɛ mɔ -Yusu a -nagbopi -bɪ, -ɛ nɪ 'ʊ -Yusu 'hʊɪ, ɛ nu 'a 'plɪɛn, 'ɛ 'bɛ 'ʊ Malikusɪ a 'mʊ, 'a diidɛnʊa 'ʊ. 11 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Piɛlɪ o, pʊ 'lɪ -na 'plɪɛn bɔ 'kwli. ɲBɪ ɲyɪɲɪ -yi, -ɛ mɔ, 'n kɔ ɲbʊ -yra ɲhɪʊɛn -mʊ', Nyɪsʊa -hʊɛ ɲbʊ 'ye 'lu?»

-Tɛ ʊ gba la -Yusu, 'kɪ 'ʊ -cɔhlʊnpinyʊ a nyiblo gbagbʊ Hanɪ ye'*

12 -Ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, nyibli a 'mʊ, Judɪa -gba, ʊ kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'hʊɛn-, ʊ klɔ -Yusu nɪ, 'ʊ mʊa ɲnɛ, 13 'ʊ gbaɲa 'dɪɔ. Yɪ-hɛnyiblo -kɔ -mɔ ʊ gba 'lɪɲɪ, nɔ- mɔ -cɔhlʊnpinyʊ a nyiblo gbagbʊ. Nyɪbɛhɪan a 'mʊ, 'a 'nyrɛ mɔ Hanɪ. Ɛ nɔ- mɔ Kaifʊ a tʊa. Kaifʊ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ 'yrʊ a 'mʊ 'kwli a -cɔhlʊnpinyʊ a nyiblo gbagbʊ. 14 Kaifʊ nɪ -do a 'mʊ, nɔ- pʊ la -Juukʊɛ* ɲtɔ' ti ɲdʊ -hi la a ti 'yri, -ɛ mɔ: «Ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ nyiblo nɪ -do bʊ 'kʊ, 'kɪ 'ʊ -aan dakɔ a pɛpɛ a -ta', 'ɛ -hi 'ʊ -aan dakɔ a pɛpɛ bʊ 'kʊ.»

-Tɛ Piɛlɪ pʊ la lɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ la -Yusu a -nagbopi 'pa-*

(Matie 26.69-70; Makɪ 14.66-68; Luku 22.55-57)

15 Bʊ yɪ 'kɪ -Yusu nɪ gbɛ, -ɛ -bɪ Simɔ Piɛlɪ kɔ -Yusu a -nagbopi -bɪ 'hʊɛn-, ʊ nʊ- yɪɲɪ ɲwien lɛ kʊɛ. -Nagbopi -bɪ a 'mʊ, -cɔhlʊnpinyʊ* a nyiblo

gbagbʊ, -ɛ mɔ Hanı, ɛ yi□e nı. Ɛ nɔ- nu□o, ɛ kɔ -Yusu 'hʊɛn- 'ʊ pa 'ʊ -tɛ nı -do, 'kı 'lı nyıbɛhıan a 'mʊ, -ɛ mɔ Hanı, 'a -yaa 'kwli. 16 Kɛɛ, Pıɛlı -mɔ -bı, 'kı ɛ hree 'ʊ -yaa a 'mʊ, 'a □hʊan.yı'. -Nagbopi -mʊ', -cɔhlʊnpinyʊ a nyiblo gbagbʊ -yi, nɔ- lee 'yu nyrɔyu -mʊ', -ɛ □tui 'maju 'yie, 'ɛ paa Pıɛlı. 17 Pıɛlı bʊ pa 'kı, -ɛ -bı 'yu nyrɔyu a 'mʊ, ɛ yı□ı 'nı 'bɛti -nı, ɛ wɛn: «'Bı -mɔ -Yusu a -nagbopi -bı □nıɔ -wɛ.» -Ɛ bı Pıɛlı wɛn: «Yruyru, 'n 'yı 'lı □nʊ 'nyı -nı.» 18 -Tɛ cɛ yı 'kı nı □tı, -ɛ -bı -kʊannunyibli -mʊ', -ʊ kɔ Nyısʊa a 'kagbaʊ a 'yie□tunyʊ 'hʊɛn-, -ʊ nı 'ʊ, ʊ 'tie na, 'ʊ yı□ı 'wɛn. 'Kı Pıɛlı nı 'lı □nʊ 'nyı, 'ɛ yı na 'wɛn -wɛ.

-Tɛ -cɔhlʊnpinyʊ a nyiblo gbagbʊ Hanı yı la -Yusu lɛ 'bɛti -nı*

(Matie 26.59-66; Makı 14.55-64; Luku 22.66-71)

19 Ti a 'mʊ 'yri, -ɛ -bı -cɔhlʊnpinyʊ a nyiblo gbagbʊ Hanı, ɛ -tʊa -Yusu tete a lɛ'bɛtilɛ, ɛ wɛn: «Nyibli a 'dı -bı -mɔ -na -nagbopʊ* 'lı, kɔ, dɛ a 'dı -bı -mɔ -na tɔɔwin 'lı?» 20 -Ɛ -bı -Yusu □tu□o □wɔn, ɛ wɛn: «Nyibli a pɛpɛ yi -tı a pɛpɛ, 'n tɔɔ -nı nı. 'N 'yı -tı □dʊ -hli. 'A -nɛ ti, 'n tʊɛ la nı, 'kı 'lı Nyısʊa a 'kayo bʊ, ɛ kɔ, 'kı 'lı 'a 'kagbaʊ a -yaa 'kwli, -tɛ -Juukʊɛ* a pɛpɛ 'yɛɛ 'lı lɛ, ʊ kɔ 'waa nyibli gbagbı 'hʊɛn-. 21 'A -tı, □nı 'bɛtie 'lı 'mʊ. Nyibli -mʊ', -ʊ nı la -tuo kı, ʊ nʊ- -bʊ 'bɛti -nı. -Tɛblı a pɛpɛ, 'n tɔɔ la -nı, ʊ yi□e nı. 'Waa -hʊɔhʊı nı 'nɛ- -a mʊ 'nyı.» 22 -Yusu bʊ pʊ 'kı lɛ, -ɛ -bı Nyısʊa a 'kagbaʊ a 'yie□tunyɔ -bı, -ɛ nı 'ʊ, ɛ pʊ 'lı□ı 'ŋma nʊa', ɛ wɛn: «Kɛ- -ni -cɔhlʊnpinyʊ a nyiblo gbagbʊ a □wɔn□tutuo?» 23 -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «'Bʊ mɔ, 'nı hla -tı, 'bʊ nyre yı, tɔɔ 'mɔ□ɔ,

kɛɛ, 'bʊ mɔ, -tɪ -bʊ, 'n -hla, 'bʊ nɔ yɪ, dɛ- kɔ 'na bibie 'lɪ?» 24 Ti a 'mʊ 'yri, -ɛ -bɪ Hanɪ lee nɛ 'a 'sɛyo nɪ, bʊ gba 'lɪ□ɪ -cɔhlʊnpinyʊ a nyiblo gbagbʊ Kaifʊ -mɔ. -Yusu 'tɪɛ nɪ 'lili'.

-Tɛ Piɛlɪ pʊ la lɛ de, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ la -Yusu a -nagbopi 'pa-*

(Matie 26.71-75; Makɪ 14.69-72; Luku 22.58-62)

25 Ti a 'mʊ 'yri, Simɔ Piɛlɪ 'tɪɛ nɪ 'lɪ na'wɛnnyʊ 'nyɪ, 'kɪ 'lɪ -yaa a 'mʊ 'kwli. -Ɛ -bɪ kɛ- nyiblo □dʊ pɪ□ɪ yɪ, ɛ wɛn: «-Mɔ -bʊ, -mɔ -Yusu a -nagbopi -bɪ □nɪɔ.» Kɛɛ -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'Ʊʊn-, 'n 'yɪ 'lɪ □nʊ 'nyɪ -nɪ.» 26 -Ɛ -bɪ -cɔhlʊnpinyʊ* a nyiblo gbagbʊ a -kʊannunyɔ -bɪ nɪ 'ʊ -wɛ. Nyiblo -mʊ', -ɛ kɔ nʊa Piɛlɪ 'bɛ wɛn 'ʊ, ɛ nɔ- kɔ 'dɪayɪ □nɪɔ. Nɔ- yɪ Piɛlɪ -lee -nɪ -wɛ, ɛ wɛn: «-Mɔ -bʊ, -mɔ -Yusu a -nagbopi □nɪɔ, -ɛ nu□o, ɛ kɔ -mʊ 'hʊɛn-, 'n 'ye wɛn 'a mʊ nɪ, 'kɪ 'lɪ ti bʊ.» 27 Kɛɛ, Piɛlɪ -ga nɪ de. Bʊ -ga 'kɪ, -ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, hapɛ da -nyrɛ nɪ.

-Tɛ Pilatɪ, -ɛ mɔ Romakʊɛ a -gʊlʊnʊma, ɛ 'bɛti la -Yusu, 'tɪ- 'ɛ pʊ la□a -bati lɛ

(Matie 27.1-2,11-14; Makɪ 15.1-5; Luku 23.1-5)

28 -Tɛ -nyrɛ -nyɛ 'kɪ, -ɛ -bɪ -Juukʊɛ* -ha 'lɪ -Yusu Kaifʊ a -yaa 'kwli nɪ, 'ʊ gba 'lɪ□ɪ Romakʊɛ a -gʊlʊnʊma a 'kagbaʊ bʊ. -Gʊlʊnʊma a 'mʊ, 'a 'nyrɛ mɔ Pilatɪ. -Juukʊɛ -mɔ -bɪ, 'waa nyiblo □dʊ yɪ 'lɪ -yaa a 'mʊ 'kwli -pa. Ʊ wɛn 'nɪ, 'bʊ pa 'lɪ -gʊlʊnʊma, -ɛ 'yɪ -Juukʊɛyu 'pa- a -tɛ, -ɛ -bɪ ʊ 'yɪ 'ʊ yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa ye'. 'A -tɪ, ʊ 'nɪ -di□e lɛ'mimle, -ɛ mɔ Pakɪ a diidɛ nɪ. Ɛ nɔ- nu□o, 'ʊ hree 'ʊ -patʊ'. 29 Bʊ 'wlɛ 'kɪ 'ʊ -patʊ' bʊ, ɛ nɔ- nu□o, Pilatɪ 'ɛ 'hrɪ, 'ɛ mu 'ʊ □nʊ ye', ɛ wɛn: «Ba

lee 'mʊ dɛ -mʊ', nyiblo -bʊ, ɛ -nu, -kɔtɪ a yɪ□ɪ -yɛɛ -nɪ.» 30 -Ɛ -bɪ ʊ wɛn: «'Bʊ 'yɪ wɛn dɛ-hʊannunyɔ 'pa-, -a 'nɪ -ya□a wɛn□ɛ -mɔ yɪ nɪ.» 31 Bʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ Pilatɪ wɛn: «Ba gba□a, ba pʊʊ □nɛ -bati lɛ 'a mʊ nɪ -do. Dɛ -mʊ', a -hʊɛ, ɛ nɔ- ba nu□o -mɔ, -tɛ -mʊ', 'aan tete ni 'a hɪhla.» -Ɛ -bɪ ʊ wɛn: «'A mʊ Romakʊɛ, a pʊ 'lɪ tete, -ɛ mɔ, -a mʊ -Juukʊɛ, -a 'nɪ 'laa 'lɪ nyiblo. 'A -tɪ, -a -hʊɛ□ɛ nɪ, ba kɔɔ 'ʊ□ʊ tugbɛ 'yie, ɛ 'mʊ 'kʊ.» 32 -Tɛ ʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ dɛ -mʊ', -Yusu hla la, 'kɪ 'ʊ 'a 'kʊkʊʊdʊ a 'mʊ a -ta', ti □dʊ -hi la a ti 'yri, -ɛ -bɪ dɛ a 'mʊ, nɔ- di kɛ 'lu -mɔ mu.

33 -Ɛ -bɪ Pilatɪ pa nɪ de, 'ɛ lee nɛ 'a 'sɛyo, 'kɪ bʊ 'yɪya 'ʊ□ʊ -Yusu ye' bʊ. Bʊ 'yɪya 'kɪ 'ʊ □nɛ□ɛ ye' bʊ, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «□Bɪ -mɔ mɔ -Juukʊɛ a bodɪɔ?» 34 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «□Bɪ -tɪ -bʊ, -yɪ 'mʊ 'bɛti -nɪ, -na □gbɛtʊ, -hie□e 'lu -mɔ lɛ, 'kɪ 'ʊ 'mʊ -mɔ, -ʊ'ʊ-nyibli □dʊ lee -mɔ□ɔ?» 35 -Ɛ -bɪ Pilatɪ wɛn: «'Mɔ -bʊ, 'n 'yɪ -Juukʊɛyu 'pa-. -Na □gbɛtʊ a dakɔ kɔ -cɔhlʊnpinyʊ* gbagbɪ 'hʊɛn-, ʊ nʊ- ya 'nɛ- -mʊ 'mʊ yɪ.» 36 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «'Na bodɪɔdɛ 'yɪ 'klɔ -bʊ a nyibli a bodɪɔdɛ yɪ 'wɪ, 'tɪ- ɛ 'yɪ -tonyibli 'pa-, ʊ 'yɪ 'mʊ bodɪɔdɛ -nyi, Nyɪsʊa a □gbɛtʊ, nɔ- -nyi 'mɔ□ɔ. 'Bʊ mɔ, 'nɪ 'wɪ wɛn 'klɔ -bʊ a bodɪɔpʊ yɪ, 'na -nagbopʊ* di wɛn 'nɪ -wɔn, 'kɪ 'lɪ 'dʊdɔti bʊ, -ɛ di□e nu, ʊ 'nɪ □ha wɛn 'mʊ -Juukʊɛ -jɪ' pʊ.» 37 -Ɛ -bɪ Pilatɪ wɛn: «'A -tɪ, -mɔ bodɪɔ □nɪɔ 'a?» -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Ɛ nɔ- -hlɛ, 'mɔ bodɪɔ □nɪɔ. Ɛ nɔ- nu□o, 'nɪ -hɔn 'lɪ Nyɪsʊa yɪ, 'ʊ kɔ 'mʊ, 'mʊ nyibli -tɪ a -tɛɛ -tɔɔ -nɪ. 'A -tɪ, nyiblo 'bʊ nʊɛ -tɪ a -tɛɛ, ɛ pɪ 'mʊ nʊa yɪ bʊ, 'tɪ- 'ɛ pɪ 'na -tɪ □han-tɪ.» 38 -Ɛ -bɪ Pilatɪ wɛn: «Dɛ- mɔ 'kɪ -tɪ a -tɛɛ 'lɪ?»

-Juukʊɛ wɛn 'nɪ, bʊ kɔɔ 'ʊ -Yusu tugbɛ 'yie, ɛ*

'mʊ 'kʊ
(Matie 27.15-31; Makɪ 15.6-20; Luku 23.13-25)

Bʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ 'hrɪ nɪ de, 'ɛ mu 'ʊ -Juukʊɛ a 'mʊ ye', ɛ wɛn: «'Mɔ -bɪ -o, 'nɪ 'yee□e 'lɪ□ɪ dɛ -hʊan □dʊ 'lɪ, ɛ -nu, -ɛ blɛɛ 'kʊkʊʊ yɪ. 39 Kɛɛ, ɛ mɔ -aan dɛ □nɪɔ, □a ni□i lɛ, 'aan lɛ'mimle -mʊ', -ɛ mɔ Pakɪ a ti 'yri: 'n kɔ □bʊ tɛ □jɪklapi nɪ -do bʊ, a -hʊɛ. 'A -tɪ, □bɪ a -hʊɛ□ɛ nɪ, 'kɪ □bʊ tɛ 'aan bodɪɔ bʊ?» 40 -Ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, ʊ -tʊa □yɛ a lɛpʊpʊʊ, ʊ wɛn: «'Klɔ a 'klɔ, -a 'nɪ -hʊa□a lɪ□ɪ, Balabasɪ -a -hʊɛ.» -Ɛ kɔ -ta' Balabasɪ a 'mʊ, ɛ mɔ -balʊnyiblo □nɪɔ.

19

1 -Ɛ -bɪ Pilatɪ lee 'sɛyo nɪ, ɛ wɛn: «Ba gba□a, ba bii □nɛ lɔkɔ,» 'ʊ gba□a, 'ʊ bi□e. 2 -Tɛ ʊ -wɛ 'a bibie -mɔ, -ɛ -bɪ ʊ hlaa □nɛ 'witiklaʊn lɛ, 'ʊ □tu □nɛ□ɛ 'lu, kɔ, 'ʊ pʊ□ʊ wlawlʊ -jɔhʊn. Wlawlʊdʊ a 'mʊ, bodɪɔpʊ nɪ -do, nʊ- pɪ□ɪ lɛ. 3 -Ɛ -bɪ ʊ 'yɪya 'ʊ□ʊ 'hʊɪ bʊ, 'ʊ 'cɛɛ □nɛ, ʊ wɛn: «-Na 'wio mɔ, -Juukʊɛ a bodɪɔ,» kɔ, 'ʊ pɪ 'lɪ□ɪ 'ŋmɪ nʊɪ' lɛ -wɛ.

4 -Ɛ -bɪ Pilatɪ 'hrɪ nɪ de, ɛ wɛn: «'N yɛ 'a mɔ□ɔ yɪ, 'kɪ 'nɛ- -patʊ', -ɛ di□e nu, a 'mʊ□ʊ yi, -ɛ mɔ, 'nɪ 'yee□e 'lɪ□ɪ dɛ -hʊan □dʊ 'lɪ, ɛ -nu, -ɛ blɛɛ 'kʊkʊʊ yɪ.» 5 -Ɛ -bɪ -Yusu 'hrɪ nɪ, 'a 'witiklaʊn 'ɛ nɪ 'ʊ□ʊ 'lu, kɔ, 'a wlawlʊ -jɔhʊn 'ɛ nɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ. -Ɛ -bɪ Pilatɪ wɛn: «'Aan nyiblo, nɔ- -bʊ.» 6 -Tɛ Nyɪsʊa a -cɔhlʊnpinyʊ* gbagbɪ kɔ Nyɪsʊa a 'kagbaʊ a 'yie□tunyʊ 'hʊɛn-, ʊ pʊ 'ʊ -Yusu 'yie 'hʊɪ, -ɛ -bɪ ʊ -tʊa □yɛ a lɛpʊpʊʊ, ʊ wɛn: «Kɔɔ 'ʊ□ʊ tugbɛ 'yie, ɛ 'mʊ 'kʊ!» -Ɛ -bɪ Pilatɪ wɛn: «Ba gba□a, ba kɔɔ 'ʊ□ʊ tugbɛ 'yie, 'aan □gbɛtʊ, -ɛ nu□o, 'mɔ -bʊ, 'nɪ 'yee□e 'lɪ□ɪ dɛ -hʊan □dʊ 'lɪ, ɛ -nu, -ɛ blɛɛ 'kʊkʊʊ

yı.» 7 -Ɛ -bı -Juukʋɛ wɛn: «Pilatı, -a mʋ -bʋ, -a kɔ
tete. Tete a 'mʋ, ɛ wɛn 'nı, nyiblo, -ɛ di 'a dıɔnʋ
Nyısʋa -daa -nı, nyiblo a 'mʋ, ɛ blɛɛ 'kʋkʋʋ yı.
'A -tı, -tɛ ɛ pʋ lɛ, -ɛ mɔ, ɛ mɔ Nyısʋa a 'Yu ꞊nıɔ,
ɛ nɔ- kɔ -tı 'ɛ blɛɛ 'kʋkʋʋ yı.» 8 -Tɛ Pilatı 'wın 'kı
-Juukʋɛ a pʋpʋwin, -ɛ -bı hʋannʋ bi 'lı꞊ı 'kwli,
9 'ɛ pa 'lı 'a 'kagbaʋ bʋ de, 'ɛ yı -Yusu 'bɛti -nı, ɛ
wɛn: «꞊Bı 'kı -hɔn 'lı Nyısʋa -mɔ?» Kɛɛ, -Yusu
'yı꞊ı ꞊dededе klɛ -hıhıa -nı. 10 Ɛ nɔ- nu꞊o, Pilatı
'ɛ yı꞊ı -lee -nı, ɛ wɛn: «꞊Bı 'mɔ Pilatı, 'mɔ -yı -mʋ
'bɛti -nı, ꞊nı 'yɛ nı pʋ 'mʋ mɛ lɛ. ꞊Yı꞊ı -yi, -ɛ mɔ,
'mɔ -mɔ 'blʋgba -bʋ, 'a -gʋlʋnʋma, 'n kɔ 'klı, 'kı
꞊bʋ tɛ -mʋ bʋ, 'tı- 'nı kɔ 'klı -wɛ, 'kı ꞊bʋ kɔɔ 'ʋ
-mʋ tugbɛ 'yie.» 11 -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «꞊Nı -kɔ꞊ɔ
wɛn 'klı nı, 'kı 'ʋ 'mʋ kı, 'bʋ mɔ, Nyısʋa 'bʋ 'yı
wɛn -mʋ 'klı -nyi. Nɔ- nu꞊o, nyiblo -bʋ, -ɛ pʋ 'mʋ
-mʋ -jı', 'ɛ nu dɛ -hʋan, 'ɛ -hi 'ʋ -mʋ 'ʋ.» 12 Kʋɛ
'kı 'ʋ ti a 'mʋ 'yri bʋ, -ɛ -bı Pilatı ꞊tui 'ʋ 'klı de,
-ɛ di꞊e nu, ɛ 'mʋ -Yusu bʋ tɛ. Ɛ nɔ- mɔ -Juukʋɛ
bʋ ꞊mʋma lɛ, ʋ wɛn: «'Bʋ mɔ, ꞊nı tɛ nyiblo -mʋ'
bʋ, -ɛ -bı -kɔ Romakʋɛ a 'kıın gbagbʋ 'hʋɛn-, a
'yı -pɛ. Ɛ kɔ, 'bʋ mɔ, nyiblo 'bʋ yı 'a dıɔnʋ bodıɔ
nı -dɛɛ -nı, -ɛ -bı ɛ kɔ 'kıın gbagbʋ a 'mʋ 'hʋɛn-,
ʋ 'yı -pɛ.» 13 -Tɛ Pilatı 'wın 'kı -tı a 'mʋ, -Juukʋɛ
-hla, ɛ nɔ- mɔ bʋ 'hrɔɔ 'ʋ -Yusu -patʋ', 'tı- 'ɛ nı
'lı 'a -batipʋgbata 'kwli bʋ. -Tɛ a 'mʋ, ɛ nı 'ʋ bʋ,
ʋ pʋ la 'ʋ 'hı papʋɛ blɛ. -Tıtɛ a 'mʋ, 'a 'nyrɛ mɔ
Gabata, 'kı 'lı -Juukʋɛwin 'kwli. 14 Ɛ mɔ Pakı a
'wee a -nyrɔwı nı ꞊hun a -nyragblı, 'kı Pilatı pʋʋ
la 'ʋ -Yusu -bati lɛ. -Ɛ -bı Pilatı wɛn: «-Juukʋɛ -na,
'aan bodıɔ, nɔ- -bʋ.» 15 -Ɛ -bı ʋ -tʋa ꞊yɛ a lɛpʋpʋʋ
de, ʋ wɛn: «Bʋ 'kʋ, bʋ 'kʋ, kɔɔ 'ʋ꞊ʋ tugbɛ 'yie!»
-Ɛ -bı Pilatı wɛn: «꞊Bı 'aan -nɛ bodıɔ, nɔ- ꞊bʋ

kɔɔ 'ʋ tugbɛ 'yie?» -Ɛ -bɪ -cɔhlʋnpinyʋ gbagbɪ wɛn: «-A 'yɪ bodɪɔ dʋ -yi, 'bʋ 'yɪ Romakʋɛ a 'kɪɪn gbagbʋ 'pa-.» 16 -Ɛ -bɪ Pilatɪ lee nɛ 'a 'sɛyo nɪ, ɛ wɛn: «Ba gba a, ba kɔɔ 'ʋ ʋ tugbɛ 'yie, ɛ 'mʋ 'kʋ, wɪ yɪ, -tɛ -Juukʋɛ ni 'a -hʋhʋa,» 'sɛyo a 'mʋ, 'ʋ klɔ -Yusu, 'ʋ gbɛ ɛ.

-Tɛ ʋ kɔɔ la 'ʋ -Yusu tugbɛ 'yie, -ɛ di e nu, ɛ 'mʋ 'kʋ a -tɪ

(Matie 27.32-44; Makɪ 15.21-32; Luku 23.26-43)

17 -Ɛ -bɪ ʋ hlɛ -Yusu nɪ, 'ɛ 'ble 'a dɪɔnʋ a tugbɛ -mʋ', -ɛ kɔ 'yie ʋ di 'ʋ ʋ -kɔɔ -nɪ, 'ʋ tɪɔ nɛ Jrusrɛdɪɔ 'kwli. -Tɪtɛ -mʋ', ʋ gba 'lɪ ɪ 'lɪ, ɛ nɔ- ʋ dɛɛ 'Lukla, -ɛ mɔ Gɔlʋgɔta, 'kɪ 'lɪ -Juukʋɛwin 'kwli. 18 'Kɪ ʋ kɔɔ 'lɪ ɪ tugbɛ 'yie, 'ʋ kɔɔ 'ʋ dɛ'kukununyʋ nɪ 'hʋɛn -wɛ, 'kɪ 'ʋ 'waa -nɛ ti 'yie, nyiblo nɪ -do, 'kɪ 'lɪ -Yusu a diidɛkɪbɪa kɪ, -do -bɪ 'kɪ 'lɪ 'a kamlakɪbɪa kɪ. 19 -Ɛ -bɪ Pilatɪ lee nɛ 'a nyibli nɪ, 'ʋ 'crɪ wuntɔdɛ, 'kɪ 'ʋ 'plaɪnkɪbɪa kɪ, 'ʋ 'ma 'ʋ ʋ -Yusu a tugbɛ 'lu bʋ. Winbʋ a 'mʋ, kɛ- ɛ pɪ: «Nyiblo -bʋ, ɛ nɔ- mɔ Nasalɛtɪ a -Yusu, -ɛ mɔ -Juukʋɛ a bodɪɔ.» 20 Winbʋ a 'mʋ, ʋ 'crɪɪ 'lɪ ɪ wingble nɪ ta 'kwli, -ɛ mɔ -Juukʋɛwin, kɔ Romakʋɛwin, kɔ Glɛkɪkʋɛwin. -Tɪtɛ a 'mʋ, ʋ kɔɔ 'ʋ -Yusu tugbɛ 'yie, ɛ 'mʋɛ 'dɪɔ yrɛ. 'A -tɪ, -Juukʋɛ -hʋɔhʋɪ yɪ win a 'mʋ 'nɪ -hre. 21 -Tɛ -Juukʋɛ a -cɔhlʋnpinyʋ* gbagbɪ -hre win a 'mʋ, -ɛ -bɪ ʋ mu 'lɪ Pilatɪ -mɔ, ʋ wɛn: «Yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, -bʋ 'crɪ wɛn, -ɛ mɔ, -Yusu mɔ -Juukʋɛ a bodɪɔ nɪɔ, kɛɛ, kɛ- -kɔ -bʋ pʋ wɛn: Nyiblo -bʋ, ɛ wɛn 'nɪ, ɛ nɔ- mɔ -Juukʋɛ a bodɪɔ.» 22 Kɛɛ, Pilatɪ wɛn: «Dɛ -mʋ', 'n 'crɪ, 'n 'crɪ ɪ nɪ. 'Nɪ 'cɪcɪ ɪ lɪ ɪ nɪ de.»

23 -Tɛ 'sɛyo -wɛ 'kɪ -Yusu a kʋkɔ -mɔ, 'kɪ 'ʋ tugbɛ 'yie, -ɛ -bɪ ʋ 'du 'a 'hʋɪlɛpʋ-tɛblɪ 'mʋ ye', 'ʋ nu

'a dui nɪ -hɛn, 'ʊ ◻gla◻a, nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, 'a -nɛ du. Kɛɛ, wlawlʊ nɪ -do nɪ 'ʊ, -ɛ mɔ danʊ nɪ -do a wlawlʊ blɔblʊ. 24 -Ɛ -bɪ ʊ wɛn: «-A 'nɪ 'cɪcraa 'lɪ◻ɪ lɛ. Wlawlʊ -bʊ a -tɪ, -ba pʊ 'wla, nyiblo, 'wla di di, nɔ- di◻e gba.» Dɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- 'sɛyo -nu. -Ɛ -bɪ -tɪ -mʊ', winwlɔn-hanyɔ* -bɪ 'crɪɪ la 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, ti -hi la a ti 'yri, ɛ nue kɛ nɪ. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ:

«Ɔ ◻gla 'na 'hʊɪlɛpʊ-tɛblɪ nɪ,

'tɪ- 'na wlawlʊ a -tɪ, 'ʊ pʊ 'wla.»

25 -Tɛ -Yusu nɪ 'ʊ tugbɛ 'yie, ɛ kɔ la nʊgbɪ, 'ʊ nɪ la 'ʊ◻ʊ ◻hlɔn. Nʊgbɪ a 'mʊ, 'waa 'nyrɛ, nɔ- -bʊ: -Yusu a ◻gbɛtʊ a 'dii, kɔ 'a 'dii a 'dɪayɪ, kɔ Mari -bɪ -mʊ', -ɛ mɔ Klopasɪ a nʊgba, kɔ Mari, -ɛ kɔ 'lɪ Madala. 26 -Nagbopi* -mʊ', -Yusu nʊɛ -nɪ -tɛɛ, 'kɪ ɛ nɪ 'ʊ -wɛ. -Yusu bʊ 'ye 'kɪ 'a 'dii, 'kɪ 'ʊ -nagbopi a 'mʊ 'hʊɪ, 'kɪ 'ʊ◻ʊ ◻hlɔn, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'Na 'dii o, -na 'yu, nɔ- -bʊ.» 27 -Ɛ -bɪ ɛ lee nɛ 'a -nagbopi a 'mʊ nɪ, ɛ wɛn: «-Mɔ -bɪ, -na 'dii, nɔ- -bʊ.» Kʊɛ 'ʊ ti a 'mʊ 'yri bʊ, 'kɪ -nagbopi a 'mʊ, ɛ gba 'lɪ -Yusu a 'dii 'a dɪɔnʊ -mɔ.

-Tɛ -Yusu nu la 'kʊkʊʊ
(Matie 27.45-56; Makɪ 15.33-41; Luku 23.44-49)

28 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi 'kɪ, -ɛ -bɪ -Yusu yi◻e nɪ, -ɛ -mɔ, 'a -kʊan -yrɛ 'lu, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'Na plɔ ma yɪ.» Kɛ- ɛ -pʊ, -ɛ di◻e nu, -tɪ -bʊ, ʊ 'crɪɪ la 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -tɪ a 'mʊ, ɛ 'mʊ kɛ -nue -nɪ. 29 'Kɪ 'ʊ tugbɛ a 'mʊ 'hʊɪ, 'kɪ 'lipanɔ a 'pɔlʊwɔ nɪ 'ʊ. Nɔ- kɔ -mɔ 'sɛyo 'nyra 'lɪ dɛ, -ɛ 'wɪ- damuo yɪ, 'ʊ mʊa 'ʊ◻ʊ tugbɛ 'yri lɛ, 'ʊ -nyi◻e -Yusu, 'ɛ 'na◻a. 30 -Tɛ ɛ 'na 'kɪ◻ɪ, ɛ wɛn: «-Kʊan a pɛpɛ -yrɛ kɛ 'lu nɪ.» -Ɛ -bɪ ɛ ◻tɪɔ 'ʊ 'lu, 'ɛ mla -hʊnhlʊn.

-Tɛ 'sɛyotayu nu la 'di, ɛ wa la -Yusu a ɓmʋɛyɛ ke yı

31 Ti -hie 'lı, -Juukʋɛ* a -wuwle-nyrɔwɔ* 'mʋ
-wlu ɓtu, ɛ 'yı -hʋ. -Nyrɔwɔdʋ a 'mʋ, ɛ nı 'dɔ, 'kı
'lı -nyrɔwı a pɛpɛ 'nyı, 'kı 'lı Pakı a 'wee 'kwli.
'A -tı, ʋ 'nı -hʋaɓa lıɓı, 'kı 'kʋkʋkui bʋ 'tıɛ nı 'ʋ
ti 'yie lɛ -wuwle-nyrɔwɔ a 'mʋ 'kwli. Ɛ nɔ- nuɓo,
'ʋ lee Pilatı, ɛ 'mʋ 'a 'sɛyo -lee -nı, bʋ nu 'plıdɛ,
bʋ -yıyra -Yusu kɔ -balʋnyʋ nı 'hʋɛn a 'mʋ, 'waa
bʋı lɛ, -ɛ diɓe nu, ʋ 'mʋ 'kʋ 'wʋwlı, ɛ 'mʋ ɓnʋ ti
-nyi, 'kı bʋ -ha 'ʋ ɓnʋ ti 'yie lɛ.

32 -Tɛ 'sɛyo nyre 'kı 'ʋ, -ɛ -bı ʋ -yıyra nyibli nı
'hʋɛn -mʋ', -ʋ kɔ -Yusu 'hʋɛn-, ʋ kɔɔ wɛn 'ʋ ti
'yie, 'waa bʋı lɛ. 33 -Tɛ ʋ 'yıya 'ʋ -Yusu 'hʋı bʋ,
-ɛ diɓe nu, ʋ 'mʋ 'a bʋı -yra, -ɛ -bı ʋ 'yeɓe nı, -ɛ
mɔ, ɛ 'kʋ nı. 'A -tı, ʋ 'yı 'a bʋı -yra. 34 Kɛɛ -ɛ -bı,
'sɛyotayu -bı nu 'di, 'ɛ waa -Yusu a ɓmʋɛyɛ ke yı.
Ti nı -do a ti 'yri, -ɛ -bı -hlʋ kɔ 'nie 'hʋɛn-, nʋ-
-hɔn 'lıɓı 'hʋı -mɔ. 35 Nyiblo, -ɛ 'ye -tɛblı a pɛpɛ
a 'mʋ, nɔ- nɛɓɛ -mɔ lɛ, 'tı- 'a -mɔlɛnawin mɔ -tı
a -tɛɛ. Ɛ yru ti lɛ, -ɛ mɔ, -tı a -tɛɛ, ɛ nɛ -mɔ lɛ,
-ɛ diɓe nu, a 'mʋɓʋ ɓhan-tı pʋ -wɛ.* 36 -Tɛ 'sɛyo
nu -tɛblı a 'mʋ, 'kı 'ʋ -Yusu -mɔ, -ɛ -bı -tı -mʋ', ʋ
'crıı la 'lı Nyısʋacrıɛn 'kwli, -tı a 'mʋ, ɛ mu kɛ 'lu
-mɔ. -Tı a 'mʋ, ɛ nɔ- -bʋ: «Ɒ 'nı -yraɓa lı 'a 'kla
nı -do nı.» 37 'Kı 'lı Nyısʋacrıɛn 'kwli, ʋ 'crıı la
'lıɓı nı de: «Nyiblo -bʋ, ʋ waa ke yı, ʋ diɓe 'nı
'ye.»

-Tɛ ʋ pʋ la 'lı -Yusu 'dabio 'kwli
(Matie 27.57-61; Makı 15.42-47; Luku 23.50-56)

---

* **19:35** 19.35 Nyiblo a 'mʋ, ɛ nɔ- mɔ Saan; nɔ- 'crı 'crıɛn -bʋ.

38 Ɛ kɔ la -Yusu a -nagbopi* ɖu. 'A 'nyrɛ mɔ
la Sosɛfʋ. 'Kı ɛ kɔ 'lı 'dıɔ -kɔ 'nyrɛ -mɔ Alimate
'kwli. Kɛɛ, ɛ 'yı -hʋan nyiblo ɖʋ nı lee -nı, -ɛ
mɔ, ɛ mɔ -Yusu a -nagbopi ɖnıɔ, -ɛ nuo, ɛ yı
pie -Juukʋɛ* a 'blʋ a nyibli a hʋannʋ. -Yusu bʋ
'kʋ 'kı, -ɛ -bı Sosɛfʋ a 'mʋ, ɛ nɔ- mu 'lı Pilatı
-mɔ, 'ɛ -hʋa -hala, ɛ 'mʋ -Yusu a -plahʋı tugbɛ
'yie -ha, ɛ 'mʋɖʋ 'ʋ -ha. -Ɛ -bı Pilatı wɛn nı.
Pilatı bʋ wɛn 'kı, -ɛ -bı Sosɛfʋ mu nı, 'ʋ -ha 'ʋ
-Yusu a -plahʋı tugbɛ 'yie. 39 Ti a 'mʋ 'yri, -ɛ -bı
Nikodɛmʋ nyre 'ʋ nı. Nikodɛmʋ nı -do a 'mʋ,
nɔ- mu la 'lı -Yusu -mɔ 'tɔ', ti ɖʋ -hi la a ti 'yri;
'ɛ ya hınhrʋnpʋ-tɛblı, -ɛ -wɛ 'lı -bʋ 'wɛɛ -kilowı
a (30) -wlʋ ɖtu 'ʋ -pu nı. Hınhrʋnpʋ-tɛblı a 'mʋ,
'waa 'nyrɛ mɔ milı kɔ alowɛsı. 40 -Ɛ -bı nyibli
nı 'hʋɛn a 'mʋ, ʋ 'du -Yusu a -plahʋı ye', 'ʋ nu
hınhrʋnpʋ-tɛblı a 'mʋ kɔ -jisɛ 'hʋɛn-, 'ʋ 'hınhıan
-Yusu a -plahʋı lɛ, ɖwı yı, -tɛ -Juukʋɛ ni 'waa
'kʋkʋkui a 'ʋ-hıhıa.
41 -Tɛ nı -do -mʋ', ʋ kɔɔ 'ʋ -Yusu tugbɛ 'yie,
'dʋdɔti a -ci ɖʋ nı 'ʋ. 'Kı 'lı -ci a 'mʋ 'kwli, 'kı
'hıɔ gbagbʋ nı 'lı. 'Hıɔ a 'mʋ, ɛ hlɔ yra, -wɛn
dʋgba. Nɔ- -kɔ 'kwli, ʋ 'bluu la 'lı 'dabio, (ti -hi la
a ti 'yri. ɖNı 'yeɖe, ɛ 'wı- bʋtikayu yı.) 'Dabio a
'mʋ, ʋ 'yı -hʋan 'lı nyiblo ɖʋ nı pı. 42 -Juukʋɛ a
-wuwle-nyrɔwɔ* gbagbʋ mi -wlu ɖtu mɔ. Nɔ- kɔ
-tı 'ʋ 'kıka -nı, 'ʋ pʋ 'lı -Yusu a -plahʋı 'dabio a
'mʋ 'kwli, -ɛ nuo, ɛ 'mʋɛ 'ʋ -tıtɛ -mʋ', -Yusu 'kʋʋ
'ʋ yrɛ.

20

-Tɛ -Yusu -hɔn la 'lı 'dabio 'kwli
(Matie 28.1-8; Makı 16.1-8; Luku 24.1-12)

1 -Juukʋɛ* a -wuwle-nyrɔwɔ*, -ɛ mɔ 'sɛɛdɪ, bʊ -hi, 'a 'sɔɔndɪ a -nyragblɪ, halɔ 'tɪɛ nɪ -tʊtʊ kɪ lɛ, -ɛ -bɪ Mari, -ɛ kɔ 'lɪ Madala, ɛ kɔ 'a 'bio -bɪ 'hʊɛn-, ʊ nʊ- -tuo 'lɪ 'dabio -mʊ' yɪ, -ɛ kɔ 'kwli ʊ pʊ 'lɪ -Yusu a -plahʊɪ. -Tɛ ʊ nyre 'ʊ, -ɛ -bɪ ʊ 'ye□e nɪ, -ɛ mɔ, 'dabio a □ju, -ɛ mɔ 'hɪɔ, ʊ blike□e lɛ, 'ʊ -ha 'ʊ□ʊ 'dabio a 'mʊ wien. 2 Bʊ 'ye 'kɪ□ɪ, -ɛ mɔ, 'hɪɔ a 'mʊ, ʊ blike□e lɛ, -ɛ -bɪ Mari 'gba ci lɛ, 'ɛ mu 'lɪ Simɔ Piɛlɪ kɔ -nagbopi* -bɪ 'mʊ, -Yusu nʊɛ -nɪ -mɔ, ɛ wɛn: «Ɔ -ha 'lɪ -aan Kʋkɔnyɔ -Yusu a -plahʊɪ 'dabio 'kwli nɪ, 'tɪ- -tɛ ʊ pʊ 'ʊ□ʊ bʊ, -a 'yɪ 'ʊ -yi.»

3 Kɪka, kɪka, -ɛ -bɪ Simɔ Piɛlɪ kɔ -nagbopi -bɪ -mʊ' 'hʊɛn-, ʊ 'hrɪ nɪ, 'ʊ 'gba 'lɪ cigbɛ 'dabio yɪ. 4 Bʊ yɪ 'kɪ nɪ mi, -ɛ -bɪ -nagbopi -bɪ a 'mʊ, ɛ -hi Piɛlɪ lɛ, 'ɛ 'nyɛɛ 'hru, 'ɛ nyre 'lɪ 'dabio yɪ. 5 -Ɛ -bɪ ɛ □tɪ 'ʊ nɪ, 'ɛ ta 'lɪ 'dabio 'kwli lɛ, -jisɛ -mʊ', -ɛ pɛ 'ʊ bʊ, nɔ- ɛ 'ye, kɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪ 'dabio 'kwli -pa. 6 -Tɛ Simɔ Piɛlɪ -mɔ -bɪ, ɛ nyre 'ʊ, -ɛ -bɪ ɛ pa 'lɪ 'dabio 'kwli nɪ, 'ɛ 'ye -jisɛ -mʊ', ʊ 'hɪnhɪan la -Yusu lɛ; 7 kɔ danʊ -mʊ', ʊ mʊa la□a 'lu lɛ. -Jisɛ kɔ danʊ a 'mʊ 'hʊɛn-, ʊ pɛ 'dɔ bʊ. Ɛ 'wɪ yɪ, -tɛ ʊ nɪ la 'mʊ, 'ʊ 'hɪnhɪan la□a -Yusu lɛ, kɛ- nɪ -do ʊ nɪ 'mʊ, 'ʊ pɛ 'ʊ bʊ. 8 -Ɛ -bɪ -nagbopi a 'mʊ, -ɛ 'nyɛɛ wɛn 'hru, -ɛ nyre wɛn 'lɪ, ɛ pa 'lɪ 'dabio 'kwli nɪ -wɛ, 'ɛ 'ye□e, -ɛ mɔ, -Yusu 'yɪ 'lɪ 'dabio 'kwli -nɪ. Ɛ nɔ- mɔ bʊ pʊ 'kɪ□ɪ □haan-tɪ, -ɛ mɔ, -Yusu -hɔn 'lɪ 'kʋkʊnyibli 'nyɪ nɪ, 'ɛ 'hrɪ 'klɔ, 9 -ɛ nu□o, kʋɛ la 'lɪ bʊ, ʊ 'yɛ la□a lɛ nɪ yrui, -tɛ Nyɪsʊa a winwlɔn-hanyɔ* nu la 'a 'cɪcrɪɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ, -Yusu kɔ bʊ -hɔn 'lɪ 'kʋkʊnyibli 'nyɪ, ɛ 'mʊ 'klɔ 'hrɪ. 10 -Ɛ -bɪ -nagbopʊ nɪ 'hʊɛn a 'mʊ, ʊ □hɪan -mɔ, 'ʊ mu 'lɪ Jrusrɛdɪɔ 'kwli de.

-Tɛ -Yusu 'hrıı la Mari yı, 'kı 'lı 'dabio yı (Matie 28.9-10; Makı 16.9-11)

11 -Ɛ -bı Mari -mɛ kle de, 'ɛ nı 'ʊ -Yusu a 'dabio
wien bʊ, 'ɛ yı we, 'ɛ ▯tı 'ʊ, 'ɛ ta 'lı 'dabio 'kwli
lɛ. 12 Bʊ yı 'kı 'lı lɛ nı tɛ, -ɛ -bı ɛ 'ye 'lı Nyısʊa a
lɛlenyʊ nı 'hʊɛn, 'ʊ pʊ -tɛblı pʊɔpʊı 'hʊı lɛ, 'ʊ nı
'ʊ -tɛ -mʊ', ʊ pıa la 'ʊ -Yusu a 'hʊı bʊ, nyiblo nı
-do 'kı 'ʊ -tıtɛ -mʊ', -Yusu a 'lu ▯gbɛɛ la 'lı, -do -bı
'kı 'lı -tıtɛ -mʊ', 'a bʊı ▯gbɛɛ la 'lı. 13 -Ɛ -bı ʊ wɛn:
«Nʊgba o, ɛ kla nı -ɛ kɔ ▯hien -yı we 'lı?» -Ɛ -bı
Mari wɛn: «Ɒ -ha 'nɛ- 'na Tɔɔnyɔ nı. Ɛ mɔ, -tɛ bʊ
di 'ʊ▯ʊ bʊ pʊ, 'n 'yı 'ʊ -yi.» 14 Ɛ nı 'lı 'a hıhla 'kwli,
-ɛ -bı ɛ ▯hıan -mɔ. -Tɛ ɛ ▯hıan 'kı -mɔ, -ɛ -bı ɛ 'ye
-Yusu nı, kɛɛ, ɛ 'nı -yruo▯o lı▯ı lɛ. 15 -Yusu yı▯ı
'nı 'bɛti -nı, ɛ wɛn: «Nʊgba o, dɛ- kɔ ▯hien -yı we
'lı? Nyiblo a 'dı -bı ▯mʊɛ lɛ 'lı?» Mari -mɔ -bı, -tɛ
ɛ 'ye -Yusu, 'kı 'lı 'a ▯wlʊ kı, ɛ wɛn 'nı, 'dʊdɔ-tɛblı
a -ci -mʊ', nɔ- kɔ 'yie▯tunyɔ ▯nıɔ. 'A -tı, ɛ wɛn:
«Nyıbɛyu o, 'bʊ mɔ -mɔ, ▯nı gba▯a, lee 'mʊ, -tɛ
-pʊ 'ʊ▯ʊ bʊ, -ɛ di▯e nu, 'mʊ▯ʊ bla.» 16 Kɛɛ, -Yusu
da▯a nı, ɛ wɛn: «Mari.» -Ɛ -bı Mari ▯hıan -mɔ,
ɛ wɛn: «Rabuni,» -ɛ ▯hɛn 'nyrɛ Tɔɔnyɔ, 'kı 'lı
-Juukʊɛwin 'kwli. 17 -Yusu wɛn: «▯Nı 'kaa 'lı 'mʊ
yı, -ɛ nu▯o, 'n 'yɛɛ 'lı 'na 'Baı -mɔ nı mi, 'kı 'lı
yakɔ 'kwli. Kɛɛ, mu 'lı -na 'dıayınʊ -mɔ, -ʊ mɔ
'na -nagbopʊ*, -bʊ lee ▯nʊ, -ɛ mɔ, 'kı 'n mi 'lı 'na
'Baı -mɔ, -ɛ mɔ 'aan 'Baı -wɛ, 'kı 'lı 'na Nyısʊa
-mɔ, -ɛ mɔ 'aan Nyısʊa -wɛ.» 18 -Ɛ -bı Mari mu
-nagbopʊ a 'mʊ lee mɔ, -ɛ mɔ, ɛ 'ye Tɔɔnyɔ nı. Ɛ
nɔ- lee ▯nɛ -tɛblı a pɛpɛ -mʊ', ɛ yı ▯nʊ -lee -nı.

-Tɛ -Yusu 'hrıı la 'lı 'a -nagbopʊ 'nyı (Matie 28.16-20; Makı 16.14-18; Luku 24.36-49)*

19 -Nyrɔwɔ nɪ -do a 'mʊ, -ɛ mɔ 'sɔɔndɪ a -winse,
-Yusu a -nagbopʊ* 'kukue lɛ, 'kɪ 'lɪ 'kayu -bɪ bʊ.
-Tɛ ʊ yɪ la -Juukʊɛ* a 'blʊ a nyibli a hʊannʊ pie,
'a -tɪ, ʊ ᵑgba 'maji a pɛpɛ nɪ. 'Kɪ ʊ nɪ kɪ 'ʊ bʊ,
-ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, -Yusu 'hrɪɪ 'lɪ ᵑnʊ 'nyɪ nɪ,
ɛ wɛn: «Ba kɔ plɔ a bleelɛ.» 20 Bʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ
-bɪ ɛ tɔɔ ᵑnʊ 'a dabʊɪ a 'kwli kɔ 'a ᵑmʊɛyɛ 'hʊɛn-
yɪ. -Nagbopʊ a 'mʊ, bʊ 'ye 'kɪ Kʊkɔnyɔ -Yusu,
-ɛ -bɪ ʊ ni dɔdʊ. 21 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn 'nɪ de: «Ba kɔ
plɔ a bleelɛ. -Tɛ 'na 'Baɪ -nu, 'ɛ lee 'nɛ- 'mʊ 'klɔ
-bʊ kɪ, 'mʊ 'a -tɪ hla, 'na 'mumu, 'n yɪ 'a mʊ 'nɪ
-lee -nɪ, ba na 'klɔ kɪ, ba hla 'na -tɪ.» 22 -Tɛ ɛ -hi
'kɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'wlaa ᵑnʊ pepe 'lu, ɛ wɛn: «Nyɪsʊa a
-Hihiu* bʊ nɪ 'ʊ 'a mʊ ke'. 23 Nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, 'ba
lee ᵑnɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a -Hihiu a 'klɪ 'kwli, -ɛ mɔ:
-Na -tɛblɪ 'kukui 'wʊwlɛ nɪ, ɛ mɔ ᵑhan-tɪ, 'a -tɛblɪ
'kukui 'wʊwlɛ nɪ pɛpɛ. Kɛɛ, nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, 'ba
'yɪᵑɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ: -Na -tɛblɪ 'kukui 'wʊwlɛ nɪ,
ɛ mɔ ᵑhan-tɪ, 'a -tɛblɪ 'kukui 'yɪ 'wʊwlɛ -nɪ.»

-Yusu kɔ Toma 'hʊɛn-

24 -Tɛ -Yusu 'hrɪɪ ᵑnʊ yɪ, Toma, -ɛ mɔ -Yusu a
-nagbopi* -mʊ', ʊ dɛɛ ᵑYrupʊyu, nɔ- 'yɪ 'lɪ 'a 'bio
'nyɪ -nɪ. 25 -Tɛ 'a 'bio 'ye 'kɪᵑɪ, -ɛ -bɪ kɛ- ʊ pɪᵑɪ yɪ:
«Toma o, -a 'ye Kʊkɔnyɔ nɪ.» -Ɛ -bɪ Toma wɛn:
«'Nɪ 'yɪ ŋmaŋmɔɔ -mʊ', ʊ kɔɔ 'lɪᵑɪ ᵑjɪ' a ᵑpɪ 'ye,
'na -jie 'bʊ 'yɪᵑɪ lɛ -hrɛn, kɔ, 'nɪ 'yɪ 'lɪ 'na dabʊ 'a
ᵑmʊɛyɛ, ʊ wa kɪ yɪ, 'a 'hʊɔ 'kwli 'nyra, 'n 'yɪ 'lɪᵑɪ
'lɪ -wɛ ᵑbʊ pʊᵑʊ ᵑhan-tɪ -pi, -ɛ mɔ, Kʊkɔnyɔ 'hrɪ
'klɔ.»

26 'Wee nɪ -do bʊ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu a -nagbopʊ
'kukue lɛ de. 'Kɪ Toma nɪ 'kɪ 'lɪ ᵑnʊ 'nyɪ. -Ɛ -bɪ ʊ
ᵑgba 'kayu, ʊ nɪ 'lɪ bʊ, 'a 'maji a pɛpɛ nɪ de. Ti nɪ
-do a ti 'yri, -ɛ -bɪ -Yusu 'hrɪɪ 'lɪ ᵑnʊ 'nyɪ nɪ de, ɛ

wɛn: «Ba kɔ plɔ a bleelɛ.» 27 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Toma, 'yɪya 'nɛ- -na -jie bʊ, kɔ, 'ye 'na dabʊɪ a 'kwli, 'yɪya 'nɛ- -na dabʊ bʊ, -bʊ 'nyra 'lɪ -na -jiomɪ 'na ꞊mʊɛyɛ, ʊ wa kɪ yɪ, 'a 'hʊɔ 'kwli. 'N 'hrɪ 'klɔ nɪ, ꞊nɪ 'pʊʊ 'kɪ꞊ɪ gblɛ de, kɛɛ, pʊ꞊ʊ ꞊han-tɪ.» 28 -Ɛ -bɪ Toma wɛn: «'Na Kʊkɔnyɔ, kɔ 'na Nyɪsʊa.» -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: 29 «꞊Bɪ -tɛ ꞊ye 'mʊ, nɔ- kɔ -tɪ, ꞊nɪ pɪ꞊ɪ ꞊han-tɪ, -ɛ mɔ, 'n 'hrɪ 'klɔ. Dɔdʊ 'kɪ 'ʊ nyiblo -mʊ' -mɔ, -ɛ 'yɪ 'mʊ 'ye, 'tɪ- -ɛ pʊ꞊ʊ ꞊han-tɪ, -ɛ mɔ, 'n 'hrɪ 'klɔ, 'tɪ- -ɛ kuo 'mʊ ꞊wlʊ yɪ.»

'Crɪɛn -bʊ a 'mini

30 -Yusu nu ꞊wlɪlɛkɛɛ-tɛblɪ -bɪ, 'kɪ 'ʊ 'a -nag-bopʊ* ye'. -Tɛblɪ a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'crɪɪ -nɪ, 'kɪ 'nɛ- 'crɪɛn -bʊ 'kwli. 31 Kɛɛ, 'a dɛ -bʊ, -ɛ 'crɪɪ -nɪ, ɛ 'crɪɪ nɪ, -ɛ di꞊e nu, a 'mʊ꞊ʊ ꞊wlʊ yɪ kuo -nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la ya, ɛ 'mʊ la 'a dakɔ wa, kɔ, 'ɛ mɔ Nyɪsʊa a 'Yu. 'Bʊ mɔ, 'ba pʊ Wanyɔ a 'mʊ, 'a -tɪ ꞊han-tɪ, 'ba kuo ꞊nɛ ꞊wlʊ yɪ, kɔ, 'ba yɪ꞊ɪ ꞊wien nɪ kʊɛ, ɛ di -nyi 'a mʊ 'klɔ yrayrʊ.

21

-Tɛ -Yusu 'hrɪɪ la 'a -nagbopʊ yɪ, -ʊ mu la 'pa mɔ, 'kɪ 'lɪ Galileblʊgba a 'yru -mɔ*

1-2 -Tɛ -tɛblɪ a pɛpɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu 'hrɪɪ nɛ 'a -nagbopʊ yɪ de, 'kɪ 'lɪ Galileblʊgba a 'yru wien. -Yusu a -nagbopʊ -mʊ', -Yusu 'hrɪɪ la yɪ, 'waa 'nyrɛ, nɔ- -bʊ: Simɔ Pɪɛlɪ, kɔ Toma, ʊ dɛɛ ꞊Yrupʊyu, kɔ Natanaɛlɪ, -ɛ kɔ 'lɪ Kana, 'kɪ 'lɪ Galileblʊgba 'kwli, kɔ Sebede a 'yonʊ nɪ 'hʊɛn, kɔ -nagbopʊ nɪ 'hʊɛn -bɪ. Nyibli a 'mʊ, nʊ- -Yusu 'hrɪɪ yɪ. -Tɛ ɛ nu 'waa yɪ'hrɪɪlɛ, ɛ nɔ- -bʊ:

3 -Nyrɔwɔ ◻dʊ, Simɔ Piɛlɪ wɛn: «-A 'bio -na o, 'n mi 'pa mɔ.» -Ɛ -bɪ ʊ wɛn: «-Kɔ -a mʊ 'hʊɛn--mi.» -Ɛ -bɪ ʊ 'du ye', 'ʊ mu 'lɪ 'yru wien. 'Kɪ ʊ 'ya 'lɪ 'blagbɪ 'kwli, 'ʊ mu 'pa mɔ. Kɛɛ, ʊ 'yɪ ◻dededе 'pa, 'tɔlʊwɔ a pɛpɛ a 'mʊ 'kwli.

4 -Nyrɛ bʊ -nyɛ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ʊ 'ye -Yusu nɪ, 'kɪ 'ʊ 'yru a 'mʊ wien, kɛɛ, ʊ 'yɪ◻ɪ -yru. 5 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'Yonʊ -na, ◻bɪ a 'pa dɛ?» -Ɛ -bɪ ʊ wɛn: «'Klɔ a 'klɔ, -a 'yɪ dɛ 'ye.» 6 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Ba pʊ 'aan -tɪta, 'kɪ 'lɪ 'blagbɪ a diidɛkɪbɪa kɪ. A di 'ye dɛ,» 'ʊ pʊ◻ʊ, 'kɪ 'lɪ 'blagbɪ a diidɛkɪbɪa kɪ. Bʊ pʊ 'kɪ◻ɪ, -ɛ -bɪ ɛ pʊ 'lɪ -hrin -hʊɔhʊɪ. 'A -tɪ, ʊ 'yɪ 'lɪ 'a 'nie-hɪhɪa 'lɪ -wɛ. 7 -Ɛ -bɪ -nagbopi a 'mʊ, -Yusu -nʊɛ -nɪ -tɛɛ, bʊ 'ye 'kɪ ◻wlɪlɛkɛɛdɛ a 'mʊ, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Simɔ Piɛlɪ, -aan Tɔɔnyɔ ◻nɪɔ.» Ti nɪ -do a ti 'yri, -tɛ Simɔ Piɛlɪ 'wɪn, -ɛ mɔ, 'waa Tɔɔnyɔ ◻nɪɔ, -ɛ -bɪ ɛ pʊ 'a wlawlʊ nɪ, 'ɛ mʊa◻a bʊ, -ɛ nu◻o, ɛ ◻ga wɛn 'hʊɪ wlɔn, 'tɪ- 'ɛ bi 'nie, 'ɛ mu 'lɪ -Yusu 'hʊɪ.

8 -Nagbopʊ -bɪ -mʊ', 'blagbɪ, nɔ- ʊ gbɛ, 'ʊ mi 'lɪ -Yusu 'hʊɪ -wɛ. Ʊ yɪ nɪ mi, ʊ yɪ 'waa -tatɪ 'nie -mɔ lɛ nɪ -jri, -hrin a kʊanɪ-tɪ. Ʊ 'yɪ 'gbahlɔn -mɔ lɛ -hlɔɔ -nɪ. 9 -Tɛ ʊ -kwlɛ 'kɪ, ʊ ◻tɪ, -ɛ -bɪ ʊ 'yee 'ʊ na -Yusu 'hʊɪ, -ɛ yɪ wlɪn, -hrin pɛ 'ʊ 'lu bʊ, kɔ 'flɔɔ, 'ɛ pɛ 'ʊ◻ʊ 'kɪbɪa -mɔ bʊ. 10 -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: «-Hrin 'aan -tatɪ pʊ 'lɪ, ba ya 'lɪ 'a dɛ,» 11 Simɔ Piɛlɪ, 'ɛ -mu, 'ɛ 'ya 'lɪ 'blagbɪ 'kwli, 'ɛ -jri 'lɪ -tɪta, 'ɛ pʊ 'ʊ◻ʊ 'gbahlɔn bʊ, 'ɛ -ha 'lɪ◻ɪ -hrin gbagbɪ a (153) ◻wlɪ nɪ ◻hlon'hʊɛn ◻tu 'ʊ -pu ◻tu 'ʊ ta 'kwli. ◻Haan-tɪ, -hrin a 'mʊ, 'ʊ -hʊ, kɛɛ -tɪta 'yɪ lɛ -cɪcrɛ -nɪ. 12 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Ba di 'lɪ, a 'mʊ dɛ di.» 'A -nagbopi ◻dʊ 'yɪ◻ɪ 'bɛti -nɪ, -tʊɪ a -tɪ, -ɛ mɔ: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ -mɔ 'lɪ?» -ɛ nu◻o, ʊ yi◻e nɪ, -ɛ

mɔ, Kʋkɔnyɔ ɲnıɔ. 13 -Ɛ -bı -Yusu 'yıya 'ʋ ɲnʋ 'hʋı bʋ, 'ɛ -nyi ɲnʋ 'flɔɔ kɔ -hrin -nı wɛn.
14 -Tɛ ɛ -hɔn 'lı 'kʋkʋnyibli 'nyı, 'a 'wı nı ta a yı'hrıılɛ ɛ 'hrıı ɲnʋ yı.

-Yusu kɔ Piɛlı 'hʋɛn-

15 -Tɛ ʋ -wɛ dɛ lɛ, -ɛ -bı -Yusu -tʋa 'lı Simɔ Piɛlı a -mɔ'pʋplɛ, ɛ wɛn: «Simɔ, Saan a 'yu, ɲbı -nʋɛ 'mʋ nı, 'ɛ -hi 'ʋ nyibli -bı -bʋ 'ʋ?» -Ɛ -bı Piɛlı wɛn: «Iin, Kʋkɔnyɔ, -yiɲe nı, -ɛ mɔ, 'n nʋɛ -mʋ nı.» -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «Naa 'na -nagbopʋ*, -tɛ blablıkɔnyɔ ni 'a blablı a naalɛ.» 16 -Ɛ -bı -Yusu 'bɛtiɲe nı de, ɛ wɛn: «Simɔ, Saan a 'yu, ɲbı -nʋɛ 'mʋ nı?» -Ɛ -bı Piɛlı wɛn: «Iin, Kʋkɔnyɔ o, -yiɲe nı, -ɛ mɔ, 'n nʋɛ -mʋ nı.» -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «Naa 'na -nagbopʋ.» 17 -Ɛ -bı -Yusu 'bɛtiɲe nı de, ɛ wɛn: «Simɔ, Saan a 'yu, ɲbı -nʋɛ 'mʋ nı?» -Tɛ -Yusu 'bɛti 'kıɲı 'wı nı ta a dɛ, -ɛ -bı Piɛlı a ɲwlʋ 'mʋɛ bʋ, ɛ wɛn: «Kʋkɔnyɔ o, -yi 'a -nɛ dɛ nı. -Yiɲe nı, -ɛ mɔ, 'n nʋɛ -mʋ nı.» -Ɛ -bı -Yusu wɛn: «Naa 'na -nagbopʋ. 18 'N yı -mʋ 'nı -lee -nı -tɛɛ, -ɛ mɔ, ti -mʋ' -kɔ 'yri -mɔ la gblotayu, -tɛ -mʋ', -na ɲwlʋ 'yee la 'lı, 'kı -mi la 'lı, kɛɛ, ɲnı -wɛ -hʋan 'yi, -di ɲgblɛ -hʋan dabʋı lɛ, nyiblo -bı 'mʋ -hʋan 'lı -mʋ -tɛ -bı gba, -tɛ -na ɲwlʋ 'yı 'lı -nı.» 19 Ɛ ɲhɛn 'nyrɛ, ɲhıʋɛn'kʋkʋʋdʋ -mʋ', Piɛlı di 'kʋ, -ɛ di Nyısʋa -tı a 'yi'bʋalɛ -nyi, nɔ- -Yusu tʋɛ ɲnɛ, 'ɛ ni 'pʋplɛ lɛ.
Bʋ pʋ 'kı lɛ, -ɛ -bı ʋ 'du ye'. Bʋ 'du 'kı ye', -ɛ -bı -Yusu lee Piɛlı nı, ɛ wɛn: «Piɛlı, kʋɛ 'mʋ ɲwien.»

-Yusu kɔ 'a -nagbopi -mʋ', ɛ nʋɛ -nı -tɛɛ 'hʋɛn-*

20 -Ɛ -bı Piɛlı ɲhıan -mɔ. Bʋ ɲhıan 'kı -mɔ, -ɛ -bı ɛ 'ye -nagbopi a 'mʋ, -Yusu nʋɛ -nı -tɛɛ nı, 'ɛ kʋɛ ɲnʋ ɲwien -wɛ. -Tɛ -Yusu kɔ 'a -nagbopʋ

'hʋɛn-, ʋ yɪ la 'waa lɛ'bɔɔdiidɛ nɪ di, -tɛ ɛ 'yɛɛ la nɪ 'kʋɪ, -nagbopi nɪ -do a 'mʋ, nɔ- 'ma la 'ʋ 'a 'lu -Yusu -wliye bʋ, 'ɛ 'bɛti la□a, ɛ wɛn: «Kʋkɔnyɔ, nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ɛ di -mʋ -na yraanyibli -jɪ' pʋ 'lɪ?» 21 -Tɛ Piɛlɪ 'ye 'kɪ -nagbopi a 'mʋ, -ɛ -bɪ ɛ 'bɛti -Yusu nɪ, ɛ wɛn: «Kʋkɔnyɔ, -ɛ -bɪ -bʋ, dɛ a 'dɪ -bɪ -di -hʋan□a nu 'lɪ?» 22 -Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «'Bʋ mɔ, 'nɪ yɪ□ɪ nɪ -hʋɛ, bʋ hie 'klɔ, □bʋ ya 'lɪ yakɔ 'kwli, □bʋ □hɪan -mɔ, □bʋ yɛɛ 'nɛ□ɛ bʋ, □bɪ -kɔ 'lɪ□ɪ -mɔ? -Mɔ -bɪ, kʋɛ 'mʋ □wien.» 23 -Tɪ a 'mʋ, -Yusu -hla, ɛ nu□o nɪ, Nyɪsʋa a nyibli 'ʋ pɪ lɛ, -ɛ mɔ, -nagbopi a 'mʋ, ɛ 'nɪ 'kʋ□ʋ nɪ. Kɛɛ, sɛyɪ-sɛyɪ, -Yusu 'yɪ lɛ -pʋ, -ɛ mɔ, ɛ 'nɪ 'kʋ□ʋ nɪ. Kɛɛ, ɛ wɛn 'nɪ: «'Bʋ mɔ, □nɪ yɪ□ɪ nɪ -hʋɛ, bʋ hie 'klɔ, □bʋ ya 'lɪ yakɔ 'kwli, □bʋ □hɪan -mɔ, □bʋ yɛɛ 'nɛ□ɛ bʋ, □bɪ -kɔ 'lɪ□ɪ -mɔ?»

24 -Nagbopi nɪ -do a 'mʋ, -kɔtɪ -Yusu 'ɛ pʋ lɛ, ɛ nɔ- nɛ -tɛblɪ a pɛpɛ -bʋ -mɔ lɛ. Ɛ yi□e nɪ, -ɛ nu□o, ɛ nɪ la -tuo kɪ, 'ɛ pʋ 'nɛ□ɛ 'crɪɛn -bʋ 'kwli. 'A -nɛ nyiblo 'kɪ 'nɛ- -a mʋ 'nyɪ, ɛ yi□e nɪ, -ɛ mɔ, -tɪ a -tɛɛ, ɛ nɛ -mɔ lɛ.

Kɪ mɔ 'crɪɛn -bʋ, ɛ hree mɔ

25 -Yusu nu -tɛblɪ -hʋɔhʋɪ -bɪ. 'Bʋ nu, □ba -kɔ -ba 'crɪ wɛn 'a pɛpɛ, 'n pʋ□ʋ □haan-tɪ, -ɛ mɔ, 'a 'crɪɪn 'nɪ -wɛɛn□ɛ wɛn 'nɛ- 'klɔ -bʋ kɪ nɪ.

c

Nyısɔa a ◻haanttie

Krumen, Plapo: Nyısɔa a ◻haanttie New Testament

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Krumen, Plapo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
12483b24-15d6-5b11-9f45-7a44a4ee6792